Հայաստանի

Ազգ
Azg
22 ՅՈՒՆԻՍ 2007 ՈՒՐԲԱԹ 117 (3769)

Վաճառվում է թուրքական բանակին պատկանող «Օյաք» բանկը

Վաճառվում է թուրքական տնտեսության մեջ բանակի հզորությունը խորհրդանշող «Օյաք» բանկը: Նշելով այդ մասին, թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը տեղեկացնում է, որ հոլանդական ING գրուպը, որն աշխարհի ֆինանսական խմբերի մեջ 13-րդ տեղն է զբաղեցնում, «Օյաք» բանկի համար առաջարկել է 2 միլիարդ 673 միլիոն դոլար, որի շուրջ կողմերը եկել են համաձայնության: Առաջարկվող գումարը Թուրքիայում ռեկորդային է: Ի տարբերություն հեռուստատեսության, թուրքական թերթերը նշում են, որ վաճառքի գործարքը հունիսի 19-ին արդեն կատարվել է:

Ի դեպ, «Օյաք» բանկը ֆրանսիական «Աքսա» ընկերության գործընկերն էր: Չնայած Ֆրանսիայում Հայոց ցեղասպանության ճանաչման բանաձևի համար գործադրվող ճնշումներին, «Օյաքը» չէր դադարեցրել «Աքսայի» հետ համագործակցությունը:

Հ. Չ.

Ինչ է նախատեսում կառավարությունն առաջիկա 5 տարիներին

Նոր կառավարության նոր ծրագիրը ներկայացրեց առևտրի և տնտեսական զարգացման նորանշանակ նախարարը

Կառավարության հաստատած և Ազգային ժողովի հավանությանը ներկայացրած 2008-2012 թթ. գործունեության ծրագիրը հիմնված է ազգային անվտանգության ռազմավարության, աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագրի հիմնադրույթների վրա, ներառում է ՀՀԿ, ԲՀԿ, ինչպես նաև ՀՅԴ նախընտրական դրույթները, սահմանվել են գերակայությունները: Այս մասին երեկ հայտնեց առևտրի և տնտեսական զարգացման նախարար **Ներսես Երիցյանը**:

ARMENPRESS

Գերակայություններից առաջինը տնտեսական աճի բարձր տեմպի՝ տարեկան 8-10 տոկոս, պահպանումն է առաջիկա 5 տարիներին: Հաջորդն աղքատության խնդիրն է: Նախատեսվում է, որ մինչև 2012 թ.-ը ծայրահեղ աղքատությունը կամ ընդհանրապես պետք է վերանա, կամ չպետք է գերազանցի բնակչության 1,6 տոկոսը, ներկայիս 4,6 տոկոսի փոխարեն: Իսկ աղքատության ընդհանուր ցուցանիշը ներկայիս 29,8 տոկոսի փոխարեն պետք է իջնի մինչ 11,2 տոկոսի:

Սոցիալական ոլորտի գերակայություններից կենսաթոշակների ցածր մակարդակն է և աշխատավարձերի ու կենսաթոշակների թույլ կապը: Կենսաթոշակների էական բարձրացում է նախատեսվում՝ մինչ 2012 թ. այն պետք է գերազանցի աղքատության սահմանագիծը (ներկայումս 19 հազար դրամ-Ա. Մ.) 1,5 անգամ: Սոցիալական և սոցիալական ապահովագրությանը կուղղվեն աննախադեպ մեծ գումարներ՝ համախառն ներքին արդյունքի (ՀՆԱ) 6,2 տոկոսը:

Տես էջ 2

ԲԱՐՁՐԱՆՈՒՄ Է ԿՈՂՄՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ԹԻՎԸ

ԱՄՆ Կոնգրեսի 202 կողմ ձայն Հայոց ցեղասպանության թիվ 106 բանաձևին

Հայոց ցեղասպանության ճանաչման ԱՄՆ Կոնգրեսի թիվ 106 բանաձևին աջակցող կոնգրեսականների թիվը հասել է 202-ի: Ամերիկայի հայ դատի հանձնախմբի (ANCA) տեղեկացմամբ, Ջորջիա, Հավայներ, Միսսիսիպի և Նյու Յորք նահանգներից ընտրված կոնգրեսականները հանդես են եկել ի պաշտպանություն բանաձևի:

Թիվ 106 բանաձևի նախագիծը, որ այս տարվա հունվարին ամերիկյան Կոնգրեսի ստորին պալատին ներկայացրեցին Ադամ Շիֆը, Ջորջ Ռադանովիչը, Հայկական հարցերով հանձնախմբի համանախագահներ Ֆրենկ Փալոնը և Ջո Նոլենբերգը, ինչպես նաև Բրեդ Շերմանը և Թադեուս Մըքքոթերը, ԱՄՆ նախագահին կոչ է անում «ապահովել, որպեսզի Միացյալ Նահանգների արտաքին քաղաքականությունը արտացոլի Հայոց ցեղասպանության պատշաճ ըմբռնում», և «մեկուկես միլիոն հայերի պարբերաբար և կանխամտածված բնաջնջումը ճշգրիտ կերպով ցեղասպանություն որակվի նախագահական ամենամյա ուղերձում»:

Բանաձևի հեղինակ Ադամ Շիֆի կարծիքով, 200 ձայնը կարևոր նշաձող է և վկայում է Կոնգրեսի անդամների այն վստահության մասին, որ ավելի քան մեկուկես միլիոն մարդու կյանք խլած Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը իրենց բարոյական հրամայականն է:

Բանաձևին իրենց աջակցությունն են հայտնել նաև Միացյալ Նահանգներում գործող չորս տասնյակից ավելի կազմակերպություններ, այդ թվում՝ հրեական, հունական, ռուսական, հունգարական, լեհական, չեխական և այլ ազգային համայնքների:

Հունիսի 25-ին տեղի կունենա Օլմերտ-Աբբաս հանդիպում

Գազայի հատվածի կորստից հետո թուլացած Պաղեստինի նախագահ Մահմուդ Աբբասը Եգիպտոսի, Հորդանանի և Իսրայելի աջակցությունը կստանա առաջիկա երկուշաբթի օրը Եգիպտոսում կայանալիք արաբ-իսրայելական գագաթաժողովի ընթացքում, հաղորդում է Ֆրանսպրես գործակալությունը: Քառակողմ այդ հանդիպմանը կմասնակցեն Մահմուդ Աբբասը, Իսրայելի վարչապետ Էհուդ Օլմերտը, Հորդանանի Աբդալլահ Բ թագավորը և Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքը:

Պաղեստինի նախագահի խոսնակ Նաբիլ Աբու Ռուդեյնան Ֆրանսպրեսի թղթակցին ասել է, որ հանդիպման ընթացքում կողմերը մտադիր են վերջ դնել Պաղեստինի տնտեսական շրջափակմանը և Այսրհորդանանում պահպանվող իսրայելական արգելափակոցներին:

2006 թ. մարտին Պաղեստինում «Համասի» կառավարության կազմավորումից հետո Իսրայելը սառեցրեց պաղեստինցիների համար նախատեսված տասնյակ միլիոնավոր դոլարներ, որոնք գոյացել էին հարկային և մաքսային եկամուտներից: Ներկայումս սառեցված գումարը կազմում է ավելի քան 600 միլիոն դոլար:

Բացի դրանից, Իսրայելը Այսրհորդանանում պահպանում է 500-ից ավելի զինվորական արգելափակոց, որոնք լրջորեն խոչընդոտում են ազատ տեղաշարժերին: Իր իշխանությունն ամրապնդելու համար Մահմուդ Աբբասը ուզում է վերացնել այդ խոչընդոտները:

Օրերս ԱՄՆ այցելած Օլմերտը հայրենիք վերադառնալուց հետո հեռախոսազրույցներ է ունեցել Մուբարաքի և Աբդալլահ Բ թագավորի հետ: Թե Եգիպտոսը, և թե Հորդանանը ժամանակին հաշտության պայմանագրեր են ստորագրել Իսրայելի հետ:

Իսրայելական լրատվամիջոցները հաղորդում են, որ առաջիկա գագաթաժողովի նպատակն է «թուլացնել «Համասին»:

Այն հարցին, թե Իսրայելն ինչպես կարող է օգնել Մահմուդ Աբբասին, Օլմերտի խոսնակ Միրի Էյսինը պատասխանել է, որ վարչապետ Օլմերտը «կիրակի օրը կառավարությանը կխնդրի ապասառեցնել Պաղեստինի համար նախատեսված գումարները»: Մահմուդ Աբբասը իր ելույթներից մեկում կտրականապես բացառել է երկխոսությունը «Համասի» ներկայացուցիչների հետ, նրանց անվանելով «խռովարարներ, մարդասպաններ և ահաբեկիչներ»:

Գ. Ջ.

Իրանը մտադիր է խոշոր ներդրումներ անել Վրաստանում և Հայաստանում

Իրանը քննության է առնում Վրաստանի և Հայաստանի տնտեսության մեջ մոտ 1-ական մլրդ դոլարի ներդրումներ անելու ծրագրեր: Դրանց հաջողության դեպքում Իրանը կարող է դառնալ տարածաշրջանի ամենաազդեցիկ պետությունը: Մոսկվային նախազգուշացնող այսպիսի նյութ է հրապարակել «Նեզավիսիմայա գազետա» թերթը: Ռուսաստանյան ներդրումների ծավալը 2006 թ. Վրաստանում չէր անցնում 30 մլն դոլարից, իսկ Հայաստանում նախատեսվում է ներդնել մինչև 1,5 միլիարդ:

Իրանական IRNA գործակալությունը և վրացական ԶԼՄ-ները մեջբերում են Իրանում Վրաստանի դեսպան Լևան Ասաթիանիի այն խոսքերը, թե «կողմերը» բանակցում են տրանսպորտի ոլորտում բարենպաստման ռեժիմ մտցնելու շուրջը: Վրաստանին հետաքրքրում է իրանական 70 միլիոնանոց շուկան:

Վաշինգտոնում մտահոգ են Թեհրանի ծրագրերից, բայց առայժմ խնայում են ԱՄՆ-ի ազդեցությանը ենթակա Վրաստանին և քննադատում են Հայաստանին: ՀՀ-ում ԱՄՆ-ի գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Էնթընի Գոդֆրին դժգոհ է հայ-իրանական հարաբերությունների ընդլայնումից: «Ուզում ենք հիշեցնել, որ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը երկու բանաձև է ընդունել Իրանում գործարքների և ներդրումների կրճատման վերաբերյալ», ասել է նա Ռոյթեր գործակալության թղթակցին:

Ի պատասխան՝ ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը տարակուսանքով լրագրողներին հայտարարել է. «Բոլոր երկրների հետ Հայաստանի հարաբերությունները բավականաչափ թափանցիկ են, և դրանցում մտահոգիչ որևէ բան չկա»:

Գ. Ջ.

Բնությունը հայերին չի ծառայում, որ բնական հրդեհն էլ հայի ձեռքի գործ լինի

«Հայերը արոտավայրային տարածքներ են հրդեհել Ֆիզուլիի շրջանում», նման, ներեցեք արտահայտության համար, տեղեկություն են տարածել ադրբեջանական լրատվամիջոցները: Ավելին, Ադրբեջանի ԶԼՄ հաղորդագրություններին հավատալու դեպքում, «Հայաստանի զինված ուժերը կրակահերթեր են արձակել նաև այդ շրջանի մի քանի գյուղերի ուղղությամբ, կրակել են դաշտում աշխատող գյուղացիների վրա», և «հայերի հրդեհող գնդակների պատճառով հրդեհ է բռնկվել»: Պարզվում է, քամին էլ «հայի գործն է արել» ու արդյունքում «այրվել է 100 հա»:

Հիշեցնենք, որ այս «հրդեհումների» առնչությամբ արդեն իսկ եվրոպական կառույցների եզրակացությունը կա այն մասին, որ դրանք բնածին են, և բնավ էլ ապացուցված չէ հայերին դրանցում մեղադրելը: Բայց, կարծես թե, ադրբեջանական կողմի համար, զուտ հակաքարոզչության տրամաբանությամբ, դեռևս հարմար է անգամ բնությանը «մեղսակից սարքել» հայերին:

Վաղվա «Ազգի» ներդիր-հավելվածում

«Ազգի» վաղվա «Հասարակական-քաղաքական» հավելվածը ներկայացնում է հայագետ-նախիջևանագետ Արգամ Այվազյանի «Մեզ պետք են մտքի զորավարներ» հրապարակախոսական վերլուծությունը, ապա՝ Մարինե Խաչատրյանի «Բյուրականի աստղադիտարանը Հայաստանի դիմագծերից մեկն է» հոդվածը: Հակոբ Ծուլիկյանը «Ինդիփենդենտ» անգլիական հեղինակավոր թերթից թարգմանել է ճանաչված լրագրող-հետազոտող Ռոբերտ Ֆիսքի հոդվածը Միջին Արևելքի հայտնի գրիչ և նույնպես լրագրող Մոհամմեդ Հասանեյն Հեյքելի մասին:

Պատմության մեջ նվազ հիշատակված ու հանրությանն անհայտ մի հայրենասերի մասին է պատմում Վարդան Գրիգորյանի ակնարկը: Հասմիկ Գուլակյանի հարցազրույցը հանքաբանական գիտությունների դոկտոր-պրոֆեսոր Էմմա Սաղաթելյանի հետ իրազեկում է միջավայրի ռադոնով աղտոտվածության վտանգների մասին:

Շարունակում ենք ներկայացնել նաև եղեռնյան ժամանակի գաղթնիքները լուսաբանող «Աստղի» առեղծվածը»:

Կ. Գ.

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ԴԱՍԱՐԱՆ

«Գրին քարտի» դիմաց զենքի մատակարարո՞ւմ

Երեկ Նյու Յորքում սկսվել է զենքի վաճառքի մեջ մեղադրվող հայ ներգաղթյալ Արթուր Սողոմոնյանի և հինգ այլ անձանց դատավարությունը: Մեղադրական եզրակացության համաձայն, 2003 թվականի դեկտեմբերից մինչև 2005 թվականի մարտը 28-ամյա Սողոմոնյանը և նրա գործակիցները Նյու Յորքում, Լոս Անջելեսում և Մայամիում վաճառել են մեկ գնդացիր և յոթ ինքնաձիգ, ինչպես նաև մտադրվել էին նախկին Խորհրդային Միության տարածքից, մասնավորապես Չեչնիայից և Հայաստանից ԱՄՆ ներկրել գնդացիրներ, ձեռքի հրթիռանետներ, նռնականետներ, հակատանկային ուղղորդվող հրթիռներ: «Ազատության» փոխանցմամբ, դատախազ Դեյվիդ Մասեյը մեղադրական եզրակացությունը հրապարակելիս որևէ ձևով չի անդրադարձել Հետաքննությունների դաշնային բյուրոյի գործակալին, ով իրեն ներկայացնելով որպես միջնորդ՝ իրավապահներին օգնել է բացահայտել այս գործը: Նա միայն վկայակոչել է ամբաստանյալների հեռախոսազրույցների՝ քննությամբ ձեռք բերված ձայնագրությունները: Սողոմոնյանի պաշտպան Սեթ Գինսբերգը, սակայն, պնդել է, որ իր պաշտպանյալի մտքով անգամ չի անցել զենք ներկրելը, մինչև որ գործակալը չի գայթակղել նրան զենքի վաճառքի դիմաց «գրին քարտ» ձեռք բերելու հեռանկարով: Գինսբերգը վստահեցրել է, որ Սողոմոնյանը մտադրություն չի ունեցել զենք ներկրել, այլ միայն ցանկացել է հնարավորինս երկար ժամանակ խաբել գործակալին՝ «գրին քարտ» ձեռք բերելու համար: Այդ նպատակով, ըստ փաստաբանի, Սողոմոնյանը գործակալին ժամկետանց գնացուցակ է ցույց տվել:

Դատավարությունը արդեն մեկ անգամ հետաձգվել էր գործակալ Քեյլի Դեյվիսի՝ հիվանդանոցում լինելու պատճառով: Մեղադրանքը հաստատվելու դեպքում ամբաստանյալներին սպառնում է ընդհուպ ցմահ ազատազրկում:

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Հանրապետականը ոչ միայն չի հանգստանում, այլեւ լրջորեն պատրաստվում է նախագահական ընտրություններին

Խորհրդարանական ընտրություններից նախաշեմին ամբողջ հանրապետությունում սնկի պես աճեցին կուսակցությունների տարածքային գրասենյակներն ու շտաբները: Էլ երեւացող խանութ, սենյակ, հնարավոր, հարմար ու անհարմար որեւէ ծածկ կուսակցականների աչքից անհայտ չմնաց: Ամենախուլ գյուղում, ամենախարխուլ տնակում, ամենաանհարմար ճանապարհին անգամ նախընտրական ժամանակ կարելի էր հանդիպել ընտրություններին մասնակից որեւէ կուսակցության անունն ու կարգախոսը ներկայացնող պաստառների: Իհարկե, այդ շտաբներն ու ցուցապաստառների մեծ մասն էլ խոսք տարբեր էին զորեղ եւ անզոր կուսակցությունների համար:

Որանով այդ շտաբներն օգնեցին կուսակցություններին, երեւի կուսակցություններն իրենք ներսում էլ կգնահատեն, իսկ մեր ուշադրությունը գրավեց հետեւյալը: Խորհրդարանական ընտրություններից մի տասն օր հետո գրեթե բոլոր կուսակցությունների տարածքային գրասենյակները, մանր-մունր շտաբները փակվեցին, բացի Հանրապետական կուսակցության գրասենյակներից: Նրանց շատ գրասենյակներում էլ թեպետ մարդկանց շարժը նվազել է, սակայն դռները չեն փակվել, ցուցապաստառներն էլ չեն իջեցվել:

Հավանաբար ՀՀԿ-ն չի կարող խորհրդարանական ընտրություններից հետո հանգստանալ եւ հեռատեսորեն պահում է գրասենյակները՝ նախագահական ընտրություններին աշխատելու համար:

Հայաստանի հանրապետական կուսակցության (ՀՀԿ) մամուլի պատասխանատու, Ազգային ժողովի պատգամավոր **Էդուարդ Շարմազանովն «Ազգին»** բացատրեց, որ ՀՀԿ-ն 17 տարի գրասենյակներ ունի ու ինչքան կուսակցականների թիվն ավելանում է, այնքան ավելանում է գրասենյակների թիվը: Հանրապետական գործիչը նշեց, որ կուսակցության գրասենյակներն ու շտաբները՝ անկախ նախագահական ընտրությունների արդյունքից միշտ բաց են լինելու, որովհետեւ ՀՀԿ-ն միայն նախագահական ընտրությունների համար գործող կուսակցություն չի: «Այն շատ լուրջ կուսակցություն է եւ ամենալուրջ դերակատարությունը պետք է ունենա Հայաստանի թե՛ ներսին եւ թե՛ արտաքին կյանքում: Եվ, բնականաբար, դրա լավագույն միջոցը գրասենյակներ ունենալն է եւ անմիջական շփումը մեր քաղաքացիների հետ»:

Մեր հարցին, թե ինչո՞ւ են փչացել կուսակցության տարածքային գրասենյակները, «Բարգավաճ Հայաստան» կուսակցության (ԲՀԿ) մամուլի քարտուղար **Բաղդասար Միհրյանը** պատասխանեց. «Փակվել են ոչ թե կուսակցության տարածքային գրասենյակները, այլ ենթաշտաբները, որոնք հատուկ ստեղծվել էին խորհրդարանական ընտրությունների համար: Այժմ, օրենքի պահանջի համաձայն, կմնան տարածքային գրասենյակներ, ըստ անհրաժեշտության նաեւ ենթագրասենյակներ»: ԲՀԿ մամուլի քարտուղարի պարզաբանմամբ, այժմ, երբ ընտրություն չկա առջեւում, նաեւ չկա այդ քանակությամբ շտաբների, գրասենյակների կարիքը: «Բա նախագահական ընտրություննե՞րը» մեր հարցին Բաղդասար Միհրյանն արձագանքեց. «Հենց որ նախագահական ընտրությունների ժամանակը մոտենա, կլինի կուսակցության որոշումը»:

Հայ հեղափոխական դաշնակցության (ՀՅԴ) մամուլի պատասխանատուն **«Ազգին»** ասաց, որ Դաշնակցության գրասենյակները միշտ աշխատել են, անկախ նրանից ընտրություն է, նախընտրական շրջան է, թե ոչ: «ՀՅԴ-ն միշտ էլ եղել է մեծ կառույց ունեցող կուսակցություն եւ ունեցել է իր գրասենյակները, եւ դա բոլորովին պայմանավորված չէ ընտրություններով: Գուցե իր գործառույթը ավելի վերածվել է նախընտրականի, բայց դրանք մեր գրասենյակներն են», ասաց նա:

ԳՈՀԱՐ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

Ո՞վ է «Հայաստան» հիմնադրամի նոր տնօրենը

Խմբագրությունը «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հասարակայնության հետ կապերի բաժնից հոգաբարձուների խորհրդի հերթական նիստի մասին տեղեկություն ստացավ, որտեղ ներկայացվում են նաեւ հիմնադրամի գործադիր վարչության նոր գործադիր տնօրեն **Վահե Աղաբեկյանցի** կենսագրական տվյալները:

Մասնագիտությամբ ինժեներ Վահե Աղաբեկյանցը Հայաստան է տեղափոխվել 1998 թ. եւ 1999 թ-ից աշխատել է որպես արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանի խորհրդական, իսկ վերջին մեկուկես տարիներին զբաղվել է մասնավորապես գյուղական համայնքների զարգացման ծրագրով:

Թեհրանում ծնված Վահե Աղաբեկյանցը կրթությունը ստացել է Միացյալ Նահանգներում, որտեղ հիմնել է մի քանի հաջողված բիզնես կազմակերպություններ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում՝ համագործակցելով աշխարհի 500 խոշորագույն կազմակերպությունների հետ: «Ես հավատում եմ «Հայաստան» հիմնադրամի առաքելությանը: Սա եզակի կառույց է, որ համախմբում է աշխարհասփյուռ հայերին եւ հնարավոր է դարձնում նրանց միասնական օժանդակությունը Հայաստանի զարգացմանը: Ես այն բախտավոր սփյուռքահայերից եմ, որը երազել է անկախ Հայաստանի մասին, եւ այսօր հնարավորություն ունեմ Հայաստանը դարձնել մեր երազների երկիրը», հոգաբարձուների խորհրդի ժամանակ նշել է Վահե Աղաբեկյանցը:

Գ. Գ.

Ինչ է նախատեսում կառավարությունն առաջիկա 5 տարիներին

1-ին էջից

Ծրագրվում է հասնել զբաղվածության մակարդակի տարեկան 10 տոկոս աճի ոչ գյուղատնտեսության ոլորտում, ներդրումների տարեկան 10 տոկոսի աճի, եկամուտների հավաքման տարեկան 0,3-0,4 տոկոսի ավելացման:

Մեկ այլ գերակայություն է տարածքային անհամամասնական զարգացումը: Միջոցառումներ պետք է ձեռնարկվեն այդ խնդրի հաղթահարման ուղղությամբ: «Հավակնոտ» ձգտումներից **Ներսես Երիցյանը** նշեց առողջապահությանը մինչեւ 2012 թ.-ը ՀՆԱ 2,2 տոկոսի չափով, կրթությանը՝ 3,5 տոկոսի չափով բյուջեից հատկացումներ կատարելուն հասնելը:

Կառավարության գործունեության ծրագրում կարեւորվում է ժողովրդագրական խնդրի լուծումը, որը պետք է բերի զարգացող կայուն աշխատուժի եւ մարդկային ռեսուրսների առկայությանը: Ներսես Երիցյանն ընդգծեց, որ դա չի կարող լինել, եթե տնտեսության արտադրողականությունը չբարձրանա: Եվ վերջապես, կարեւորագույն գերակայությունը երկրի անվտանգության ապահովումն է:

Պատասխանելով **«Ազգի»** հարցին, թե ինչպե՞ս է Հայաստանը մրցակցելու նավթային եկամուտների հաշվին տնտեսական ավելի բարձր աճ ունեցող Ադրբեջանի հետ, առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարը նախ նշեց, որ փող ունենալը դեռ բավարար չէ մրցակցելու համար եւ համաշխարհային փորձը ցույց է տալիս, որ նավթ արտահանող երկրները շատ հաճախ ստացվող եկամուտներն ամբողջությամբ սպառում են: Սակայն անկախ դրանից, Հայաստանը պետք է մրցակցի կայուն տնտեսական աճին միտված եւ քաղաքացիական հասարակության ստեղծմանն ուղղված քաղաքականությամբ, ինչը, Ներսես Երիցյանի համոզմամբ, պահանջում է կարգապահություն եւ հետեւողականություն: Դա հնարավորություն կտա ապահովել Հայաստանի մրցունակությունը տարածաշրջանային եւ միջազգային շուկայում: Հայաստանը պետք է բարձրացնի արտադրողականությունը եւ ավելացնի արտահանումը:

Մեր մյուս հարցն առնչվում էր պետական կառավարման համակարգում բարեփոխումներին: Ինչ է նախատեսվում իրականացնել: Առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարը հայտնեց, որ պետք է ներդրվի կառավարման լավագույն փորձը պետական, հանրային կառույցներում՝ ուղղված աշխատանքների կատարողականի բարձրացնելուն, նպատակի միտվածությունը հստակեցնելուն, աշխատավարձերի ավելացմանը եւ դրան զուգահեռ աշխատանքների արդյունավետության բարձրացմանը: Կարեւորվեց նաեւ կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների ներդրումը ինչպես մասնավոր, այնպես էլ պետական ձեռնարկություններում:

Այն հարցին, թե վերոնշյալը կարելի՞ է դիտարկել որպես Հայաստանում իրագործվելիք երկրորդ սերնդի բարեփոխումներ, Ներսես Երիցյանը դրական պատասխանեց:

Գեղարքունիքի մարզը նոր մարզպետ ունեցավ

Կառավարության որոշմամբ երեկ պաշտոնից ազատվել է Գեղարքունիքի մարզպետ Արսեն Գրիգորյանը, նրա փոխարեն այդ պաշտոնում «Բարգավաճ Հայաստանի» առաջարկով նշանակվել է Նվեր Պողոսյանը:

Ա. Մ.

Վիրահատել են Վարդան Ղուկասյանին

Նախօրեին, ինչպես հայտնի է, Գյումրու քաղաքապետ Վարդան Ղուկասյանին աղիների հետ կապված խնդիրների պատճառով տեղափոխել էին Գյումրու Գալուստ Գյուլբենկյանի անվան հիվանդանոց: Բժշկական որոշ միջոցառումների իրականացումից հետո քաղաքապետի վիճակը գնահատվել էր բավարար եւ կեսօրին նա դուրս էր գրվել հիվանդանոցից:

«Ա1+»-ի տվյալներով, սակայն, երեկոյան քաղաքապետի վիճակը կտրուկ վատացել է եւ նրան տեղափոխել են Գյումրիի Սամրիթեր հիվանդանոց, այնուհետեւ Երեւանի «Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ» բժշկական կենտրոն: Երեկոյան 22.30-ի սահմաններում Գյումրու քաղաքապետ Վարդան Ղուկասյանին վիրահատել են: Երեք ժամ տեւողությամբ վիրահատությունն անցել է հաջող: Քաղաքապետի վիճակը գնահատվում է ծանր, բայց կայուն:

Առողջություն ենք մաղթում քաղաքապետին, որ կարողանա պատրաստվել առաջիկա... քաղաքական վիրահատությանը:

Գ. Գ.

«Հայաստանում միակ գործող ինստիտուտը նախագահի աթոռն է»

Հայաստանի Հանրապետությունում երկրին ու ժողովրդին՝ ՀՀ քաղաքացիներին արժանի խորհրդարան չկազմվեց, քանի որ որոշիչը ժողովրդի ձայնը չէր, այլ ԱԺ ընտրություններում իրականացված կեղծումները: Երեկ «Որբաթ» ակումբում այս մասին բարձրաձայնել է «Իմպիչմենտի» ներկայացուցիչ, Երեւանի նախկին քաղաքապետ **Վահագն Խաչատրյանը**: Պաշտոնն էլ առանձնապես չի ներառում ընտրողների մեղավորությունը կամ քաղաքացիական ոչ զգոնությունը, քանի որ նրանց ձայները դերակատարություն չեն ունեցել ընտրություններում: Այս պնդումը ներկայացնելով, բանախոսն ընդգծեց, որ «Հայաստանի քաղաքացիները պատրաստ են քաղաքացիական հասարակություն կերտելուն, սակայն երկրում այսօր գործողն ու իրականացվողը «Սերժ Սարգսյանի» ծրագիրն է, իսկ գործող միակ ինստիտուտը նախագահի աթոռն է»: Այս տրամաբանությունից ելնելով էլ Վահագն Խաչատրյանը եզրակացրեց, որ Հայաստանում քաղաքացիական հասարակության ստեղծումը մեծապես պայմանավորված է նաեւ իշխանությունների ցանկությամբ:

Ն. Պ.

Տագնապալի ճանապարհորդություն «Արմավիայի» հետ

«Արմավիա» ավիաընկերությունը հերթական անգամ անհարմարություն է պատճառել իր ուղեւորներին: Սա կատարվածի, իհարկե, մեղմ գնահատականն է:

Ըստ մեր ստացած հավաստի տեղեկատվության, հունիսի 15-ին Փարիզ-Երեւան թիվ 102 չվերթը նախատեսված է եղել իրականացնել Փարիզի ժամանակով 12-ին (Երեւանի ժամանակով 15-ին): Սակայն մարդիկ, տեխնիկական անսարքության պատճառով, հարկադրված են եղել երկար սպասել:

Ուղեւորներին ասել են, թե ինքնաթիռի անիվների հետ կապված ինչ-որ խնդիր կա: Ի վերջո, երբ ուղեւորները բարձրացել են ինքնաթիռ, նրանց ասվել է, որ 40 րոպե էլ պետք է սպասել: Երեւան թռչող մեր հայրենակիցների նյարդերն այլեւս չեն դիմացել: Նրանցից մեկը բարձրաձայն բողոքել է, ինչին միացել եւ ընդվզել են նաեւ բազմաթիվ այլ ուղեւորներ:

Որքան էլ տարօրինակ է, աղմուկից քիչ անց, մինչեւ 40 րոպեի լրանալը, ինքնաթիռը շարժվել եւ օդ է բարձրացել: Ի դեպ, հայաստանյան պատվիրակության հետ ինքնաթիռում է եղել նաեւ ՀՀ պաշտպանության նախարար Միքայել Հարությունյանը:

Ըստ ինքնաթիռում գտնված ուղեւորներից մեկի, «Արմավիայի» այդ ինքնաթիռը վարձակալված է եղել, անձնակազմը բաղկացած է եղել վրացիներից, իսկ ինքնաթիռում մակագրությունները (օրինակ՝ լրացուցիչ ելք) անգլերենից բացի, եղել են նաեւ վրացերեն: Ինքնաթիռը 19.30-ին Երեւան հասնելու փոխարեն «Զվարթնոց» օդանավակայանում վայրէջք է կատարել գիշերվա ժամը 3-ին:

Ա. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԶ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն / հեռ 582483
Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն / հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատուութիւն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

Հայ երիտասարդները կհանդիպեն խորհրդաժողովի շրջանակներում

Համաշխարհային հայկական կոնգրեսը փորձում է միավորել հայ երիտասարդներին

Համաշխարհային հայկական կոնգրեսը (ՀՀԿ) երիտասարդական կազմակերպությունների ասոցիացիայի (ԵԿԱ) առաջարկությամբ հուլիսի 9-11-ը Երեւանում կանցկացնի Համահայկական երիտասարդական միջազգային խորհրդաժողով «21-րդ դարի մարտահրավերներն ու հայ երիտասարդությունը» թեմայով: Ինչպես «**Ազգին**» տեղեկացրեց Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի փոխնախագահ **Վլադիմիր Աղայանը**, այսօրինակ խորհրդաժողովի անցկացումը համապատասխանում է Կոնգրեսի՝ հայ երիտասարդությանը համախմբելու տրամաբանությանն ու գործունեությանը:

2003 թվականից, երբ ստեղծվեց Կոնգրեսը, արդեն իսկ հարց դրվեց երիտասարդությանը ՀՀԿ գործունեությանը մասնակից դարձնելու եւ համախմբելու ուղղությամբ: 2004 թ.-ից այդ առնչությամբ աշխատանքները առարկայացան 2006 թ.-ին, երբ ՀՀԿ նախագահ Արա Աբրահամյանը Երեւանում հանդիպեց մի շարք հայկական երիտասարդական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ: Այնուհետեւ ՀՀԿ անդամ երիտասարդական կառույցներից ստեղծվեց Երիտասարդական կազմակերպությունների ասոցիացիան:

Խորհրդաժողովի նպատակն, ըստ Վլադիմիր Աղայանի, դարձյալ եւ կրկին նույնն է, ինչ ընդհանրապես Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի համար, այն է՝ համախմբել հայությանը ազգային շահերի շուրջը, մասնավորապես խորհրդաժողովի կտրվածքով՝ միասնաբար քննարկել խնդիրների այն խումբը, որ առաջնային է հայ երիտասարդության համար: Ներկա դրությամբ արդեն իսկ տեղեկացվել են աշխարհի տարբեր երկրներում գործող հայ երիտասարդական կազմակերպությունները, անգամ հեռավոր սփյուռքից բազմաթիվ զանգեր են ստացվել՝ մասնակցության համաձայնությամբ: Այնպես որ, արդեն իսկ, Աղայանի խոսքերով, կարելի է ասել, որ խորհրդաժողովը մեծ աշխարհագրություն կունենա:

Նման խորհրդաժողով անցկացնելու նախաձեռնությունն, ըստ էության, Կոնգրեսի նախագահ Արա Աբրահամյանինն է, իսկ օրակարգային դարձած մարտահրավերների քննարկումը երիտասարդության տեսանկյունից՝ Հայաստան-Սփյուռք 3-րդ խորհրդաժողովում հնչած առաջարկն էր: Ամեն դեպքում, երիտասարդական այս խորհրդաժողովին ամենայն հավանականությամբ մասնակից կդառնան Հայաստանի, Սփյուռքի եւ Արցախի երիտասարդական կազմակերպությունների մոտ 300 ներկայացուցիչ, կաշխատեն առանձին աշխատանքային խմբերում կոնկրետ ուղղվածությամբ, իսկ հուլիսի 11-ին մասնակիցները կայցելեն Հայաստանի տարբեր տեսարժան վայրեր:

ԵԿԱ նախագահ **Աստղ Մխիթարյանի** պարզաբանմամբ, բազմաթիվ են եղել հայ երիտասարդության տարբեր ձեւաչափերով հանդիպումներ անցկացնելու նախաձեռնությունները՝ հաջողված կամ ոչ: Ամեն դեպքում խորհրդաժողով չի անցկացվել, եւ այս ձեւաչափի ընտրությունը լրջություն է հաղորդում, քանի որ երիտասարդությունը պետք է պատասխանատվություն զգա իր ազգային հարցերի առնչությամբ: Ըստ Մխիթարյանի, խորհրդաժողովին կմասնակցեն արդեն իսկ կազմակերպված երիտասարդներ՝ ներկայացնելով տարբեր կազմակերպություններ, եւ արդյունքում կընդունվի հռչակագիր՝ հետագա գործունեություն ծավալելու պատասխանատվությամբ: Կձեւավորվի նաեւ դիտարկման խումբ՝ խորհրդաժողովի արդյունքների հետագա ընթացքին հետեւողական լինելու նպատակով:

Միշտ չէ, որ, Աստղ Մխիթարյանի խոսքերով, հնարավորություն է լինում լսելու երիտասարդների կարծիքը, եւ եթե ընդհանրապես երիտասարդությունը դիտարկվում է որպես ռեսուրս, խորհրդաժողովում փորձ կարվի այլ դիտանկյուն ընտրելով՝ պատասխանատվությամբ: Երիտասարդական մի շարք կազմակերպությունների միավորող կառույցի ղեկավարը համոզված է, որ հայ երիտասարդը կարող է պատասխանատվություն վերցնել եւ իրագործել:

ԱՆԱՀԻՏ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հաստատվել են ԱԺ մշտական հանձնաժողովների կազմերը

ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Տիգրան Թորոսյանի համապատասխան հրամանագրերն արդեն ստորագրված են եւ հայտնի են ԱԺ 9 հանձնաժողովների կազմերը: ՀՀ ԱԺ արտաքին հարաբերությունների մշտական հանձնաժողովում ընդգրկվել է 14 պատգամավոր, նախագահը Արմեն Ռուստամյանն է (ՀՅԴ): Պաշտպանության, ազգային անվտանգության եւ ներքին գործերի մշտական հանձնաժողովում՝ 16, նախագահը Արթուր Աղաբեկյանն է (ՀՅԴ): Գիտության, կրթության, մշակույթի, երիտասարդության եւ սպորտի հարցերի հանձնաժողովում 12 պատգամավոր է ընդգրկվել եւ աշխատելու է Հրանուշ Հակոբյանի ղեկավարությամբ (ՀՀԿ): Սոցիալական, առողջապահության եւ բնապահպանական հարցերով հանձնաժողովում 13 պատգամավոր է, ղեկավարը՝ Արա Բաբլոյանը (ՀՀԿ): Տնտեսական հարցերի մշտական հանձնաժողովի ղեկավարը նույնպես ՀՀԿ-ից է՝ Վարդան Այվազյանը, իսկ աշխատելու են հանձնաժողովում 15 պատգամավոր: Պետական-իրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովում նախագահելու է Դավիթ Հարությունյանը (ՀՀԿ), ընդգրկված է 13 պատգամավոր: Ֆինանսավարկային եւ բյուջետային հարցերի մշտական հանձնաժողովի ղեկավարը Գագիկ Մինասյանն է (ՀՀԿ), ընդգրկված է 15 պատգամավոր: Մնացյալ երկու՝ եվրոպական ինտեգրման եւ մարդու իրավունքների պաշտպանության եւ հանրային մշտական հանձնաժողովներում ղեկավարելու են ԲՀԿ ներկայացուցիչներ Ավետ Ադոնցն ու Արեւիկ Պետրոսյանը, պատգամավորների քանակային ընդգրկվածությունը համապատասխանաբար 14 եւ 13 է:

ԱԺ 5 խմբակցություններից 3-ի նախագահները՝ «Բարգավաճ Հայաստան»-ի առաջնորդ Գագիկ Ծառուկյանը, «Ժառանգության» ղեկավար Րաֆֆի Հովհաննիսյանը եւ «Օրինաց երկիր»-ի նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը: Մյուս երկու խմբակցությունների ղեկավարներն էլ՝ Կարեն Կարապետյանը (Հայաստանի հանրապետական կուսակցություն) եւ Հրայր Կարապետյանը (Հայ հեղափոխական դաշնակցություն) նույն՝ գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի հանձնաժողովում են ընդգրկված: Ի դեպ, հենց այս հանձնաժողովում է կենտրոնացել նաեւ ԱԺ կանանց ներուժը՝ ղեկավարում է հանձնաժողովը Հրանուշ Հակոբյանը՝ ՀՀԿ, անդամակցում են Անահիտ Բախշյանը՝ ԺԿ, Հեղինե Բիշարյանը՝ ՕԵԿ, Լիլիթ Գալստյանը՝ ՀՅԴ, Նաիրա Զոհրաբյանը՝ ԲՀԿ: Մյուս հանձնաժողովներում էլ կին պատգամավորների ներկայություն կա՝ Եվրոպական ինտեգրման հարցերի մշտական հանձնաժողովում Լարիսա Ալավերդյանն (ԺԿ) է աշխատելու, մարդու իրավունքների պաշտպանության եւ հանրային հարցերի մշտական հանձնաժողովում՝ Ալվարդ Պետրոսյանը (ՀՅԴ) Արեւիկ Պետրոսյանի (ԲՀԿ) ղեկավարությամբ: ՀՀԿ ներկայացուցիչ Հերմինե Նաղդալյանի հիմնական աշխատանքն էլ լինելու է տնտեսական հարցերի մշտական հանձնաժողովում: Պետական-իրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովում ԺԿ անդամ Զարուհի Փոստանջյանի ներկայությունը կլինի: Մինասյան Արծվիկը ՀՅԴ-ից աշխատելու է ֆինանսավարկային եւ բյուջետային հարցերի մշտական հանձնաժողովում: Կին պատգամավորի ներկայություն չկա երեք՝ արտաքին հարաբերությունների, պաշտպանության, ազգային անվտանգության եւ ներքին գործերի, սոցիալական, առողջապահության եւ բնապահպանական հարցերի ԱԺ մշտական հանձնաժողովներում:

Ն. Պ.

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆԻՍՏԻՑ

Կառավարությունը հետ է կանգնել իր նախատեսած ՀՆԱ-հարկեր 15,7 տոկոս ցուցանիշից

Միաժամանակ առաջարկելով փոփոխություններ պետական բյուջեում

2007 թ.-ի պետական բյուջեում առաջարկվող փոփոխությունները երեկ լրագրողներին ներկայացրեց ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարար **Պավել Սաֆարյանը**: Նա հայտնեց, որ նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ բյուջեի հիմքում դրված 9 տոկոս տնտեսական աճի փոխարեն Հայաստանի տնտեսական աճն այժմ գտնվում է 11 տոկոսի սահմաններում, կառավարությունը որոշել է համապատասխան փոփոխություններ կատարել նաեւ եկամտային մասում: Այսինքն, տնտեսական բարձր աճը պետք է ենթադրի նաեւ եկամուտների հավաքման ավելի բարձր մակարդակ: Տնտեսական աճի 11 տոկոսի հիմք ընդունելով, կառավարությունը սահմանել է, որ լրացուցիչ պետք է հավաքվի 8,9 մլրդ դրամ:

15 մլրդ դրամ էլ ակնկալվում է ստանալ Երեւանի հողերի իրացման ծրագրերից: Եվս 1 մլրդ դրամ էլ կառավարությունը դրամաշնորհ է ստացել տրանսպորտային անվտանգության միջոցառումներ իրականացնելու համար: Այսպիսով, այս տարի նախատեսվում է բյուջեի եկամուտներն ավելացնել ընդհանուր առմամբ 25 մլրդ դրամով: Ինչպես նշեց Պավել Սաֆարյանը, այս ամենը ենթադրում է, որ տարեվերջին կունենանք ՀՆԱ-հարկեր 15,2 տոկոս հարաբերակցության ցուցանիշը: Այս կապակցությամբ մեր հարցին, թե 2007 թ.-ի բյուջեով նախատեսված է 15,7 տոկոս հարաբերակցությունը, այսինքն՝ ստվերային տնտեսությունից ավելի շատ գումար պետք է մտներ պետական բյուջե, փոխնախարարը պատասխանեց, որ բյուջեում այժմ նախատեսված է 15,2 տոկոս ցուցանիշը: Նա պարզաբանեց, որ հունվարին կառավարությունը վերահաշվարկներ է կատարել եւ որոշել, որ նախապես սահմանված 15,7 տոկոսի փոխարեն պետք է ընդունվի 15,2 տոկոս ցուցանիշը:

Այսինքն, ինչպես եւ նախորդ տարիներին տարեսկզբին բարձրագոչ խոստումներ են արվում ստվերը կրճատելու վճռականության մասին, իսկ տարեվերջին պարզվում է, որ այն ոչ միայն չի կրճատվել, այլեւ խորացել է: Այս տարին եւս կարծես թե ընթանում է նույն սցենարով: Նախապես, մինչեւ երեկ, կառավարության, հանրապետական կուսակցության ներկայացուցիչները հայտնում էին, որ այս տարի նախատեսվում է հարկերի հավաքման աննախադեպ բարձր ցուցանիշ ունենալ, հասնել ՀՆԱ-հարկերի դարձյալ աննախադեպ բարձր՝ 15,7 տոկոս ցուցանիշի եւ ասում են, որ ներկայումս ամեն ինչ լավ է ընթանում, բայց հանկարծ պարզվում է, որ այդ ցուցանիշը տարվա կեսին արդեն իսկ անիրատեսական է թվում եւ շեմը իջեցվում է: Մեկնաբանությունները այստեղ թերեւս ավելորդ են:

Ա. Մ.

Հաստատագրված վճար տոնավաճառների առեւտրականներին, պարզեցված հարկ՝ միայն փոքր բիզնեսին

Սրանք են հարկային փոփոխությունների նպատակը

Հաստատագրված վճարին եւ պարզեցված հարկին առնչվող օրենսդրական փոփոխություններ է երեկ հաստատել կառավարությունը, որոնց մասին լրագրողներին պատմեց հարկային ծառայության պետի տեղակալ **Արմեն Ալավերդյանը**: Նա կարեւոր համարեց այս փոփոխությունները, դա հիմնավորելով այն հանգամանքով, որ դրանք առնչվելու են բազմահազար մարդկանց:

«Հաստատագրված վճարների մասին» օրենքում կառավարությունն առաջարկել է առեւտրի իրականացման վայրերում (տոնավաճառներում) գործունեություն իրականացնող անձանցից գանձել հաստատագրված վճար՝ մինչեւ 7 քմ տարածքում առեւտուր իրականացնողների համար 1 քմ-ից ամսական 1815 դրամ: Դա վերաբերում է Երեւանին, իսկ այլ քաղաքներում, մարզկենտրոններում, աղետի գոտու բնակավայրերում նախատեսվում են այլ՝ ավելի ցածր եւ տարբերակված վճարներ: Այսինքն, համաձայն այս փոփոխությունների, տոնավաճառներում մինչեւ 7 քմ տարածքի վրա առեւտուր իրականացնողները ամսական պետք է վճարեն ընդամենը մոտ 14 հազար դրամ հաստատագրված վճար:

Վերոնշյալ օրենքում առաջարկվող մյուս փոփոխությունն այն է, որ 3 ամսում 310 հազար դրամից ավելի հարկ վճարողների համար ավելի բարձր շեմ՝ 1-1,1 մլն դրամ (կառավարությունը դեռեւս վերջնականապես չի ճշտել), որը գերազանցելու դեպքում միայն նրանք կհարկվեն ընդհանուր հարկման դաշտում: Սա, ըստ Արմեն Ալավերդյանի, հնարավորություն կտա տոնավաճառներում առեւտրային գործունեություն իրականացնողներին իրական շրջանառության տվյալներ ներկայացնել իրենց հաշվետվություններում:

Հարկային ծառայության պետի տեղակալը նաեւ հիշեցրեց, որ համաձայն գործող օրենքի, պատիժ է նախատեսված ոչ միայն առեւտրի իրականացման վայրում չգրանցված գործունեություն իրականացնողի, այլեւ առեւտրի վայրի կազմակերպչի համար: Մասնավորապես տոնավաճառի սեփականատերը մեկ չգրանցված գործունեություն իրականացնողի համար կարող է տուգանվել 300 հազար դրամի չափով:

«Պարզեցված հարկի մասին» օրենքի փոփոխությամբ նախատեսվում է էապես նվազեցնել այս օրենքով հարկվողների թիվը: Դա Արմեն Ալավերդյանը բացատրեց նրանով, որ պարզեցված հարկի ընդունումից մի քանի տարի հետո այդ հարկատեսակին անցած տնտեսվարողների թիվն ավելացավ 13 անգամ, 2003 թ.-ին հասնելով 26 հազարի, բայց հարկային մուտքերն այս հարկատեսակից ավելացան խիստ անհամապատասխան՝ ընդամենը 3 անգամ: Այսինքն այս օրենքը դարձել էր հարկերից խուսափելու համար տարբերակ, ինչն էլ այստեղ առաջարկվող փոփոխությունների պատճառ է դարձել:

Նախ սահմանվում է, որ պարզեցված հարկով վճարումներ կարող է կատարել մեկ անձին պատկանող միայն մեկ առեւտրային օբյեկտ՝ մեկ խանութ, մեկ տաղավար կամ մեկ կրպակ: Հաջորդը, պարզեցված հարկից չեն կարող օգտվել արտադրական եւ ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունները, բացառությամբ անմիջապես բնակչությանը ծառայություններ մատուցողները (ժամացույցների, կաշվե իրերի նորոգում եւ այլն): Պարզեցված հարկի դաշտից ընդհանրապես դուրս են բերվելու ներմուծողները: Միաժամանակ մի քանի վայրում կամ մի քանի գործունեությամբ զբաղվողները նույնպես դուրս կգան պարզեցված հարկի դաշտից: Հարկային ծառայության պետի տեղակալը հայտնեց, որ օրենքի փոփոխությունն Ազգային ժողովում ընդունելուց հետո այս հարկատեսակը կսկսի գործել 2008 թ.-ի հունվարի 1-ից:

Պատասխանելով «**Ազգի**» հարցին, Արմեն Ալավերդյանը հայտնեց, որ ներկայումս կան 4 հազարից ավելի տնտեսվարողներ, որոնք վճարում են պարզեցված հարկ եւ հաստատագրված վճար: Դրանք ստիպված կլինեն անցնել հարկման ընդհանուր դաշտ: Մի խոսքով նշվեց, որ իրականացված փոփոխությունների նպատակը ոչ թե հարկային մուտքերի աճ ակնկալելն է, այլ հավասար դաշտի ապահովումն ու այն բանին հասնելը, որ այս հարկատեսակով հարկվի միայն փոքր բիզնեսը:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Մի ատենախոսության պաշտպանության պատմություն

Գիտական աստիճան հայցող ատենախոսությունների պաշտպանության ճակատագրի ու մթնոլորտի մասին քիչ չենք գրել մեր թերթում: Դրանց անդրադառնալու առիթներ անշուշտ ունենալու ենք նաեւ հետագայում, մանավանդ, որ այդ ասպարեզում տիրող հոռի բարքերը նահանջելու միտում դեռեւս չունեն: Ստորեւ հրապարակվող հոդվածը նկարագրում է պաշտպանության մի արտառոց փաստ, երբ դոկտորական աստիճան հայցողի ատենախոսությունը 4 պաշտպանությունից հետո դրական գնահատական է ստացել: Ավելացնենք, որ խմբագրությունը ծանոթ չէ խնդրո առարկա ատենախոսությանը, նրա որակին, ոչ էլ հեղինակի կարողություններին: Բայց կարծում ենք այստեղ հարմար է հիշել Ավետարանի պատգամը՝ ձեր այոն այո եւ ոչը ոչ թող լինի... Եթե ատենախոսության մակարդակը չի բավարարում, ապա ԲՈՀ-ը պետք է առաջին ու վերջին՝ անգամ «ոչ» ասի:

2006 թ. մարտի 3-ին ԳԱԱ Մ. Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտում տեղի ունեցավ «Պարույր Սեւակ. գեղագիտություն եւ բանարվեստ» թեմայով բանասիրական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճանի հայցման ատենախոսության պաշտպանությունը: Գրականության ինստիտուտի մասնագիտական խորհուրդը փակ գաղտնի քվեարկության 11 կողմ եւ 1 դեմ արդյունքով որոշեց ատենախոսության հեղինակին շնորհել բանասիրական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան: Ավելի քան 4 ամիս անց՝ հուլիսի 7-ին, ԲՈՀ-ի խորհրդի նիստի որոշմամբ բեկանվեց «Ռ. Արիստակեսյանին բան. գիտ. դոկտորի աստիճան շնորհելու վերաբերյալ մասնագիտական խորհրդի որոշումը»: Չորս պաշտպանություններից հետո միայն՝ 2007 թ. փետրվարի 26-ին, ԲՈՀ-ը նպատակահարմար գտավ հաստատել ատենախոսության կապակցությամբ մասնագիտական խորհրդի որոշումը:

Դժվարին, դժվարին ճանապարհ վիճակվեց այս աշխատանքին, եւ պատճառը ոչ թե գիտական-մասնագիտական խնդիրն էր, այլ բացառապես հեղինակը, նրա հանդեպ եղած միտումնավոր, կանխակալ եւ անհանդուրժող վերաբերմունքը: Գիտական ոչ մի սկզբունք ու չափանիշ. փոխարենը չարություն, կանխակարծություն, մանր հաշիվ ու խարդավելու ցածր մղում:

Այս աշխատանքի դեմ ԲՈՀ-ի նախատրամադրվածության առաջին նախանշանները երեւացին դեռ պաշտպանությունից առաջ: Ըստ սահմանված կարգի՝ որակավորման գործը ԲՈՀ է ուղարկվում պաշտպանությունից հետո, սակայն պաշտպանությունից ավելի քան մեկ ամիս առաջ ԲՈՀ-ը պահանջում է իմ որակավորման գործը, ուսումնասիրում եւ արդեն առաքված սեղմագրում «հայտնաբերում» գիտական աստիճանաշնորհման կանոնակարգը խախտող «սկզբունքային» թերություն. ատենախոսության «Եզրակացություն» բաժնում ամփոփիչ դրույթները համարակալված չէին: «Լրջագույն» այս բացթողումը ԲՈՀ-ի կողմից անգամ պաշտպանության օրը փոխելու խնդիր առաջացրեց: Միայն այն բանից հետո, երբ փոփոխությունը արագ կատարվեց, եւ սեղմագրերը երկրորդ անգամ առաքվեցին, խնդիրը ժամանակավորապես հարթվեց:

Պաշտպանությունը տեղի ունեցավ 2006 թ. մարտի 3-ին: Կար ներքին լարվածություն. հնարավոր էր անկանխատեսելի ընթացք, որովհետեւ հարթ չէր անցել նաեւ աշխատանքի քննարկումը ԳԱԱ Մ. Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտի նորագույն շրջանի հայ գրականության բաժնում: Քննարկման ժամանակ երկու կարծիքներից մեկը շատ դրական էր եւ գնահատող, երկրորդը՝ հիմնականում դրական եւ այնտիպի դիտողություններով, որոնք առավելապես ճաշակի, մտածողության հարցեր էին: Այլ կարծիքներ չեղան, ինչը միանգամայն զարմանալի էր, եթե նկատի ունենանք այն հանգամանքը, որ քննարկվում էր բաժնի աշխատակցի ատենախոսություն: Քվեարկություն տեղի չունեցավ: Որոշ ժամանակ անց, սակայն, ներկայացվեց նիստի քաղվածք՝ բացասական կարծիքով: Կար անձնական հարաբերությունների խնդիր, ինչի կապակցությամբ միայն պիտի ասեմ, որ մարդկային-մասնագիտական առնչություններում եղել եմ շիտակ եւ սկզբունքային: Ինչեւէ, ընդամենը երկու մեջբերում հանելուց հետո աշխատանքը երաշխավորվեց պաշտպանության:

Պաշտպանությունն անցկացվեց ըստ կանոնակարգի եւ ըստ էության: Գիտխորհուրդն ընդունեց դրական եզրակացություն:

Չորս ամիս անց՝ հուլիսին, ստացվեց ԲՈՀ-ի խորհրդի նիստի որոշումը, որով բեկանվում էր գրականության ինստիտուտի մասնագիտական խորհրդի որոշումը: Կից ներկայացվում էին նաեւ դիտողությունները:

Մեծ դժվարությամբ հնարավոր եղավ համոզել գիտխորհրդի նախագահ ակադեմիկոս Սերգեյ Սարինյանին՝ հրավիրելու գիտխորհրդի նիստ: Նա խոսել էր ԲՈՀ-ի նախագահի տեղակալ Լիլիթ Արզումանյանի հետ եւ կտրականապես հրաժարվում էր այդ խնդիրը քննարկելուց:

Օգոստոսի 3-ին հրավիրվեց գիտխորհրդի նիստ: Ներկայացվեցին իմ պարզաբանումները ԲՈՀ-ի բոլոր այն դիտողությունների կապակցությամբ, որոնք ոչ միայն անփաստարկ, հակագիտական եւ սխալաշատ էին, այլեւ բացահայտորեն սադրիչ եւ միտումնավոր: Դրանք ուղղված էին գիտխորհրդի անդամների, մասնավորապես գիտխորհրդի նախագահի (տարաձայնություն կար ԲՈՀ-ի եւ գիտխորհրդի նախագահների միջեւ) եւ անձամբ իմ դեմ: Բավական է ասել, որ երեք էջից բաղկացած դիտողությունները, որոնք, թվում է, կայացրած որոշմանը համարժեք լուրջ եւ ծանրակշիռ պետք է լինեին, լեցուն էին կետադրական, ոճական, իմաստային 10-ից ավելի սխալներով եւ անփութություններով, գիտական ոչ ճիշտ, ոչ հստակ ձեւակերպումներով: Չկար գրականագիտական նվազագույն պատրաստվածություն անգամ. փորձագետը չէր կարողացել զանազանել ժանրը կառուցվածքից, սոնետը սիմֆոնիայից, համազանգը ղողանջից: Բացակայում էր բնագիր ընթերցելու փորձն ու ունակությունը: Քիչ չէին նաեւ գիտական փաստի եւ վերլուծության թյուրընկալման օրինակները (հնարավորություն ներկայանալու դեպքում կպարզենք այդ «գլուխգործոցը»): Աշխատանքն արժեզրկելու նպատակով օգտագործվել էր անգամ փաստը չափազանցելու կամ միտումնավոր խեղաթյուրելու արատավոր փորձը:

Այս ամենից հետո մի՞թե արդարացի չէր խորհել, թե ո՞ւմ էր վստահվել այս ատենախոսության ճակատագիրը որոշելու պատասխանատու գործը. փորձագետի, որ ամբողջը մասից, մեկ ժանրը մյուսից, ժանրը կառուցվածքից չէ՞ր կարողացել տարբերել, գրագետի, որ երեք էջի մեջ տասից ավելի տարաբնույթ սխալնե՞ր էր թույլ տվել, մասնագետ-սեւակագետի, որ բնագիրը ճիշտ ընթերցելու փորձ ու կարողություն չունե՞ր, թե՞ անկողմնակալ մարդու, որ անկարող էր եղել պաշտոնական գրության մեջ անգամ քողարկել չարակամությունը: Մի՞թե գիտության հայտնի դոկտորների, վաստակ ունեցող գիտնականների կարծիքից հետո կարեւոր եւ վճռական կարող էր լինել մասնագիտական եւ մարդկային այնտիպի որակներ ունեցող փորձագետի կարծիք:

Ներկայացված դիտողությունների անկապակից շղթայում չկար ատենախոսության մեջ առաջադրված գիտական որեւէ դրույթի, սկզբունքային որեւէ դիտարկումի ժխտում կամ վիճարկում. կար մեկ եւ միակ մտասեւեռում՝ հնարավոր բոլոր միջոցներով նսեմացնել կատարված աշխատանքի արժեքը եւ ուրանալ գիտական այն նորությունը, որն առկա էր աշխատանքում (հետաքրքրական կլիներ այս կապակցությամբ հրապարակել ԲՈՀ-ի հավանությանն արժանացած բոլոր ատենախոսությունների որակի ու համապատասխանության տվյալները. հարյուրավորների մեջ արժանիները տասնյակի սահմանն էլ չեն հասի):

Գիտխորհրդի նիստում քվորում չլինելու պատճառով որոշում չկայացվեց, փոխարենը համաձայնություն ձեռք բերվեց սեպտեմբերին այս կապակցությամբ եւս մեկ նիստ հրավիրել: Սեպտեմբերի 8-ին տեղի ունեցած նիստում միաձայն որոշում կայացվեց վերահաստատել բանասիրական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան շնորհելու վերաբերյալ մասնագիտական խորհրդի նախորդ որոշումը:

Այս ամենից հետո գիտխորհրդի նախագահ Ս. Սարինյանը հրաժարականի դիմում ներկայացրեց (ի դեպ, նախապաշտպանական փուլում փոխվել էր նաեւ գիտքարտուղարը): Ատենախոսությունը ներկայացվեց լրացուցիչ փորձաքննության: Ինձ համար անընդունելի էր այս իրավիճակում միակ լավագույն ելքն անգամ՝ կրկնական քննարկման տարբերակը: Վրդովված էի անարդար, կամայական եւ չար վերաբերմունքից, դավերից ու բանսարկություններից: Եվ այնուամենայնիվ, տեւականորեն քննարկման առարկա դարձած այս տարբերակը եւս հազար ու մի ձեւերով շրջանառվելուց, շահարկվելուց հետո չգործարկվեց: ԲՈՀ-ի աշխատակից Ս. Աղաջանյանը, որ ներկայացնում էր ԲՈՀ-ի նախագահի մոտեցումը, հերքեց այդ մասին մեր նախնական պայմանավորվածության փաստը, եւ սա այն դեպքում, երբ հենց այս տարբերակի հնարավորությունն էր ԲՈՀ-ում քննարկվում նաեւ գրականության ինստիտուտի տնօրենի կողմից:

Նոյեմբերի 1-ին ստացվեց նաեւ լրացուցիչ փորձաքննության կարծիքը. ի լրումն նախորդ գրության՝ ավելացվում էին նոր դիտողություններ: Ոչ մի անդրադարձ գիտխորհրդի որոշմանը կամ իմ պարզաբանումներին: Երկու էջից բաղկացած դիտողությունների մեկ քառորդը մերկապարանոց հայտարարություն էր այն մասին, որ աշխատանքը գիտական նորություն չէր պարունակում, եւ չգիտես ինչու այս անգամ նույնպես իբրեւ «զորավոր փաստարկ» վկայաբերվում էր ատենախոսության «Եզրակացություն» բաժինը (ոչ թե բուն ատենախոսությունը), իսկ մնացյալ մասը ոչինչ չասող էջերի սովորական թվարկում էր:

Տպավորություն թողնելու համար, ինչպես նախորդ գրության մեջ, օգտագործվել էր ուռճացման սկզբունքը. առանձին էջեր նույնությամբ կրկնվում էին, որոշ էջեր հիշատակվում էին մի քանի անգամ: Անհանդուրժողականությունը հասնում էր անգամ անհեթեթության աստիճանի. թվարկվում էին էջեր, որ ատենախոսության մեջ չէին կարող լինել այն պարզ պատճառով, որ 266 էջից բաղկացած աշխատանքում առարկությունների տեղիք չէին կարող տալ ատենախոսության մեջ գոյություն չունեցող, ասենք, 287-րդ կամ 331-րդ էջերը: Սա իրավամբ ԲՈՀ-ական անհեթեթությունների «փառապսակն» էր, գիտական ապիկարության եւ մարդկային դժոխականության ծայրասահմանը:

Նույն ձեռագիրը, նույն ոճը, մասնագիտական նույն որակն ու նույն չարությունը: Փորձագետը, որ մասնում էր իրեն եւ ամենեւին էլ անհայտ չէր, չարության իր չափը ձեւել էր ճիշտ իր չափով:

Անգամ այս գրությունից հետո կրկնական քննարկման տարբերակի հնարավորության մասին խոսակցությունը չդադարեց (համենայն դեպս, այդ մասին էր հավաստիացնում գրականության ինստիտուտի տնօրենը): Վերջին պահին, սակայն, այն վերաձեւակերպվեց որպես կրկնական պաշտպանություն: Մեծնայություններից ու նենգություններից դառնացած, բայց նաեւ իմ գրին, իմ տառապանքին եւ ճշմարտության տեր կանգնելու զորեղացող կամքով որոշեցի անցնել նաեւ այս փորձության միջով:

Կրկնական պաշտպանությունը տեղի ունեցավ դեկտեմբերի 22-ին: Չորրորդ անգամ գրականության ինստիտուտի գիտխորհուրդը տվեց իր դրական եզրակացությունը:

Երեք սեղմագիր եւ չորս պաշտպանություն:

Երկու ամիս անց՝ փետրվարի 26-ին, ԲՈՀ-ը հաստատեց այդ որոշումը:

Եվ այսպես, ինչպե՞ս, ի՞նչ տրամաբանությամբ նույն այն ատենախոսությունը, որ կամայականորեն եւ բացառապես անձնական նկատառումներով մերժվել էր մեկ տարի առաջ, առանց բովանդակային լուրջ լրացումների եւ վերանայումների (կատարվել էր երկու փոքրիկ, աննշան տեղափոխություն, հենց բնագրում ծանոթագրվել էր բառակապակցային ծավալի երկու արտահայտություն) արժանացավ ԲՈՀ-ի արմատապես այլ գնահատականի: Որտե՞ղ է գիտական սկզբունքը, անաչառ մոտեցումն ու մասնագիտական լրջությունը, գիտության շահն ու գիտնականի պատվախնդրությունը: Ո՞ւմ է վստահված գիտական գործ կազմակերպելու, գիտնականի որակավորման պետական չափանիշներ մշակելու, որակավորման համակարգի գործունեությունը կարգավորելու կարեւոր եւ պատասխանատու գործը. Ա. Թռչունյանի՞ն՝ պարոնյանական բանաստեղծի հոգեւոր եղբայրակցին, Ս. Աղաջանյանի՞ն՝ գրասենյակային թղթաբանության փորձով «հարուստ» գրականագետին, թե՞ գիտական նորության ջատագով Լ. Արզումանյանին, որի նոր խոսքն այդպես էլ անհայտ մնաց սեւակագիտությանը:

Անձնական շահ ու մանր հաշիվ, աչառու եւ չար հայացք, վերապահ եւ կանխակալ վերաբերմունք, մասնագիտական եւ մարդկային ցածր որակներ. այս ամենը դեմ է գիտությանն ու գիտականությանը, մարդկայինին եւ բարոյականությանը, ինչին պետք է համառորեն ընդդիմանալ, որպեսզի ազնիվ եւ առողջ դիմակայության կամքը թուլացնի վնասելու, ձախողելու նվաստ մղումներով առաջնորդվողների եռանդը, որպեսզի այլոց տքնության եւ տառապանքի հաշվին չգիրանան գիտության մակաբույծները:

Ի հեճուկս իմ աշխատանքը բեկանողների՝

բանասիրական գիտությունների դոկտոր
ՌՈՒԶԱՆ ԱՐԻՍՏԱԿԵՍՅԱՆ

ՍՓՅՈՒՌՔ

Պետք է փրկել «Զարթոնքը»

Բեյրութում, 1972 թ. աշնանը, հազիվ 18 տարեկան, հրավիրվեցի աշխատակցելու «Զարթոնք» օրաթերթին, նույնինքն գլխավոր խմբագիր, սփյուռքահայ մամուլի տիտան Գերսամ Ահարոնյանի կողմից: Այդ օրերին մեծ շուքով բացումն էր կատարվել Բեյրութի Թեքեյան կենտրոնի 7 հարկանի հսկա շենքի, որի առաջին 2 հարկերի մեծ մասը տրամադրվել էր «Զարթոնք» օրաթերթի եւ «Շիրակ» ամսագրի խմբագրություններին, ՌԱԿ-ի եւ Թեքեյան մշակութային միության զանազան կառույցներին: Մնացյալ 5 հարկերը, գումարած ստորերկրյա ավտոկանգառները, օգտագործվում էին եկամտաբերության համար: Այդ արդիական կառույցի համար, որի շինարարությունը շուրջ 2 միլիոն դոլար էր արժեցել այն ժամանակ (այժմ՝ 7-10 միլիոն), նյութական անհրաժեշտ միջոցները հանգանակվել էին խմբագրապետ Գերսամ Ահարոնյանի եւ «Զարթոնքի» արտոնատեր ու ՌԱԿ նախագահ պրոֆ. Բարունակ Թովմասյանի ջանքերով, մասնավորապես Մ. Նահանգների տարբեր գաղթօջախներում: Նպատակը, ինչպես ասվեց, «Զարթոնքի» եւ «Շիրակի» հրատարակության ֆինանսական տեւական ապահովումն էր գլխավորաբար:

Մինչեւ իր վաղաժամ մահը Գ. Ահարոնյանը ծաղկուն վիճակում պահեց թերթը, որի էջերում նրա ստորագրած խմբագրականները, առավել՝ տարբեր գաղութներից ու Հայաստանից մեծարժեք աշխատակցությունները թերթը դարձրել էին հայ մամուլի կարեւորագույն օրգանը, մանավանդ հայաստանասեր զանգվածների համար: Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմի թեժ օրերին, 1980 թ. հունվարին, երկարատեւ հիվանդությունից հետո կյանքից հեռացավ մեր մեծ ուսուցիչն ու խմբագրապետը: «Զարթոնքի» պատասխանատու խմբագրի պաշտոնն ստանձնեց նույնպես Գ. Ահարոնյանի աշակերտ, հետագայում նրա օգնական Հակոբ Ավետիքյանը, որը մինչեւ 1990 թ.-ը, պատերազմի ահավոր պայմաններում (Թեքեյան կենտրոնը գտնվում է Բեյրութի կենտրոնում, առճակատման գծի՝ «կանաչ գոտու» հարեւանությամբ), թերթը պահեց, ինչպես ասում են, «պտնեշի վրա»: 1990 թ.-ին նրա Հայաստան փոխադրվելուց եւ այստեղ «Ազգ»-ը հրատարակել սկսելուց հետո, «Զարթոնքի» պատասխանատու խմբագրի պարտականություններն ստանձնեց Գ. Ահարոնյանի մեկ ուրիշ աշակերտը՝ Պարույր Աղբաշյանը: Վերջինս մինչեւ այս տարվա հունվարի 10-ը, ամբողջ 17 տարի, ղեկավարեց թերթը, պահպանեց նրա հեղինակությունը իր ամենօրյա առաջնորդողներով, գրեթե մենակ: Այդ ընթացքում նա ականատես եղավ ներկուսակցական տարաբնույթ խարդավանքների, իր հեղինակությունը նսեմացնելու նպատակով արված ոտնձգությունների, նույնիսկ՝ անձնական բնույթի գրաքննության:

Եվ ահա այժմ, արդեն 6 ամիս, թերթը լույս չի տեսնում, եւ Լիբանանում թե Սիրիայում թերթի բազմահազար ընթերցողները զրկված են իրենց ամենօրյա հոգեւոր սննդից: Նրանք գտնվում են տարակուսանքի մեջ՝ ինչպես կարելի է դադարեցնել 1937 թ.-ին հիմնադրված, Վահան Թեքեյանի խմբագրապետությունը վայելած, Հովհաննես Պողոսյանի եւ Գերսամ Ահարոնյանի վաստակը կրող, հետագայում մյուս խմբագիրների ջանքերի արտահայտությունը եղող թերթի հրատարակումը: Բոլորը գիտեն, որ դրա պատճառը նյութականը չէ՝ Թեքեյան կենտրոնն այնտեղ է իր եկամուտներով: Պատճառը ընթերցողների դժգոհությունը չէ՝ ապացույց՝ նրանց բողոքի բազմաթիվ նամակներն ու վերահրատարակման պահանջով կոչերը: Պատճառ չի կարող լինել նաեւ խմբագրի անձը՝ թերթը ՌԱԿ պաշտոնական օրգան է, հետեւաբար նրա հրատարակությունը կուսակցության դիրքորոշում-խոսքն է ուղղված իր անդամներին ու համակիրներին: Մնում է 2 բան՝ կամ ՌԱԿ-ը ասելիք չունի այլեւս, եւ կամ՝ «Զարթոնքը» զոհ է դառնում դավադիր մի գործարքի:

Ես միանում եմ թերթի բազմահազար ընթերցողներին ու պահանջում՝ «Զարթոնքը» պետք է շարունակի հրատարակվել:

ՏԱՍՈ ՄՈՍԻԿՈՖՅԱՆ

ՊԱՐՈՒՅՐ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԽԱՉԱԳՈՂ

Նախորդ մասերի տպագրության օրերը՝ մայիսի 4, 11, 18, 25, հունիսի 1, 8, 15

21

Առավոտյան մինչեւ նախաճաշ բետոնագործներին օգնեցինք: Մի քանի կալ սարքեցինք, որ տրակտորիստի գալուց հետո լցնեն: Բետոնը հեշտացել էր, էլ բահով շպրտել չկար: Մի քանի օրից տրակտորի աշխատանքը կավարտվեր: Հրանտն արդեն մի մեծ աշտարակ էր սարքել, որի վրա կանգնած, ավտոկռունկի օգնությամբ լցնելու էինք պատերի ամենավերեւի մասը: Պատերը կպրծնեինք, ծածկն էր անհույս:

Գյուղտեխնիկայից կես ավտո աղյուս, այդքանի համար ցեմենտ ու ավազ եւ երեք գերան տարանք հաշվապահի մոր տուն: Փայտաշեն տունը թեքվել էր, մի կողմը մտել էր գետնի մեջ, հնարավոր չէր այդտեղ ապրել: Տան խրված մասի տակ փոս փորեցինք: Գերանը մտցնելով փոսի մեջ, բոլորով, Տոլիկն էլ օգնեց, մեր ծայրը իջեցրինք: Տունը ճռճռալով բարձրացավ:

- Փուլ չգա,- վախեցավ Հրանտը:

Երեք գերանով հերթով էինք բարձրացնում, քիչ-քիչ: Վերջապես տունը ճիշտ հորիզոնական դիրք ընդունեց: Պատաշարներն ու Կամոն մնացին այդտեղ, Հրանտն ու Փայլակը գնացին իրենց գործին՝ Անտառային, ես էլ աղյուս էի տանելու, նույնպես Անտառային փողոց:

Ուշացա ճաշի ժամից: Տոլիկն ինձ ճաշարանի մոտ իջեցրեց, ինքը թափելու էր աղյուսը եւ գնար տուն՝ ճաշելու:

Ճաշարանից միանգամից գնացի աղյուսի գործարան: Ինան հավանաբար սպասում էր ինձ: Փախչում էի հանդիպումից, բայց ուշ թե շուտ տեղի էր ունենալու: Բացատրության պահն էր վախեցնում, կարծես ես էի մեղավորը:

Գործարանը դատարկում էին, իրենց բանվորներն աղյուսը դուրս էին հանում, ես միայն թափքի մեջ էի տեղավորում:

Չգնացի Տոլիկի հետ, մնացի աղյուսի գործարանում: Երկու մեքենա էլ ուղարկեցի մինչեւ պետական աշխատանքային օրվա վերջը: Քանի որ մերոնք չէին վերադարձել հաշվապահի մոր տնից, Անտառային փողոցում գործ չունեի, գնացի գյուղտեխնիկա՝ բետոնագործների մոտ:

Ինան հավանաբար գժվել էր:

Հաջորդ օրն էլ կարողացա խուսափել Անտառային փողոցից, սպասվեց: Երրորդ օրը ոչ ոք չգնաց այնտեղ: Սարոն նոր գործ էր վերցրել, ավտոպարկի ցանկապատը՝ բետոնե հիմքով եւ մետաղացանցով: Ինչքան հասկանում էի խոպանից, այդպիսի թեթեւ գործերն ավելի ձեռնտու էին, քան վիթխարի գարաժ-արհեստանոցը, եւ աշխատանքն էր հեշտ: Մերոնք հաստատում էին:

Աշխատանքի մեջ լավ էր: Ասում-խոսում էինք, ուրախ էի ձեւանում: Միշտ կիսամերկ էի աշխատում, վայելում էի արեւը: Մինչ այդ աշունն էի սիրում, վատ եղանակը, անձրեւ, քամի, մթնած երկինք: Ամառը չէի սիրում, սակայն դառնում էր իմ նախընտրած եղանակը: Հրաշալիորեն արեւահարված, լրիվ ճարպազերծ, թեթեւաշարժ եւ առույգ, հատկապես որ արդեն չէինք կոտորում մեզ աշխատելով: Գիշերն էր դժվար: Ինային էի տեսնում, զգում, շոշափում: Հիշում էի միասին անցկացրած պահերը, վերապրում ու տանջվում: Խանդը ուժեղ էր, հիասթափություն նույնպես կար, բայց նա առաջինը եւ միակն էր իմ կյանքում: Ուրիշ գրկում գուցե մոռանայի նրան, բայց այդպիսի գիրկ չկար... բետոնից եւ սեկայից բացի: Երեկոները նորից խաղում էինք, երկու-երեք ժամ:

Հերոսական ճիգերով ամբողջ շաբաթը դիմացա: Շաբաթ երեկոյան շուտ բանթող արեցինք, ժամը յոթին:

Որոշել էի իջնել ներքեւ: Թեկուզ ոչ նրան տեսնելու համար: Ինչո՞ւ նրա պատճառով կամավոր աքսորի ենթարկվեի:

Սովորական գործողություններից հետո դուրս եկա, կոստյումով եւ փողկապով, մթանը: Նախորդ շաբաթ էի զանգահարել Մանեին, այնուամենայնիվ խոսակցություն պատվիրեցի, որին բավական սպասեցի: Սովորաբար կինոյի սկիզբն էի տեսնում, այս անգամ վերջում մտա:

Այգու մուտքի երկու կողմերում Կենտրոնական փողոցի ամենամարդաշատ հատվածն էր եւ՝ ցերեկային ժամերին, եւ, առավել եւս, գիշերային: Որոշել էի այգի չմտնել, զբոսնելով կվերադառնայի գյուղտեխնիկա: Միտքս փոխեցի: Ինչո՞ւ չմտնեմ: Այս գյուղում Ինայից բացի շատ ու շատ աղջիկներ կան, իսկ եթե հանդիպենք, մի երկու բառ կասեմ ճակատին:

Սիգարետ, համենայն դեպս, վերցրել էի:

Շաբաթ օրը Դիվինոյում կեսգիշերը սոսկ գիշերվա սկիզբն էր:

Հայեր չէին երեւում: Զարմանալի էր, անցած շաբաթ-կիրակի էլ չտեսա որեւէ մեկին:

Տաղավար չմտա, դրսից նայում էի: Ծխելու պահը եկավ: Չգտա նրան, Սաշային տեսա եւ համոզված էի, որ աղջիկներն այստեղ են: Եվ ո՞ւր պիտի լինեին, Դիվինոյում ոչ մի երիտասարդ պարի հրապարակը բաց չէր թողնում:

- Սրան տես... ծխում է...

Ծանոթ ձայնը լսեցի, բայց չհամարձակվեցի շրջվել, քարացել էի:

- Կոստյո՞ւմը... փողկա՞պը...

Ուրեմն արդեն դեմս էր անցել, եթե փողկապը տեսել էր: Պտտվում էր շուրջս:

Ամեն ինչ մոռացած նրան էի նայում հմայված:

- Վերջապես համարձակվեցի՞ր տնից դուրս գալ, վախկո՛տ...

Վախկո՛տ... սա ինչ-որ ուրիշ բան էր:

Ես բարեւեցի:

Ալինան հետն էր, ժպիտով պատասխանեց, իսկ ինձ ընդունեց որպես ծառ: Գուցե այդպես էլ կար:

- Դու գնա...

Հեռանալու շարժում արեցի:

- Կաց, քեզ չեմ ասում, Ալինա, գնա, ես սրա գանգամաշկը պիտի հանեմ:

- Ո՞ւր էիր,- ֆշշացրեց, երբ մենակ մնացինք,- կբացատրե՞ս:

- Ես բացատրելու բան չունեմ,- պատասխանեցի ամբարտավանորեն:

- Ինչպե՞ս թե,- անկեղծորեն զարմացավ,- բայց ինչո՞ւ, ի՞նչ է եղել...

- Ոչինչ, պարզապես ձանձրացել եմ քեզնից:

- Ի՞նչ...

- Այո, ուրիշին եմ ուզում:

- Ո՞ւմ...

- Կարող եմ եւ ասել:

Եթե խաղի մեջ մտնեինք, այլեւս խնդիր չէր ծագի:

- Լա՛վ,- կարծես հավատաց,- իսկ ես մտածում էի, թե վախեցել ես:

- Վախեցե՞լ... ինչի՞ց...

- Ոչ թե ինչից, այլ ումից: Մերոնք որոշել էին ծեծել հայերին:

Այ թե ինչ...

- Այստեղ բոլորը ձեր դեմ ասած ունեն, պատճառները շատ են... Հիմա ափսոսում եմ, որ Պետրոյին խնդրեցի չանել:

- Դո՞ւ... Դրա համա՞ր էիր այդպես պարում նրա հետ:

- Ինչպե՞ս եմ պարել, ե՞րբ...

- Այն օրը ես եկել էի:

- Գիտեմ, Նինան ասել է:

- Եվ տեսա, թե ինչպես եք պարում:

- Ինչպե՞ս էինք պարում,- շարունակում էր զարմանալ,- սովորական, ինչպես բոլորի հետ: Նա մեր դասարանից էր...

- Դպրոցական երեկույթների՞ց է մնացել այդպես պարելու սովորությունը:

- Գրողը տանի, հերիք զառանցես, դե ասա, ո՞նց էինք պարում:

- Ձեռքը ազդրիդ վրա...

- Ի՞նչ,- Ինան հանկարծ քրքջաց,- դա՞ է պատճառը:

- Քի՞չ է:

- Նայիր,- հայացքով ցույց տվեց,- Պետրոն պարում է, նայիր...

Գրեթե նույն տեսարանը. Պետրոն ձախ ձեռքով գրկել էր աղջկա մեջքը, աջ ձեռքը ուղղակի կախ գցած, ոչ թե աղջկա ազդրի վրա: Մի՞թե ինձ թվացել էր:

- Նա դպրոցում էլ էր այդպես պարում,- շարունակեց Ինան,- ոչ միայն պարելիս... Ասում էր, որ իր աջ ձեռքը միշտ ազատ պիտի լինի:

Ամբողջ շաբաթն անտեղի՞ էի տառապել եւ ճգնել:

- Եվ հետո, բավական է չտեսությունդ ցուցադրես: Սրանց համար այդպիսի բաները բացարձակապես նշանակություն չունեն: Դու ես, որ հենց ձեռքս բռնում ես, այրվում ես, ինձ էլ հետդ այրելով,- եւ արդեն չարաճճի կայծով ավելացրեց,- իսկ հիմա ասա, թե ում ես ուզում իմ փոխարեն:

Ձայն չհանեցի, կարկամել էի:

- Դե, խոսիր,- պնդեց նա,- թե չէ հիմա ձեռքով կանեմ, հինգ րոպե հետո քեզնից լանգետի միս չի մնա:

Գիտեի, տեսել էի, թե ինչպես ջարդեցին ուսանողներին:

- Պարենք,- ասացի:

- Հրաշալի է, պարի հրապարակում ոչ մի հայ չկա, իսկ անվախ, միայնակ ռեյնջերը հայտնվել է եւ...

- Եվ պարում է գյուղի ամենագեղեցիկ աղջկա հետ: Հանուն այդ պահի արժե ծեծ ուտել:

- Բախտը չփորձենք: Մերոնք դա կարող են ընդունել որպես մարտահրավեր: Գետափ գնանք:

Անշուշտ:

Գետափ չհասանք, առայժմ: Հենց խորացանք ծառերի մեջ, գրկեցի նրան:

Շատ քուռն էի եւ անզուսպ:

- Կամաց,- վախեցավ նա,- չի կարելի այդպես...

Այդպես նա բեկում էր թռիչքս: Հասկացա, որ սխալ տեղից եմ սկսել:

- Սա ուրիշ բան,- շշնջաց, երբ շուրթերս հպեցի պարանոցին, ձախ կողմում:

Այդ էրոգեն գոտին դառնում էր նաեւ իմը: Շատ երկար համբուրեցի, եւ ոչ միայն ձախ կողմը:

- Անցած անգամ, երբ տուն գնացի, ամբողջ վիզս կարմրած էր,- բողոքեց:

Բայց նա էլ ինձ պես ամբողջովին արեւահարված էր:

- Ես մի տեղ գիտեմ, որտեղ հետք չի մնում,- համբուրեցի շուրթերը:

- Դու չէիր սիրում ծխող աղջիկների շուրթերը համբուրել...

- Քոնը սիրում եմ,- ասացի հենց բերանի մեջ, չլսեց երեւի:

- Չեմ ուզում,- ընդվզեց նա, երբ նորից անցա անսանձ գործողությունների,- գետնի վրա մարմինս ցավում է:

- Ինչ անեմ,- քրթմնջացի մեղավոր,- տուն չունեմ այստեղ,- ապա մի բան անցավ մտքովս...

Երեւի նրա ուզածը հենց դա էր, իսկույն ոգեւորվեց, թռավ գիրկս, փաթաթվեց, թեթեւակի ծառին հենված, չարաճճի ժպիտով, որը հետզհետե փոխվում էր, անընդհատ աչքերիս մեջ նայելով...

Այս ոլորտում ես շատ ավելի արագ էի առաջադիմում, քան շինարարության մեջ եւ ընդհանրապես:

Տաղավար չվերադարձանք:

Նստեցինք գետափին, պառկած ծառի վրա: Կիրքը մոռացնում էր ամեն ինչ եւ կայծակի պես փայլատակելով անցնում, իսկ սա մարմնի երջանկությունն էր, եւ ես չէի կարող ասել, թե որն է ավելի լավ: Խոսում էինք, պատմում, մեր մասին՝ ի տարբերություն նախորդ հանդիպումների, այնպես սեղմված իրար, որ պիջակս երկուսիս էլ ծածկում էր: Պիջակի կարիք չկար, տաք գիշեր էր, պարզապես լավ էր այդպես, ամփոփված, երկուսով նույն սիգարետը ծխելով, ոչ թե երբեմն կամ հաճախակի, այլ մշտապես համբուրվելով, որովհետեւ երեսներս հպված էին միմյանց:

Ի վերջո ես սթափվեցի, այն էլ հանուն նրա, իսկ ինքն ամենեւին չէր մտածում տուն գնալու մասին:

- Վերջ տուր քո այդ սահմանափակ մտածողությանը,- ասաց,- ո՞վ պիտի ուշ գնալու համար ինձ դիտողություն անի:

Ինչեւէ, գնացինք, գետափով, իրար փարված, փաթաթված, սիրահարները վերստին գտել էին միմյանց:

- Չեմ ուզում բաժանվել,- ասացի, երբ մտանք նրանց փողոցը, գետափի կողմից:

- Եթե չբաժանվենք, չենք էլ հանդիպի,- ծիծաղեց կարճ,- իսկ դա շատ վատ է:

Նա մտավ տուն, ես քայլեցի դանդաղ ու անշտապ, հոգնած: Հոգնածությունը բաժանվելուց հետո էի զգում: Խաղաղ էր Անտառային փողոցը, որն ըստ երեւույթին որպես տունդարձի ճանապարհ փոխարինելու էր Կենտրոնականին:

Այստեղի շներն այլեւս չէին հաչում ինձ վրա:

22

Ինչ կիրակի առանց խորովածի եւ... լվացքի: Ես կասեի, ինչ կիրակի առանց գետի: Խորովածին ու գետափին դեռ շատ ժամանակ կար: Մինչ այդ լվացք էինք անում եւ այլն: Կիրակի օրվա ընթացակարգն արմատավորվել էր. ութից ինը վեր կենալ, մաքրություն, ուշ նախաճաշ կենտրոնի ճաշարանում, հանրախանութի մանրակրկիտ ուսումնասիրություն, լավ ապրանքներ լինում էին, ես մի քանի բան գնել էի: Կողքին գրախանութն էր, որտեղ միայն ես էի մտնում: Ապա վերադառնում էինք տուն եւ ամբողջովին տրվում խորովածի վայելքին, որի մեջ ոչ փոքր տեղ էր գրավում պատրաստությունը: Շուլայի համար հիմնականը հենց դա էր: Մերկ մեջքը արեւին տված, ինձնից ոչ պակաս սեւացած, հետեւում էր խորովածին, ջուր ցողելով, շուռ տալով, փորձելու ժամանակ մի մեծ բաժակ սառը օղի էր խմում... Կշտացած քաշում էր խորովածը: Ընտիր խորոված էր անում: Ընկերակցեցի նրան կրակի մոտ եւ համոզվեցի, որ դրանից հետո առանձնապես չի ուտվում: Բարեբախտաբար բաժակաճառերը վերացել էին, էլ ընկերության ու ազնվության կենացը չէին խմում:

Վերջապես դուրս եկա: Հրաշալի շոգ օր էր: Ինայենց փողոցով չգնացի, ուրիշ տեղից հասա գետափ: Կոշիկներս հանեցի ու անցա վտակը, շարունակեցի մարգագետնով բոբիկ, իրար կապած կոշիկները գցել էի ուսիս, վերնաշապիկիս կոճակներն արձակ, հասնեմ ու կընկնեմ ջուրը:

Մեր խորշը զբաղեցրել էին, զարմանալի չէր, որ այդ հարմար տեղը ուրիշներն էլ էին գրավել: Աղջիկ-տղա էին, ձայներից պարզ էր, թե ինչով են զբաղված: Հույս ունեի, որ մինչեւ Ինայի գալը կվերջացնեն իրենց անբարո գործը:

Գետափը լավագույն ժամադրավայրն է: Շուտ էի եկել, բայց սպասելը տանջանք չէր: Կղզու մոտ լողացա: Այստեղ էլ վատ չէր, եթե հյուրեր չհայտնվեին: Հյուրեր գալու էին, Ինան ասաց, լողանալու, եղբայրն ու աղջիկները, գուցե նաեւ ծնողները:

- Լավ, լավ,- մխիթարեց Ինան,- երկու ժամից հազիվ գան:

Ասում էր՝ երկու ժամից, բայց չթողեց, որ գրկեմ, անտրամադիր էր երեւում, թեեւ ջանում էր թաքցնել կարծես, եւ անժպիտ:

- Ուզում եմ լողանալ,- ասաց:

Լողացանք, պառկեցինք: Այստեղ արդեն թույլտվություն չէի խնդրի, սակայն...

- Աղջիկը մերն է, իսկ սա՞ ով է...

Զառիթափի վրա տղաներ էին կանգնած, երեք հոգի, որ ներքեւից գուցե ավելի բարձրահասակ էին երեւում:

Ես շտկվեցի, Ինան ընդոստ վեր թռավ:

- Էյ, սեւամազ, արի վերեւ,- կանչեց մեկը:

Նրանց չէի տեսել, անծանոթ էին:

- Ինչո՞ւ ես կանչում վերեւ,- հարցրեց Ինան,- դու ի՞նչ ես ուզում, Լյոշա:

- Դու սուս,- ասաց մի ուրիշը,- նա մեզ պետք է:

- Ճանաչո՞ւմ եք իրար,- զարմացավ Ինան:

- Նա մեզ կալիմ պիտի վճարի:

-Կալի՞մ... Ես մուսուլման չեմ,- հիմարություն էր ասածս, բայց պետք է համրությունից դուրս գայի:

- Եթե սրանց առաջ խեղճանաս, ավելի կկատաղեն,- շշնջաց Ինան:

- Քեզ ասում են արի վերեւ,- արհամարհանքով գոռաց երրորդը, ըստ երեւույթին համոզված, որ վախից տակս թրջել եմ,- վճարիր, որ թողնենք մեր աղջկան...

Եվ ձեռքերն արտահայտիչ խփեց իրար:

- Անասուն,- բղավեց Ինան:

- Կամ դու կվճարես, եթե ինքը չի կարող,- ասաց Ինային,- երեքիս...

Ի վերջո, եթե չբարձրանայի, իրենք էին իջնելու: Ծալովի դանակը ջինսիս գրպանում էր, հագնելուց առաջ կարողացա գրպանում բացել: Կտորը ճղվեց, շեղբը մտավ ափիս մեջ, բայց կարեւորն արել էի: Իհարկե, խփելու միտք չունեի, կվախեցնեի: Իսկ եթե չհաջողվեր եւ շարունակեին, չգիտեմ... Ոչ միայն ինձ, Ինային էին ստորացնում: Ես դա չէի թողնի, ինչ էլ լիներ:

Քիչ հեռվից բարձրացա, բայց նրանք իսկույն շրջապատեցին ինձ:

- Ի՞նչ եք ուզում,- դեռ ջանում էի մեղմել նրանց Ինայի խորհուրդը մոռացած:

- Օղի ունե՞ս,- հարցրեց կալիմ պահանջողը:

- Չէ, որտեղի՞ց այստեղ...

- Դե որ չունես, էլ ինչի՞ ես ապրում...

Գնելն ասում էր՝ առաջին հարվածը ձվերիդ սպասիր:

Սա իր կարծիքով անսպասելիորեն ոտքն առաջ գցեց, ես կռացա, որ ձեռքով պահեմ հարվածը, անմիջապես հրեց ինձ: Քիչ մնաց զառիթափից ներքեւ գլորվեի: Արագորեն ուղղվեցի, այլապես, գիտեի, քացու տակ կգցեին, եւ դանակը հանեցի:

ՎԵՊ

- Արամ,- ճչաց Ինան:

Զազվադեմ էր անունս տալիս:

- Արանք միշտ դանակով են ման գալիս,- ասաց վերջինը:

- Ոչ միայն դանակով,- առաջացա:

Նրանք զգուշորեն հետ-հետ գնացին:

- Իմացիր,- ասացի խփողին,- որտեղ էլ լինես, կգտնեմ քեզ: Իսկ եթե ինձ բան եղավ, միայն ձեր շրջանում հարյուրից ավելի հայեր կան, նրանցից չես փրկվի:

- Դե լավ,- հանգստացրեց նա, սփրթնել էր:

«Վիլիսը» երեւաց:

- Ահա միլիցիան էլ եկավ,- Ինան արդեն կողքիս էր:

- Մենք էլի կհանդիպենք,- ասաց խփողը:

- Ես մորդ կասեմ, Լյոշա,- Ինայի ուժը երեւի այդ խեղճ Լյոշային էր պատում, ինձ խփողին եւ մյուսին չէր դիմում:

- Իսկ ես ո՞ւմ ասեմ,- պատասխանեց Լյոշան հեռանալով:

Գնացին:

- Շուտ իջնենք,- արագացրեց Ինան,- արյունդ լվա, նանի մերոնք չեն եկել: Ինչ կասեին տեսնեին,- ծիծաղեց արդեն ջրի մոտ,- մի՞թե կհարվածեիր:

- Թողնեի, որ քեզ բռնաբարե՞ն:

- Դրանցից ի՞նչ բռնաբարող... հարբեցողներ են... Եթե փորձեին, կսպանեի՞ր...

- Այո,- անվարան պատասխանեցի:

Ափսոս, «հյուրերը» եկան: Կարծես թե արդեն սիրո պահ էր ստեղծվել:

Ալինան՝ նորից, ինչպես ամեն անգամ, լողազգեստով իջավ մեքենայից: Սաշան հանգիստ բարեւեց ինձ: Մի տղա էլ կար, անունը՝ Ալեքսեյ, այսինքն՝ Լյոշա կամ Լյոխա: Ծնողները, իհարկե, չէին եկել, Ինան գունազարդումն ինձնից էր սովորել: Եվ Նինան չկար:

Արյունը չէր կտրվում: Ինան Սաշայից դեղատուփն ուզեց, այդտեղից բացվեց պատմությունը:

- Դանակո՞վ ես շրջում,- թեք նայեց Սաշան:

Դանակը գուցե փրկեց կռիվը: Չասացի, ինձ համար Ինայի հայացքը բավական էր, իսկ Ինան այդքանով չբավարարվեց:

- Նա ինձ փրկեց,- հայտարարեց:

Չէի կարծում, թե նրան ձեռք կտային: Թեեւ նրանցից ամեն ինչ սպասելի էր: Անցյալ տարի այդպիսի ջահելները ծեծելով սպանել էին հիվանդանոցի հնոցապանին, որովհետեւ խեղճ մարդը գիշերով չէր կարողացել օղի ճարել նրանց համար:

- Սաշ, միգուցե գնանք,- անհանգստացավ Ինան,- չվերադառնան հանկարծ:

Սաշան ձեռքը թափ տվեց, անունները իմացել էր, տարեկիցներ էին մոտավորապես: Ինձ խփողի անունը Վասյա էր:

Ալինան ջրից դուրս եկավ եւ մոտեցավ ինձ:

- Այսօր խաղալու ենք,- ասաց,- դրա համար եմ եկել:

Լողազգեստն ինքնին շատ քիչ բան է թաքցնում, իսկ նրանը ավելի շատ ցուցադրում էր, քան թաքցնում, հատկապես կրծկալը: Ես դեռ չգիտեի, որ կրծկալը հենց կուրծքը ցուցադրելու համար են հագնում:

- Ինձ թվում է, մենք արդեն կարող ենք «դու»-ով խոսել:

Չգիտեմ ի՞նձ, թե՞ ամուսնուն դիմեց նա: Հետեւաբար պատասխանի իրավունքը ինձ չվերապահեցի: Հավանաբար ամուսինը նույն վիճակում էր, ձայն չհանեց:

Ալինան կուրծքն առաջ մղելու յուրահատուկ շարժում ուներ, հագուստի մեջ էլ էի նկատել: Կուրծքը կարծես դեմքին էր փոխարինում: Զարմանք, հուզմունք, ուրախություն, տխրություն, ամեն ինչ կրծքով էր արտահայտում: Վերջին վիճակը դեռ չէի տեսել, տխրությունը, երեւի դա ու տարիքն կարտահայտեր:

Հայացքով Ինայից աղաչեցի, թե փրկիր, մի բան արա, այլապես պատասխանատու չեմ ինձ համար:

Ալինայից առայժմ պրծանք: Ալեքսեյը մեջ ընկավ, Լյոխան:

Մի արկղ օղի կար «Վիլիսի» մեջ, երկու շիշն էին բերել, բայց նա երկրորդ բաժակից գլուխը կորցրեց: Ձեռք էր գցում Ալինային, փորձում էր կրծկալն արձակել, իսկ երբ Ալինան խալաթը հագավ, դա էր քաշքշում: Գլուխը դրեց գոգն ու համբուրեց բաց փորը: Ալինան ծիծաղելով խուսափում էր: Եվ հանկարծ այդ Լյոխան շուռ եկավ Ինայի կողմը: Ինան կանխեց նրան (եւ ինձ), միանգամից ուժեղ հրեց ծիծաղելով, բայց զգուշորեն ինձ նայելով: Լյոխան նորից անցավ Ալինային:

Սաշան ընդամենը մի անգամ ասաց. «Դե վերջացրու, Լյոխա»:

Չար դեւը սկսեց իր գործը: Այդպես է, դիվահար եմ դառնում, երբ ինչ-որ միտք համակում կամ բռնում է ինձ, եւ չեմ հանգստանա, մինչեւ չհանեմ: Սաշան ընկերաբար, ինչպես Լյոխային, ինձ նույնպես թույլ կտա՞ր խաղալ կնոջ հետ, թե՞ ազգային խտրականություն կդրսեւորեր:

Տեղաշարժվեցի Ալինայի կողմը: Մտածում էի, որ ինքը կսկսի կամ առիթ կտա: Ինան կասկածանքով նայեց ինձ: Նա կարդում էր հոգիս, ինչպես եւ ես՝ իրենը:

- Արի լողանանք,- ձեռքս բռնելով քաշեց, որպեսզի չմերժեմ,- մի ձեռքով կարո՞ղ ես լողալ:

- Քո հետեւից՝ իհարկե, թեկուզ առանց ձեռքերի,- հիշեցրի լողի առաջին դասը:

Արյունը կտրվել էր, հանեցի վիրակապը, որը խնամքով փաթաթել էր Ինան:

Լողացինք դեպի կղզի: Կառանձնանանք վերջապես: Կարծում էի, թե կղզի տարավ գլխիս քարոզ կարդալու:

- Ես կասկածում եմ,- խորհրդավոր տեսքով շշնջաց նա,- ինձ թվում է, այն երեկոն Սաշան էր ուղարկել:

Հնարավոր էր, ինչ-որ ձեւով բացատրվում էր Սաշայի վերջին օրերի վերաբերմունքը: Բայց դրանով Ինային էլ էր վտանգի ենթարկում:

- Իմ ներկայությամբ՝ որպեսզի խայտառակվես: Գուցե մտածում էր, որ ինձ թողնես կփախչես: Հիմա էլ առիթ է փնտրում: Բավական է մի երկու խոսք փոխանակես Ալինայի հետ կամ Լյոխայի պես վարվես, վերջը կտա:

- Իսկ ես արդեն տալիս էի այդ առիթը,- Ինայից ոչինչ չէր կարողանում թաքցնել:

- Դու հիվանդ ես,- առաջին անգամ չէ, որ այդպես անվանեց ինձ, թեեւ հումորով գնահատեց՝ «ազգային խտրականությունը»:

- Ես հիվանդ չեմ,- ասացի,- ինձ հետաքրքրում են բարքերը, սովորույթները, մարդիկ, անհասները: Ես պիտի պարզեմ այդ «ազգային խտրականությունը»...

- Եվ առաջինը ոչ թե Սաշայից, այլ ինձնից կստանաս,- սպառնաց Ինան,- այս անգամ քեզ դանակը չի փրկի:

- Ինձ միայն մի բան կփրկի... Որ հասցնեմ վիզդ համբուրել:

Իրոք, պետք էր միայն փոսիկին հասնել:

- Անկեղծ ասեմ,- դադար տվեցի,- այս ամբողջ պատմությունը ես սարքեցի, որ ինձ կղզի բերես:

- Բայց ո՞նց ես կարողանում ստեղ հարմարեցնել,- ծիծաղեց Ինան:

- Առ՜,- ձայն տվեցին ափից:

- Այդ աղջիկն ուղղակի Նախանձ հոգի է:

- Գնանք,- զգուշացավ Ինան,- նրանք հիմա կհարբեն:

Ավելորդ էր Ինայի վախը, Լյոխան վաղուց էր հարբած, ննած էր, միգուցե խմած էր եկել: Իսկ Սաշան լավ խմողներից էր երեւում:

- Կանչեցի, որ խմենք,- արդարացավ Ալինան,- չխանգարեցի, չէ՞,- կարծես ասեր՝ եթե խանգարել եմ, լավ եմ արել,- լցրու, Սաշա, այսօր խմելու ենք:

Բարեբախտաբար ամեն մեկիս համար բաժակ կար: Ծխահարած ձկից բացի ուրիշ ուտելիք չէր երեւում: Հաճախ էի լսել, որ չեն սիրում օղուց հետո բան ուտել: Դիմովիչը կարճ եւ ուժեղ արտաշնչում էր բերանին մոտ պահած ձեռքին եւ վերջ:

Ես ընդամենը մի բաժակ էի խմել: Աղջիկների եւ Լյոխայի խմածից ենթադրում էի, որ Սաշան շատ է խմել, շշից ավելի, բայց լուռ էր եւ լուրջ: Նա դատարկեց երկրորդ շիշը, եւ երկուսը բերեց: Երեկոն լրջանում էր:

Մեր բաժակաճառերից դժգոհում էի, բայց դրանք ժամանակ էին շահում, ձգձգում խմելը, իսկ այստեղ չհասկացա, թե ինչպես հաջորդ երկու շիշը հայտնվեց: Ինան Ալինայի չափ չէր խմում, մի բաժակը քանի անգամ մոտեցրեց բերանին, բայց աչքերը կայծկլտում էին, խոսում էր չոր, փոխված ձայնով: Ալինան բացվում էր... բոլոր իմաստներով:

Լյոխան արթնացավ, միանգամայն լուրջ եւ իսկույն շիշը դրեց բերանին: Նրա խմածից երեւի չէինք խմի, մյուսը չորսիս համար՝ ոչինչ: Եթե «Վիլիսում» եղածը չհաշվեինք...

Բայց արկղը բերել էին այստե՞ղ խմելու համար: Լողանալո՞ւ էին եկել, թե՞ հարբելու:

Խմում էին, մի երկու բառ փոխանակում, սիգարետ վառում, խմում, ձկան ոսկոր կծմծում-ծծմծում, խմում... Չէին կարող այդպես անընդմեջ երկար խմել, վերջապես եկավ դադարի պահը: Ոչ ոք դեռ հարբած չէր, նույնիսկ Լյոխան, նույնիսկ ես, թեեւ երբեք այդքան օղի չէի խմել: Զգում էի, որ թեթեւ ծայրն է բթանում: Հաճելի էր ամեն ինչ, Ինան ու Ալինան շողշողուն էին ու գրգռիչ, Լյոխային դիտում էի որպես գրական կերպարի, տողեր էին ձեւավորվում, եւ Սաշան՝ քչախոս ու ինքնամփոփ: Հարազատ էին բոլորը թվում:

Աղջիկներն իմ «Օպալը» վերջացրին, անցանք Սաշայի «Պրիմային»: Անֆիլտր սիգարետ չէի ծխել, ծխախոտը լցվում էր բերանս, թքոտում էի, թունդ էր եւ յուրահատուկ համով:

- Ե՞րբ ենք խաղալու,- ինձ հարցրեց Ալինան:

- Այսօր ոչ մի խաղ,- ուղղակի ինձ նայելով պատասխանեց Ինան: Նա իրեն իրավունք էր վերապահել որոշելու եւ պատասխանելու իմ փոխարեն:- Մենք տուն ենք գնալու:

Խմիչքը չէր բթացրել նրա զգոնությունը, իսկ հայացքն ինձ հուշում էր, որ չի կարելի մոռանալ Սաշայի վտանգը: Այնուամենայնիվ Սաշայից չէի հավատում:

- Ինչ ենք խաղում,- հարցրեց Սաշան:

Ալինան բացատրեց:

- Ես էլ կխաղամ,- ասաց, որպես շախմատիստ լավ կխաղար, ավելացրեց,- մենք շախմատ չխաղացինք:

- Ոչ մի շախմատ,- կտրեց Ալինան,- մեր օրը չփչացնենք:

Մինչ Լյոխայի զարթնելը Ինան ու Ալինան էին խոսում, ես ու Սաշան կարճ պատասխաններ էինք տալիս: Ալինան ինձ էր դիմում, Ինան Սաշային էր խոսեցնում: Լյոխան սկսեց անեկդոտներ պատմել: Բոլոր անեկդոտները սեռական թեմայով էին, գործողություն, անդամներ, կարողանալ-չկարողանալ, ծիծաղելի վիճակներ, ամենայն անկեղծությամբ, գռեհկությամբ եւ բառացի: Այդ տղան փչացրեց օրը, բայց ծիծաղում էին, նույնիսկ Սաշան զվարթացավ:

- Ինչո՞ւ չես ծիծաղում,- դիմեց ինձ Ալինան:

Ուսերս թոթվեցի, պիտի ասեի՝ գռեհիկ են, ասացի՝ սրամիտ չեն:

- Դու պատմիր,- առաջարկեց նա:

- Նույն թեմայո՞վ, չգիտեմ:

- Փորձ չունե՞ս:

- Պատմելո՞ւ:

- Կյանքի:

- Պատմողն առանց ամաչելու էլ կպատմի:

- Եվ կբռնվի:

- Կարեւորը ծիծաղն է:

- Մի՞թե վատ է:

-Սովորական է դառնում:

- Ավելի լավ:

- Սրբությունն է գռեհկացվում:

- Սեքսը սրբությո՞ւն է:

- Գեղեցկություն է:

- Բայց մենք ինչո՞ւ անցանք սեքսին:

- Բնական ընթացքով:

- Ինքնաբերաբա՞ր:

- Եվ այդպես էլ կհեռանանք:

- Ո՞վ է ստիպում:

- Ներքին ձայնը:

- Կարելի՞ է սիգարետ վառել:

- Անշուշտ, եւ որպեսզի ժամանակ չկորցնենք, ես կվառեմ:

Արթնացած Լյոխան երկխոսության կրակոցների հետ գլուխն աջ ու ձախ էր տանում, քույր ու եղբայր հասկացել էին, որ խաղն սկսված է, ուշադիր հետեւում էին:

- Իմ թարթիչներն ինձ համար ավելի կարեւոր են,- Ալինան լռել էր կպցնելու ժամանակ:

- Այո, դրանք գեղեցիկ են:

- Միայն դրա՞նք:

- Այդպես խաղալը շատ հեշտ է:

- Ինչո՞ւ:

- Որովհետեւ ես առնվազն մի տասը գեղեցիկ բան կարող եմ նշել:

- Օրինակ:

- Ձեր աջ ոտքի թաթը:

Ալինան իսկույն ի ցույց բոլորի ոտքն առաջ բերեց, իրոք գեղեցիկ էր:

- Հետո՞:

- Ձեր ձախ ոտքի թաթը:

- Հետո՞:

- Ձեր աջ ոտքի կրունկը:

- Դուք ալպինիզմով չե՞ք զբաղվել:

- Չի կարելի ոչինչ բաց թողնել:

- Բայց դա շատ երկար կտեւի:

- Նայած, թե նպատակը որն է:

- Ուր որ տանում են բոլոր ճանապարհները:

- Եվ մենք չպիտի՞ խմենք,- ցուցադրելով արհեստական ատամները կատաղած ընդհատեց Լյոխան:

- Քեզ ո՞վ է խանգարում, ապուշ,- ջղայնացավ Ալինան:

Լավ խաղ չէր ստացվել, ուրախ էի, որ ընդհատվեց: Գլուխս դժժում էր: Խմածության հաճելի պահն անցել էր: Կամ պիտի ամեն ինչ նորից սկսեինք՝ շարունակեինք խմել, կամ լողանայինք ու գնանք: Նրանք ընտրեցին՝ լողանալ եւ խմել:

Ալինան ու Ինան մոտեցան ջրին: Ես դեռ նստած էի եւ նորից ակամա համեմատում էի նրանց: Ինան, անշուշտ, ավելի բարեկազմ էր, բայց պարզ էր: Երկար, գեղեցիկ ոտքեր, սահուն կոնքեր, բարակ իրան, նուրբ ուսեր: Նրբագեղությամբ հանդերձ ճկուն էր եւ ուժեղ: Գյուտ կլիներ Կրե-Մարյանի համար, նրբագեղ կանանց էր նկարում, որոնք նաեւ գեղեցիկ կրծքից զուրկ չէին: Պարզ ու որոշակի էր, որ Ինան գեղեցիկ է: Ալինան բարդ էր, ոչ միայն էությամբ: Կոնքերն ավելի լայն էին եւ մութ, բայց մութ՝ Ինայի հետ համեմատած: Մեջքն էլ էր մութ: Ինչ-որ անհամաչափություն էր զգացվում, կամ իրանն էր կարճ, կամ գուցե Ինայի կատարյալ բարեկազմությունն էր ստվերում նրան: Մի խոսքով, չէի կարողանում որոշել՝ նա գեղեցի՞կ էր, թե՞ ոչ, եւ հենց այդ անորոշությունն էր որոշակի հետաքրքրություն առաջացնում: Որոշելու համար ժամանակ էր պետք, չափումներ անել, համեմատել, գուցե էլի ինչ-որ բան: Այդ մի քանի րոպեն, որ նրանք կանգնեցին ջրի մոտ, շատ քիչ էր: Մինչ այդ, նստած ժամանակ կամ առաջ, երբ աչքերս հառում էի Ալինային, Ինան իսկույն միջամտում էր հայացքով: Հիմա էլ, ջրի մեջ կանգնած, կարծես թիկունքով զգաց, որ Ալինային եմ տնտղում, ուսի վրայից հետ նայեց: Խղճի խայթ զգացի եւ ամոթ, կարծես դավաճանության մեջ էի բռնվել, նա էլ տառապագին ու անողոք հայացքով մեղադրում էր ինձ:

- Դու չե՞ս լողանում,- հարցրեց Սաշան գետի կողմը գնալով:

Թվաց, թե նա էլ է բռնել հայացքս: Սաշան մկանուտ էր, բայց փորամարմին:

Լողանալու ցանկություն չկար: Զգում էի, որ ուրիշ միջավայրում եմ: Նրանք ուրիշ մարդիկ էին: Այդ խոսքը մի անգամ գյուղտեխնիկայում էի լսել, մեր մասին: Նույնը ես էի զգում:

Երկար չմնացին ջրի մեջ: Նստած սպասում էի աչքերս փակ: Մի պայման էի կապել ինքս ինձ: Եթե առաջինը Ինան մոտենար ինձ, գուցե եւ շարունակեի սերը, իսկ եթե Ալինան մոտենար, դա կփարատեր անորոշությունը:

- Ինչ-որ բա՞ն է պատահել:

Ինան էր, հարցական նայում էր դեմքիս: Մի՞թե ուզում էի, որ Ալինան լիներ:

- Գնալ է պետք,- ասացի:

- Ուզում ես գնա՞լ:

- Այո:

- Լավ չէ՞ր մեզ հետ:

- Չգիտեմ:

- Ուզո՞ւմ ես գամ հետդ:

Կարծես ստուգելու համար հարցրեց:

- Իհարկե ուզում եմ:

Ակնթարթորեն պատասխանեցի, որ չմտածեմ: Բայց անմիջապես իջավ գլխիս, որ կարող ենք մտնել մեր սարքած տունը կամ անտառի խորքը:

- Այո, շատ եմ ուզում,- կրկնեցի հաստատակամորեն:

-Ինչ սարսափելի է,- հանկարծ ասաց նա,- դու ինքդ չես զգում քո փոփոխությունները...

- Այս խոսակցությունն առանձին տեղ է պահանջում...

- Որպեսզի ուզածդ անե՞ս... Հիվանդ, սեռական մոլագա՛ր... Բայց քո արածն ընդամենը դա կլինի, հասկանո՞ւմ ես, մինչեւ հաջորդ անգամը, մյուսը, ապա՝ վերջ... Եվ ոչինչ չմնաց մեզնից:

Առաջին անգամ չհասցրեցի պատասխանել, անարդարությունն ապշեցրել էր ինձ: Որտեղի՞ց գտավ եւ երեսիս խփեց այդ մեղադրանքը, մի՞թե համոզված էր...

Ալինան եկավ:

- Ինչո՞ւ ես տանջել,- ասաց Ինային,- ջղայնացրե՞լ է քեզ... Որովհետեւ շատ ես երես տալիս: Թող իր գործն անի եւ հեռանա, իսկ դու հիմարանում ես...

Սրանց ինչ-որ բան էր եղել: Կամ լողանալիս էին պայմանավորվել, որ գլխիս խաղ սարքեն, կամ խմիչքի պակասից էին գժվել... Բայց խմիչք ունեին ինչքան ասես:

Ալինայի ճչան ձայնը Սաշային մոտ բերեց:

- Ի՞նչ է պատահել,- հարցրեց սպառնագին:

Ահա հանգուցալուծումը, մտածեցի, հիմա չորսով ջարդս կտան: Մտածելու ժամանակ չկար, գտա ճիշտ պատասխանը:

- Ես ուզում եմ խմել, իսկ նրանք չեն թողնում:

Սաշայի համար դա սրբապղծություն էր:

- Ինչպես թե չեն թողնում,- ջղայնացավ նա,- իհարկե խմելու ենք:

Ընդամենը մի-մի բաժակ եւ ամեն ինչ վերականգնվեց, ջերմությունը, աղջիկների շատախոսությունը, իմ հուզագրգիռ վիճակը... կարծես թե... բայց դա կարեւոր չէր, կարեւորը խմելն էր, ամենակարեւորը, ոչ միայն նրանց համար:

Մութն իջնում էր, դա նշանակում էր ինձից տասը: Գետն ուռել էր, մութ խցցում էր սեւ ջուրը, կղզին մռայլ էր: «Դու այստեղից տուն չես գնա,- ասացի ինքս ինձ,- որովհետեւ հարբած ես»:

Օղին միշտ զզվանքով էի խմել, բայց հիմա ջրի պես էր խմվում: Ես ցույց կտամ, որ կարող եմ նրանցից լավ խմել: Եթե հայհոյել են սիրում, այնպիսի բազմահարկ հայհոյանք շարեմ, որ բերանները բաց մնան, ես ձեր... Իսկ նրանք հրճվում էին, գուրգուրում ինձ: Սաշան ու ես համբուրվեցինք, եղբայրացանք: Քիչ անց նույնիսկ երազանքս իրականացավ, գլուխս դրել էի Ալինայի ազդրին ու գրկել էի կոնքերը: Շատ տաք էին ու փափուկ, ավելի տաք, քան Ինայինը, եւ առաձգական, թեեւ մութ էին երեւում...

- Թողնենք այստե՞ղ,- լսեցի հանկարծ:

- Բռնեք, տանենք,- Սաշայի ձայնն էր, նախորդը՝ աղջկա ձայնը չէի տարբերել,- տանենք «Վիլիսի» մեջ:

ԱԶԳ-ՆԵՐԴԻՐ

Խորդյանի կյանքից

«ԽԱՉԱԳՈՂ»

Ինձ էր վերաբերում, որովհետեւ իմ ոտքերն էին բռնել:

- Թողէ՛ք,- բղավեցի եւ վեր թռա: Նույն պահին տապալվեցի, ահավոր էր սեւ պտույտը: «Ոչ մի կտրուկ շարժում,- կարծես մեկն ասաց ներսից,- դանդաղ, հանգիստ, անշտապ»: Համբերեցի մինչեւ պտույտը հանդարտվեց, դանդաղորեն շտկվեցի: Պտույտը նորից բռնեց, աչքերս փակ սպասեցի, զգում էի, որ ճոճվում եմ: Երբ աչքերս բացեցի, Նինային տեսա, Ինայի քրոջը: Նա ե՞րբ էր հայտնվել այստեղ: Սքանչելի էր Նինան, մեծ, կապույտ աչքերով ինձ էր նայում: Ոչ թե նեղ, սովորական, ինչպես տեսնում էի ամեն քայլափոխի, այլ մեծ, հայուհու աչքերի պես, սակայն կապույտ, անհավատալի էր...

- Ես քեզ եմ սիրում,- ասացի Նինային,- կարծես ձայնս չհնչեց, կրկնեցի,- ես քեզ եմ սիրում...

Երկու ձեռքով բռնեցի նրա ձեռքը եւ համբուրեցի:

- Արի,- թեւից քաշեց Սաշան,- նստենք «Վիլիս», տանենք քեզ գյուղտեխնիկա:

- Ոչ մի գյուղտեխնիկա... Ես տուն եմ գնում...

- Հայաստա՞ն,- հարցրեց Ինան:

Վերջապես երեւաց, ո՞ւր էր մտել:

- Ոչ, տուն եմ գնում... ոչ մի «Վիլիս» եւ ոչ մի լեյտենանտ...

- Էյ, էյ,- կատակով սպառնաց Սաշան:

-Կորչեն բոլոր լեյտենանտները եւ աստղերը... քառասուն հազար լեյտենանտներ իմ սերը չարժեն, թեկուզ ավագ լեյտենանտներ...

Կարդացել կամ լսել էի այդ արտահայտությունը, բայց տեղը չէի բերում:

Կարծում էին, թե դուրս եմ տալիս, բայց պոկվեցի նրանցից ու քայլեցի խոտերի վրայով:

- Դե թող գնա...

Ծղրտեց Ինան, ամբողջ հոգով: Դա վերջին բաժակն էր:

Գնացի դեպի կամուրջը: «Վիլիսը» եկավ, անցավ մոտ քսան մետրից, երեւի չտեսան ինձ: Ավտոյի ճանապարհը վտակի սաղր տեղով էր անցնում, կամուրջը նեղ էր, միայն մարդկանց համար... ինչպես նաեւ՝ ձիերի ու կովերի:

Կամուրջն անցնելով տատանվեցի՝ ո՞ւր գնալ: Մի ժամանակ ինչ-որ մեկի հետ այստեղ նույն ընտրության առաջ էի կանգնել: Այն ժամանակ գնացինք դեպի կենտրոն, այգի, այժմ նույնպես թեքվեցի աջ: Գնամ այգի, կպարեմ, շատ են գեղեցիկ աղջիկները Դիլիջանում, հավատարիմ ընկերս հետս է, գրպանում, շեղբը բաց, թող մեկնումեկը փորձի բան ասել ինձ...

Վտակը այգու մոտ էր միանում գետին, իսկ չհասած այգի «աղջկա փոսն» էր, որտեղ խեղդվել էր Սամոն: Աղջիկների փոսերը եւ հատկապես փոսիկները խիստ վտանգավոր են, չի կարելի գայթակղվել, կխեղդեն... Ես հիմա կմտնեմ այդ փոսը, տեսնենք կքաշի՞ ինձ ներքեւ...

Հանեցի շորերս, նույնիսկ լողազգեստս, հազիվ չորացել էր, նորից չէի թրջի, եւ մտա ջուրը: Սառն էր գիշերային գետը, ահավոր էր, բայց շարունակեցի քայլելով առաջ գնալ, մինչեւ այն տեղը, ուր պիտի փոսը լիներ մոտավորապես: Ամուր հատակ էր, քարքարոտ, փոս չկար, ոչ էլ տիղմ: Վերադարձա լողալով, մի քանի անգամ սուզվեցի, սառը ջուրը ողողեց գլուխս, միանգամայն սթափ դուրս եկա ափ եւ սրթսրթալով հագնվեցի:

Թերեւս չպիտի մոտենայի պարի տաղավարին: Ապշած եւ վախեցած ինձ էին նայում: Գուցե ջրահեղձի ուրվականի տեղ էին դրել: Թե ում էի փնտրում, չգիտեմ, բայց ինձ պահող բան չկար այնտեղ: Առանց մտնելու հեռացա... գետափի ճանապարհով: Հասա Անտառային փողոց, թեքվեցի, 30 համարի լույսերը չէին վառվում, քնա՞ծ էին խենթ ու հեզ քույրերը եւ խենթ ամուսինները, թե՞ դեռ տուն չէին եկել, գուցե ի՞նձ էին փնտրում... Չէի տնկվի այդտեղ մինչեւ լուսաբաց, որ պարզեմ՝ տա՞նն են, թե՞ թրեւում են դեռ զուլալ ճերմակի կապույտ մշուշում... մշուշ եւ գրգիռ...

Գյուղտեխնիկան իմ տունն էր:

23

Պադյոմ տվող չեղավ: Կարծես սովորություն էր դառնում երկուշաբթի օրերը նախաճաշից հետո աշխատելը: Բայց ոչ թե իննին ճաշարան էինք գնում, ինչպես մյուս օրերին, այլ բավարարվում էինք կիրակի օրվա ավելցուկներով:

Զարեհի վիճակում էի, ե՛ւ ֆիզիկապես, ե՛ւ հոգեպես: Տանջող, մաշող մի բան խառնում էր ներսս, ստամոքսից մինչեւ կոկորդ:

Շուլան հենց արթնանում էր, «Լիգերոսը» դնում էր բերանը:

- Ինչ տեսել-տեսել էի,- աչքը ճպելով ասաց նա,- գույնը գցած մոծակ չէի տեսել:

- Գիշերը լողացա,- քթմնջացի,- երեւի մրսել եմ:

Ընկերներս միամիտ չէին:

- Արամը սեւի գործ է բռնել,- ձայնեց Հրանտը:

Ով դեռ քնած էր, վեր թռավ:

Վարդանն արթուն էր, իսկույն ուղղվեց: Նրա երկու սիրելի թեմաներից մեկն էր: Հրանտը երեւի ջահել տարիքս հարգելով այդ ժամանակակից բառը գործածեց, Վարդանի ու Ռազմիկի արածը նա այլ կերպ էր բնութագրում:

- Լավ գո՞րծ է, Արամ ջան,- կռվից հետո Վարդանը նկատելիորեն փոխվել էր,- մետրը քանիսո՞վ ես անում:

- Տիեզերագնա՞ց է, մետրով չափի,- Գիքորն էր:

Քյավառցիներից էինք լսել այդ անեկդոտը: «Հայկական ռադիոյին» հարց են տալիս, թե ինչու մինչեւ հիմա հայ տիեզերագնաց չկա, պատասխանում է՝ որովհետեւ հայերը մեկ կիլոմետրի համար երեք ռուբլի են ուզում:

Սաքոն ձեռքերը փորին ծալած, կծկված նստել էր մահճակալին, վերջերս ստամոքսից էր գանգատվում:

- Չգնա՞նք, տղերք,- զգույշ հարցրեց նա:

Սա էլ էր փոփոխություն: Դուրս էի մղվել բրիգադի կյանքից:

Շատ երկար լվացվեցի, սառը ջուրը փրկեց, բայց պետք է անընդհատ լվացվեի, որ վատ զգացողությունը չվերադառնար:

Սենյակում աշխատանքային առավոտվա սովորական իրարանցումը չէր զգացվում, ծուլորեն էին շարժվում, իսկ Վարդանը ճամպրուկը դրել էր մահճակալին եւ իրերն էր հավաքում: Հարցական նայեցի Շուլային, նա աչքերը փակեց, բացեց, այսինքն՝ ճիշտ ես հասկացել, տուն է գնում: Ոչ ոք չէր փորձում համոզել նրան, հավանաբար երեկ ամեն ինչ ասվել էր: Սաքոն արդեն դուրս էր եկել: Գուցե բոլորն էլ սրտի խորքում ուրախ էին: Միայն Ռազմիկն էր քիչ թե շատ ընկերություն անում Վարդանի հետ:

Տոլիկի ավտոն դրսում սպասում էր: Վարդանը ճամպրուկը գցեց թափքը, մեզ ձեռքով հրաժեշտ տվեց, մոտեցավ Սաքոյին:

- Հուլիսի փողը կուղարկե՞ս, թե՞ վերջում կբերես,- հարցրեց:

- Կուղարկեմ,- խոսացավ Սաքոն,- չնայած պայմանավորվել էինք, որ գործը կիսատ թողնողը փող չի ստանա:

- Լավ, նորից հին մեռելը մեջտեղ չբերենք,- ասաց Վարդանը,- դու չիմացար, թե քո բախտը որտեղ բերեց:

Վարդանը Սաքոյին ձեռք չտվեց:

- Հաջողություն ձեզ, տղերք,- դիմեց մեզ, մտավ խցիկը, Տոլիկը քշեց:

Ասված իր հետ, կասեր Դիմովիչը: Վարդանի հեռանալը, սառը ջրի պես, մի քանի րոպե ընդամենը շեղեց ինձ տհաճ ինքնազգացողությունից: Տագնապով էի սպասում արեւի բարձրանալուն, ավելի տագնապալի էր աշխատանքի բաժանման պահը: Այլուսի գործարանը կոչնչացներ ինձ, ինչպես նաեւ բետոնը՝ արեւի տակ: Համեմատաբար տանելի էին թվում քարհանքը եւ Անտառային փողոցը: Վերջինը թեեւ արեւից սոսկալի էր, ձգում էր ինձ՝ շատ հարցեր ունեի պարզելու: Երկուշաբթին դառնում էր բացատրության օր: Բացատրության՝ գուցե, բայց ոչ հանգուցալուծման, որովհետեւ չէի հասկանում, թե ինչ է կատարվում:

Նորանոր պատառիկներ էի կորզում երեկվա մշուշից եւ սոսկում էի, թե ինչ եմ արել ու ասել: Ես պետք է տեսնեի նրան թեկուզ ողջ կատարվածը պարզելու համար: Ենթադրում էի, որ դա լինելու է մեր վերջին խոսակցությունը... Իսկ գուցե հրաժեշտ տամ առանց բացատրության... կամ հեռանամ առանց հրաժեշտ տալու: Եթե սիրահարները հանդիպում են առանց պայմանավորվածության, կարող են եւ չհանդիպել պարզապես: Կարիք կա՞ հանդիպման կամ բացատրության, եթե սերը լքել է: Ես սիրահարվա՞ծ էի... չգիտեմ, պատասխանելը դժվար էր, բայց արդեն կարոտում էի նրան...

Այլուսի գործարան չգնացի: Հրանտն ու Փայլակը գնացին ավտոպարկի ցանկապատի համար բերված քարերը կեղեւահան անելու: Կամոյին Սաքոն ուղարկեց բետոնագործների մոտ՝ փաստորեն պատաշարների բանվոր ինձ թողնելով: Անտառային փողոց: Հուզված էի եւ անհանգիստ, այնպես տանջվում էր Սեւակը խաղից առաջ: Նրա հուզմունքը տեւում էր մինչեւ խաղասեղանի մոտ նստելը, հետո դառնում էր սառնարյուն գիշատիչ: Գիշատչական մղում չէի զգում, ոչ էլ հաշվարկն էր գերիշխում մտքիս մեջ, բառեր էի ընտրում, որ շպրտեի նրա դեմքին...

Այդ ամենի մեջ լույսի մի շող կար, առավոտյան վերհիշած հրաշալի երազի պես քնքուշ: Նինայի դեմքը... Դա էլ պետք է պարզեի՝ եղե՞լ էր Նինան այնտեղ:

Արագ էի գնացել, որ մինչեւ վարպետների ժամանելը «պատրաստություն տեսնեմ»:

Այդ ժամին դժվար թե արթուն լինեին, այն էլ գիշերվա գինարբուքից հետո: Բայց Սաշան աստիճանների վրա նստած ծխում էր: Մոտեցա նրանց ցանկապատին: Եթե եկել էի պարզելու, հենց նրանից պիտի սկսեի:

- Ողջույն,- հանգիստ բարեւեց նա ձեռքը թափահարելով:

Զարմացած պատասխանեցի:

- Ո՞նց ես,- հարցրեց:

- Ահավոր,- խոստովանեցի,- շատ վատ...

- Սպասիր,- Սաշան ներսից մի շիշ բերեց,- սա կփրկի:

- Գարեջո՞ւր...

- Օղի՞ ես ուզում, կբերեմ,- Սաշան պատրաստակամ էր,- ինձ սա է բուժում, սառը գարեջուրը:

Գարեջուր մանկուց եմ սիրել: Սառը խմիչքը սկսեց իր ամոքիչ առաքելությունը: Շշի կեսից դադար տվեցի, որ ստուգեմ ազդեցությունը: Անսպասելի էր եւ հոյակապ: Ներսում ոչ միայն ամեն ինչ հանդարտվեց, այլեւ յուրատեսակ վայելք տիրեց: Շիշը դատարկեցի ափսոսանքով:

-Եթե էլի խմես, շարունակությունը հարբելն է,- զգուշացրեց Սաշան:

- Ո՛չ,- վախեցա,- ես պիտի աշխատեմ: Իրոք փրկեց, շնորհակալ եմ:

Ժամանակ չունեի, ուր որ է վարպետները կհասնեին:

- Երեկ ի՞նչ է եղել,- հարցրեցի:

- Ի՞նչ է եղել,- զարմացավ Սաշան:

- Ես վատ բաներ արե՞լ եմ:

- Եթե խմում ենք, վատ բաներ էլ պիտի անենք, բա ոնց... Ո՞ւր գնացիր:

- Լողացա:

- Ես այդպես էլ մտածեցի: Այնտեղ լողանայիր ու գայիր մեզ հետ... Գնացինք Լյոխայենց տուն, հինգին ենք եկել:

- Ի՞նչ էիք անում այդքան ժամանակ,- հարցրեցի հանկարծահաս խանդատագնապը ուտելով:

- Խմում էինք,- Սաշան էլ ավելի զարմացած նայեց ինձ՝ մի՞թե պարզ չէ, թե ինչ պիտի անեինք:

Փողոցում Ռազմիկն ու Ոսկանը երեւացին: Մինչ նրանք ծխելով չափուձեւ կանեին, ես արագորեն կալը սարքեցի: Այլուսը մոտ էր պատերին, հիմնականում ցեխ էի տալու, բայց մի շիշ գարեջուրը քիչ էր երեկվա հետեւանքները մեղմացնելու համար: Շատ էր ներսիս թույնը: Քրտինքը ջրի պես էր թափվում: Բարեբախտաբար Տանյան հայտնվեց, մեր ունեցած բոլոր շշերով մի քանի անգամ ջուր բերեց, խմում էի, տենդորեն աշխատում եւ քրտնում:

Վարպետները գնացին ճաշարան, ես մնացի: Ախորժակ չունեի, կարծես թե կյանքում առաջին անգամ:

Գարեջուրն ընդամենը կես ժամ էր գործել: Ինքնամաքրման սեփական եղանակ էի հայտնագործել եւ հաճույքով օգտվում էի. ջուր եւ քրտինք, խմում էի ու քրտնում: Երրորդ պատճառը՝ Ինային դեռ չէի տեսել: Ամբողջ օրը ներսում չէր մնալու:

Երեւի սպասում էր, որ ընկերներս գնան: Դուրս եկավ թասը ձեռքին: Իսկույն մոտեցա: Տանջված տեսք ուներ, աչքերն ուռած էին, կարծես երեսն էլ: Կռացած, թփերի տակ վարունգ էր փնտրում, իմ կողմը չէր նայում:

- Ուզում եմ խոսել հետդ,- ասացի միանգամից:

- Բարեւ,- գլուխը բարձրացրեց: Բարեկրթության դաս էր տալիս, մինչդեռ ինքն էր առանց բարեւի մոտենում:- Հիմա՞ ես ուզում խոսել:

Ժպտում էր: Այս մարդկանց չհասկացա, ժպտում էր, կարծես երեկ համբույրով էինք բաժանվել:

- Ոչ, երեկոյան, մեր աշխատանքից հետո, կգաս այս տունը:

- Հրամայո՞ւմ ես:

- Չեմ հրամայում: Կարծում եմ, որ այդ խոսակցությունն ավելի շատ քեզ է պետք:

- Այո, ինձ պետք է,- հաստատեց նա,- ուրի՞շ:

- Ուրի՞շ... Ալինային հետդ չբերես, մենակ կգաս:

- Իսկ Նինայի՞ն...

Ամբարտավանությունս կորավ: Ուրեմն Նինան եղել էր գետափին: Այնուամենայնիվ խաղը փրկում էր ինձ: Խաղի առաջին կանոնը՝ անպայման պատասխանել, երբեք չլռել:

- Նա է՞լ էր ողջ գիշեր խմում ձեզ հետ:

- Նա տանը քնած էր:

- Իսկ դո՛ւ Լյոխայենց տանը ում հետ էիր քնած:

- Դա քեզ չի վերաբերում:

- Դու ճիշտ ես, դա ինձ չի վերաբերում:

Շրջվեցի ու հեռացա... որպեսզի երեկոյան հանդիպումը ավելորդ չդառնար: Այսպես, մի երկու րոպեում չէի հասցնի ամեն ինչ ասել նրան:

- Իմիջիայլոց, ես էլ էի տանը,- ասաց նա, բայց արդեն հեռացել էի:

Ափսոսում էի, որ ճաշարան չգնացի: Ներսս արդեն մաքրվել էր, ուրեմն սոված էի, կամ հակառակը՝ սոված էի, ուրեմն մաքրվել էր... Թեթեւ եւ անհոգ էի առաջվա պես: Վազելով գնացի «Բելուխա»:

Կույսն էր աշխատում: Բարեւեցի ընդգծված հարգանքով, նորից գտել էի հումորս:

- Երեկ լավ համերգ էք տվե՞լ,- հարցրեց նա:

- Ովքե՞ր:

- Ջերոնք էլ, բայց ես քո մասին եմ ասում:

Այս գյուղում ոչինչ չէր մնում ծածուկ:

- Լավ էր,- ասացի,- բայց նվագախմբի գործիքները քիչ էին,- ինչպես կուզի թող հասկանա:

- Օ՜, ես կարող եմ լրիվ կոմպլեկս ապահովել,- արագ արձագանքեց:

Այս կինը լավ իմպրեսարիո կլիներ: Եվ էր, իր ոլորտում:

Գալետներ էի տեսել, որ մանկության տարիներին էի կերել, հետաքրքրեցին: Ուրիշ բան չգնեցի:

- «Ռոդոպի» ունեմ,- առաջարկեց Կույսը:

Նա գիտեր, որ հայերը բուլղարական սիգարետ են գնում, որը երբեմն էր երեւում խանութներում: Սովորաբար միայն տեղական էժանագին ծխախոտ էր լինում, «Պրիմա», «Ալթայ», ֆիլտրով, կարճ, «Բելոմոր»...

- Շնորհակալ եմ, չեմ ծխում:

- Նորի՞ց ես թողել:

Այդպիսի մանրամասնությա՞մբ... ապշեցուցիչ էր: Չէի զարմանա, եթե շարունակեր՝ Ինայի հետ գժտվել ես, որ ծխելը թողել ես: Անհնար էր նրա այդ գուշակությունը: Երեւի պատահաբար էր կրակել կամ գուցե Վարդանի՞ց էր իմացել: Վարդանի մասին չխոսեց, ուրեմն տեղյակ չէր:

Գալետների համը ճիշտ էի հիշել: Մինչեւ վարպետների գալը ուտում էի եւ սառը ջուր խմում, կեսն էլ թողեցի, որ ընթացքում զբաղվենք:

Լավրովների կողմը մեկ-մեկ էի նայում, մեկ-մեկ էլ նրանք էին նայում: Իրավունք չունեի՞ն, իրենց տունը, իրենց փողոցը...

Ընթրիքին ճաշարան գնացի, հետո երկու ժամից ավելի պիտի աշխատեինք: Վերջին կալն այնպես սարքեցի, որ ինձնից հետո վերջացնենք:

- Լողանամ ու կգամ,- ասացի վարպետներին:

Նրանք գնացին:

Կիսով չափ լողացա բաքի ջրով: Կարելի էր գնալ գետափ. իզուր ժամադրությունն այնտեղ չնշանակեցի: «Հրամայո՞ւմ ես», ականջներիս մեջ Ինայի ձայնն էր, դեմքի արտահայտությունը խղճալի էր: Մի անգամ էլ էի նման բան զգացել:

Նինան էր գալիս, արագ, փութկոտ քայլերով եւ բարեւելուց հետո նույն փութկոտությամբ անմիջապես ասաց.

- Ես պետք է փոխանցեմ... Ինան ուզում էր Ձեզ ասել, այսօր, այստեղ չէիք: Նրանք գնացին Բառնաուլ, Սաշան, Ալինան եւ Ինան: Հանկարծակի ստացվեց... Ցտեսություն:

- Ցտեսություն,- ասացի ակամա:

Դիլիջանում «բարեւն» ու «ցտեսությունը» պարտադիր էին նույնիսկ անծանոթների համար: Բացառությունն Ինան էր:

Ամեն ինչ լուծվեց ինքնիրեն:

24

Սաքոն մարդ կանչելը պատճառաբանում էր, թե գործերը շատ են, չենք հասցնում: Գործերն իրոք շատ էին, միշտ աշխատել էինք ծանրաբեռնվածությամբ, բայց արդեն պարզ էր, որ գարաժ-արհեստանոցը անավարտ է մնալու: Իսկ մենք համոզված էինք, որ փողի հիմնական մասը ծածկի մեջ է: Դա նոր վեճերի առիթ դարձավ, կտցահարումներ էին, հակադրումներ, վճռորոշ խոսակցություն չէր լինում:

Վարդանի գնալուց հետո մյուսներն սկսեցին ավելի շատ բողոքել, Հրանտը, Շուլան, հատկապես Գրիգորը՝ Սաքոյի հարազատը: Նա Սաքոյի հորեղբոր տղան էր, բայց մեր գյուղից չէր:

Հուլիսի աշխատավարձը դարձյալ Սաքոն էր ստացել, հազարական ռուբլի: Քիչ-քիչ ավելացնում էր, բայց դա չնչին էր թվում մեր աշխատանքի համեմատ:

Գրիգորը բացահայտ մեղադրեց Սաքոյին, որ խաբել է իրեն: Իսկ Սաքոն ասաց, որ նա թույլ աշխատող է, նստեց բրիգադի վզին եւ թող գոհ լինի, որ Երեւանում ամսական հարյուր քսան ռուբլի ստանալուց հետո այստեղ հազարի երես է տեսնում:

Դավիթն ու Ռազմիկը ձայն չէին հանում:

Այդ ամենը ինձ չէր վերաբերում: Ինձ համար նույնիսկ ձեռնտու էր, որ Սաքոն է

Ուրախ օրերին

«ԽԱՉԱԳՈՂ»

ստանում փողը: Եթե ես ստանայի, ինձնից անզավակության հարկ էին պահելու: Պատճառը, իհարկե, դա չէր: Ես առանց աշխատավարձի եւ աշխատանքի էլ կմնայի Դիվինոյում:

Ինայի գնալուց հետո՝ առաջին օրերին ափսոսանք էի զգում, որ չկարողացա սրտիս միջինը ասել նրա ճակատին կամ բացատրություն պահանջել: Ինձ էր մեղադրում փոփոխամտության մեջ, բայց հենց ինքն էր այդպիսին: Երբեմն իր մտածումների խորքերից էր հանել եւ ինձ վերագրել: Ես փոփոխամիտ չէի, իմ փոփոխամտությունը բխում էր նրանից: Նա էր սառեցնում ինձ կամ անակնկալի բերում բացված շախերով, ապա նորից գայթակղում, իսկ վերջին օրվա վերաբերմունքը շատ տարօրինակ էր:

Հիշում էի նրա բաց շախերը եւ հատկապես վերջինի բացատրությունը չգտնելով խճճվում էի նաեւ նախորդ արարքների ու արտահայտությունների մեջ, արդեն նոր ու կասկածամիտ ընկալմամբ... Կամ ինձ անհայտ «ռուսական բարդ հոգին» էր գործում, որին ծանոթ էի գրքերից միայն, կամ... Մյուս տարբերակը հանկարծակի էր, անհավատալի, գուցե եւ ավելի հավանական: Թերեւս նա, կյանքի որոշակի փորձ ունեցող եւ ինչ-ինչ բաներ հաղթահարած աղջիկը, կամ կինը, վախենում էր այս սեւ մանչուկին սիրահարվելուց եւ դիտմամբ իրականության խարազանով փորձում էր սթափեցնել իրեն ու ինձ...

Իմ մեջ կար պայքարը՝ հանուն նրա, որը բռնում էր ինձ վերլուծության ժամանակ, սիրո եւ հիասթափության պահերի միախառնումով, բայց կորում էր նրա ներկայությամբ: Բավական էր մոտիկից տեսնեի նրա ուսերը եւ մտածում էի շուրթերս դրանց կպցնելու մասին: Ես գիտեի, թե ինչ տեղի կունենար այդ օրը, եթե նա գար. «Դե, խոսիր»,- կասեր հեգնանքով, իսկ ես միանգամից կգրկեի նրան:

Ամենից շատ Ալինայի լպիրշ արտահայտությունն էր խոցել ինձ. «Որովհետեւ շատ ես երես տալիս, թող իր գործն անի եւ հեռանա»: Ինային էլ էի մեղավոր հանում դրա համար:

Շախմատի պարտիայի լիարժեք վերլուծության համար պարտադիր է երկու խաղացողների մասնակցությունը:

Վերլուծում էի, արդյունք, իհարկե, չկար: Մի բան հաստատ էր, կարոտում էի Ինային եւ ամեն օր նրան տեսնելու հույսով իջնում էի կենտրոն: Մենակ էի գնում, իմ բախտից հայրը Կամոյին երկաթե սանձով էր պահում: Մտնում էի կինո, շուտով դուրս գալիս, դանդաղ քայլում դեպի այգի, մի քանի րոպե երեւում էի պարի տաղավարի մոտ, դրսից զննում հրապարակը, անտարբեր, առանց որեւէ ակնկալիքի, իբր հենց այնպես, պարապությունից նայում եմ ուրախացող երիտասարդությանը, ապա հասնում գետափ, հեռանում... Տեսնում էի Նինային, միշտ ընկերուհիների հետ էր եւ միշտ զվարթ: Նրանք ինձ տեսնելիս փսփսում էին եւ ծիծաղում: Նինան էլ էր ծիծաղում:

Մի անգամ, այգու մութ խորքում տասնհինգ-տասնվեց տարեկան տղաներ մոտեցան ինձ:

- Էյ, ծխելու բան տուր,- կոպտորեն պահանջեց մեկը:

Սրանք ավելի վտանգավոր էին, քան Պետրոն եւ նրա խումբը կամ գետափի տղաները, բայց չվախեցա: Գոնե այդ պահին վախ չէի զգում, ամենօրյա մտածումներից հետո գուցե լիցքաթափվելու առիթ էր:

- Այսօր սիգարետ չեմ վերցրել,- հանգիստ պատասխանեցի:

Նրանք շրջապատեցին ինձ եւ հանկարծ...

- Ոչ, սա նա է,- լսեցի,- գնացինք:

Ես չէի սխալվել, ասաց՝ սա նա է, ոչ թե՝ սա նա չէ: Ուրեմն ոչ թե ինչ-որ մեկին էին փնտրում ծեծելու համար, այլ՝ չծեծելու: Այդ հանելուկն անպայման պարզել էր պետք:

Լիցքաթափվելու ուրիշ առիթ եղավ: Փոստատան ու Կենտրոնական փողոցների խաչմերուկի մոտ թերթերի կրպակ կար, որը սովորաբար փակ էի տեսնում: Կամ գիշերն էի անցնում այդտեղով, կամ կրպակի ընդմիջման ժամին: Այս անգամ էլ էր փակ, կիրակի, ցերեկով: Ավելի լավ, հանգիստ ուսումնասիրում էի ցուցադրվածը:

Աշխատողը եկավ հեծանիվով: Քսան-քսանհինգ տարեկան աղջիկ էր, ըստ երեւույթին կրպակը բացում-փակում էր իր ուզած ժամերին: Հեծանիվից համարձակորեն իջավ, կարծես շտապում էր, որ հանկարծ չհեռանամ:

- Ինչ-որ բա՞ն եք ուզում,- հարցրեց դեռ չմտած:

- Այո,- ասացի,- եթե ունենաք:

- Ի՞նչ:

Նա մտավ ներս, նստեց: Վերեւից էի նայում նրան: Այնքան փորձառու էի դարձել, որ կարող էի հանգիստ եւ ուղղակի զննել աղջկան, իբր բնական է, եթե խոսում ենք, պիտի նայենք միմյանց:

- Ի՞նչ է Ձեր ուզածը, որ չպիտի ունենանք,- կրկնեց աղջիկը ժպտալով:

- «64»:

- Օ՜, իրոք դժվար է: Ընդամենը մի հատ եմ ստանում, որը ծեր հիմնարկի ինժեներին եմ տալիս, նա էլ փոխանցում է դպրոցի տնօրենին:

Եթե գիտեր աշխատանքիս վայրը, Ինայի մասին էլ կիմանար:

- Նա տեղացի է,- ասացի,- ինչո՞ւ չի բաժանորդագրվել:

- Դուք էլ կարող եք բաժանորդագրվել:

- Այո, եթե շուտ մտքովս անցներ:

- Դուք արդեն հեռանալո՞ւ եք:

- Եղանակից է կախված:

- Կարող եք բաժանորդագրվել, թեկուզ մի ամսով:

- Պլանավորում չեմ սիրում,- ասացի,- իսկ «Ֆուտբոլ- հոկե՞յ»... Ձեր գործը հեշտացնելու համար ասեմ, որ ինձ միայն ֆուտբոլի բաժինն է պետք, հոկեյի նյութերը չեմ կարդում:

Աղջիկը ծիծաղեց եւ հանկարծ ասաց.

- Կճարեի, եթե սափրված լինեիք:

Ինայի գնալուց հետո չէի սափրվել, մտածում էի, որ մորուք պահողի տեսք ունեմ:

- Չեմ կարող,- դժբախտ արտահայտություն դրոշմեցի դեմքիս,- ուխտ եմ արել, որ չեմ սափրվի մինչեւ սիրածս աղջկան հանդիպելը:

- Հանդիպե՞լը, թե՞ նորից հանդիպելը,- ճշտեց նա:

Նրա հետ կարելի էր խաղալ:

- Նորից հանդիպելը,- խաղը անկեղծություն է պահանջում:

- Իսկ նա այստե՞ղ է, թե՞ ձեր երկրում:

- Բայց մեր երկիրը մեկն է,- տափակ պատասխան տվեցի, թեեւ, օրինակ, պահակ Իվանը զարմանում էր, որ Հայաստանում նույն փողն է՝ ռուբլին:

Նա փնտրեց թերթերի մեջ, ներքեւում, ասաց.

- «Ֆուտբոլ-հոկեյ» չի մնացել, նույնիսկ միայն ֆուտբոլի բաժինը:

- Իսկ Ձեր անունը կասե՞ք:

Եթե չասեր, անմիջապես հեռանալու էի:

- Վերա,- պարզ եւ անմիջական:

- Վերա, եթե Ձեզ տեսնեմ պարի հրապարակում, թույլ կտա՞ք պարի հրավիրել:

- Այո, թույլ կտամ, - նույն պարզությամբ շարունակեց նա,- եթե... սափրված լինեք:

Դաժան պայման էր:

Հեռանալու ժամանակն էր:

- Իմ անունը հարցրեցիք, բայց Ձերը չասացիք,- պահեց ինձ Վերան:

- Այնքան բան գիտեիք իմ մասին, որ ինձ թվաց, թե անունս էլ է հայտնի:

- Օ՜,- ձգեց նա:

Այնուամենայնիվ ներկայացա:

- Արամ է անունս, եւ շատ հաճելի է Ձեզ հետ ծանոթանալը:

Վերան քչերից մեկն էր, որ չհարցրեց, թե անունս ինչպես կլինի ռուսերեն:

- Ինձ համար նույնպես հաճելի էր,- ասաց եւ ժպտաց:

Եթե սափրվեի, կգնայի երեկոյան:

Իսկ այդ օրվա անելիքս որոշել էի: Ճաշարանից էի վերադառնում, գնալու էի գետափ՝ օրն Ինայի հետ անցկացնելու, կղզում, դիմացը, զառիթափի խորշում, որտեղ միասին եղել էինք: Ընդամենը մի շաբաթ առաջ մեկնեց, ամսի մեկին, երկուշաբթի օրը... Հիվանդություն էր դառնում, տենդ: Հրանտի երգի «սիրուց հալումաշ լինելը» միանգամայն իրական զգացողություն էր ինձ համար:

Նեմիսը նույնիսկ հուլիսի ամենաշոգ օրերին լավ չէր տաքանում, ինչպես եւ Սեւանը: Սրընթաց էր, հունն էլ նեղ չէր, հայի համար, իհարկե, լայնահուն էր: Ես ու Ինան շատ երկար էինք մնում ջրում: Երկուսով չէինք մրսում: Լողացի մինչեւ կղզի, մի քանի րոպե մնացի: Լողացի ավելի շատ ստուգելու համար, որ առանց Ինայի կկարողանամ: Ափին, զառիթափի խորշում ավելի երկար մնացի:

Վատ ժամանակ չանցկացրի: Հեռանալուց առաջ մանկական մի բան արեցի, խենթավուն: Դանակով բավական խոր փորեցի խոտածածկ գետինը նրա անվան տառերի ձեւով, գետի սառը տեղից հանած քարեր շարեցի խորքում, ապա կտրվածքները ծածկեցի նույն ձեւով: Տառերի գծագրությունը երեւում էր, մի քանի օրից կանհետանար, բայց խորքի քարերը կմնային հավիտյան, ինչպես սերը իմ սրտում:

Գետափին լավ էր, բայց դեռ անցնելու էի Անտառային փողոցով, միգուցե եկե՞լ է...

Մեր օբյեկտների մոտ գնում-գալիս էի, չափուձեւ անում վարպետավարի, մտախոհ նայում էի պատերին, իբր ինչ-որ գործ եմ հաշվարկում...

Նրանց բակում շարժում չկար, գուցե Նինան գիրք էր կարդում, տանն էլ քնած էր, կամ հակառակը...

Այգում պտույտը նույնպես անօգուտ էր, մինչեւ մութն ընկնելը մնացի ու գետափով բարձրացա, որ մի անգամ էլ անցնեմ Անտառային փողոցով: Նրանց տան լույսերը մարած էին կամ չէին վառվել գուցե:

Վերան աչքովս չէր ընկել:

25

Դժբախտությունը հանկարծակի է գալիս: Առավոտյան հեռագիր ստացանք, Ոսկանի հայրն էր մահացել:

- Ի՞նչ եղավ էդ մարդուն,- զարմանքը չթաքցրեց Ոսկանը,- առողջ մարդ, ոչ մի հիվանդություն չուներ...

Տոլիկի ավտոն երկրորդ անգամ գնաց ավտոկայան, Ոսկանին ու Կամոյին տարավ:

Սաքոն Ոսկանին առաջարկեց թաղումից հետո վերադառնալ, չհամաձայնեց:

- Չէ՜, յոթ, քառասունք... չի ստացվի:

Կամոյի մասին խոսք չեղավ, առանց այդ էլ օգոստոսի վերջին գնալու էր, ինչ-որ ուսումնարանում պիտի սովորեր:

- Բան չհասկացան իրենց խոպանից,- Փայլակն ասաց,- մի ամիս էլ չաշխատեցին, գոնե թաղման փողը հանեին...

Հուլիսի 11-ին էին եկել:

Նորից մնացինք ութ հոգի, ինչպես սկզբում, բայց միայն մի արհեստավորով: Շարքի ու սվաղի շատ գործ ունեինք դեռ, Անտառայինի քսանութ համարի միջնորմները պիտի վերջացնեինք, սվաղեինք, սովխոզի տունը սկսեինք:

Հրանտն ու Փայլակը մնացին գյուղտեխնիկայում՝ բետոնի կաղապարները բարձրացնելու: Շուշան ու Դավիթը գնացին սովխոզի տան հիմքը փորելու: Ես ու Գիքորն էլ վարպետների՝ Ռազմիկի ու Սաքոյի հետ գնացինք Անտառային: Սաքոն աշխատելու էր: Մի կարճ միջնորմ շարեց առանց լարի, շողոլի: Ռազմիկը քթի տակ ծիծաղում էր: Սաքոն մեզ նայեց, բայց մենք խուսափեցինք գնահատելուց: Նա մի տախտակ դեմ տվեց պատին, ուրագով խփեց, ուղղեց ներս ու դուրս ընկած տեղերը:

- Էհը, էս էլ քեզ լար,- ասաց ինքնագոհ:

Ռազմիկը նույն չափի պատը նոր կես էր անում, գլուխը կախ իր գործին էր, եւ պատը պատի նման էր, ոչ թե Սաքոյի շարածի պես: Ճաշից հետո նա մենակ էր շարում:

Երկու հոգով բանվորություն էինք անում մի վարպետի համար, թեթեւ աշխատանք: Շատ ժամանակ էի ունենում հարեւանների բակին հետեւելու: Բակ ասելն այնքան էլ ճիշտ չէր, մեծ տնամերձ հողամաս էր: Այստեղ նույն բաներն էին ցանում, ինչ մեր գյուղում: Հատկապես կարտոֆիլի թփերն էին հարազատ պատկեր հիշեցնում, կանաչ, միաձույլ մակերեւույթով, որի մեջ հատիկ-հատիկ փայլփլում էին սպիտակ ու դեղին ծաղիկները, ակոսների արեւածաղիկներով եւ քջջող հավերով: Զարմանալի է, Երեւանում գյուղը չէր ձգում, ամենեւին չէի կարոտում, իսկ կարտոֆիլի մշակումը ամենատհաճ աշխատանքն էր ինձ թվում, չէի սիրում հողի գործը: Այստեղ գյուղի պատկերներն էին աչքիս երեւում:

Ամբողջ օրը, մինչեւ ժամը ինը Անտառային փողոցում էի անցկացրել, այնուամենայնիվ երեկոյան գնացի կենտրոն, միգուցե եկել է...

Դանդաղ էի գնում, կշտապեի, եթե իմանայի, որ «Երեւանյան օրերի խրոնիկան» են ցույց տալիս: Սկսվել էր, երբ մտա:

Հանդիսատեսները սովորականից քիչ էին, վերջում ընդամենը մի քանի հոգի մնացին: Ես զմայլվում էի երեւանյան տեսարաններով, տրամվայը գնում էր Խանջյան փողոցով...

Ինան չկար: Հույս չունեի նրան տեսնելու, բայց այգում երկար մնացի, լավ, հաճելի երեկո էր, արդեն գիշեր:

Նստել էի տաղավարի դիմացի նստարանին, երաժշտություն էի լսում: Ջահելները տաղավարում էին, քյավառոցիներից նույնպես երեւում էին: Ջահելները զգում էին, որ իրենցից հեռու եմ մնում, հեգնանքով էին վերաբերվում: Ինձնից մեծ էին հավանաբար: Դուրս եկան աղջիկների հետ, անցան բարձրաձայն խոսելով: Մեկը բղավեց հայերեն՝ Արամ, նստե՞լ ես... Ապա նույնը՝ ռուսերեն: Ակնհայտորեն ձեռ էին առնում, ջահել են, ոչինչ, մեծահոգաբար ներեցի: Ես նրանց անունները խառնում էի, կարծես Փայլակի հունիս-հուլիսի շփոթը լիներ:

Վերային տեսա, պարում էր: Բարեկազմ էր, ինչպես այստեղի աղջիկների մեծ մասը: Բայց այդ բարեկազմությունը, ինչպես գրեթե բոլորինը, կարծես զուրկ էր նազանքից: Պարզ, գյուղացի աղջիկներ, որոնց առօրյան անցնում էր հեծանիվ քշելով, գետում լողանալով եւ տնամերձ հողամասում աշխատելով: Ձմռանն էլ հավանաբար չմուշկներին ու դահուկներին էին տուրք տալիս: Ամուր ոտքեր, ամուր մեջք, ձիգ ու ներս ընկած փոր, նույնքան ամուր ուսեր ու վիզ: Ինան էլ, իր փայլուն ճկունությամբ հանդերձ, ամուր էր եւ մարզված: Տեսքով նրբագեղ էր, բայց նազանքը խորթ էր նրան, կծիծաղեր, եթե լսեր: Նազանք եւ սեթեւեթանք ճառագում էր Ալինան, վուլգար էր, բայց կանացի: Եվս մի աղջիկ կար, որ տարբերվում էր, Նինան: Բայց այդ պահին ես ուղղակի տենչում էի, որ Ինան հայտնվի, ոչ թե Նինան կամ Ալինան: Ես սիրում էի նրան, արդեն կասկած չունեի... Թեեւ երբեմն սատանան պտտվում էր ներսումս, որ պետք է ստուգել, իսկ ստուգելու լավագույն միջոցը համեմատությունն է: Գուցե ուրիշի հետ նույնքան լավ կստացվի... կամ ավելի լավ: Անհրաժեշտ է փորձել, փորձելու համար պետք է ձգտել մինչեւ վերջ, անկոտրում համառությամբ: Այդպես ջրի մեջ մղվեցի Ինայի հետեւից: Եթե Վերան դուրս գար, նստեր մոտս, մտնեինք ծառերի մեջ, կգրկեի նրան, կհամբուրեի, կփորձեի, բայց նախաձեռնելու եւ իրականացնելու մղում չէի զգում: Ինձ Ինան էր ձգում:

Փորձությունը եկավ:

Մի աղջիկ նստեց նստարանին:

- Սիգարետ ունե՞ս,- հարցրեց:

Պահեցի «Օպալի» տուփը, սպասեցի, սիգարետ հանեց, վառեցի:

Սովորական աղջիկ էր, սովորական կարճ շրջազգեստով, որը կորցնում էր ոտքերի հմայքը: Դրանք տգեղ չէին:

Դիվինոյում քիչ աղջիկներ էին տաբատ հագնում, իսկ ջինսը դեֆիցիտ էր, ինչպես Երեւանում տարիներ առաջ: Զգում էի նախանձոտ հայացքները, երբ ջինսով էի դուրս գալիս:

- Դու չե՞ս ծխում,- շարունակեց աղջիկը:

- Ծխող չեմ:

- Ինչո՞ւ ես սիգարետ ու վառիչ պահում:

- Աղջիկների համար:

Մասամբ սուտ խոսեցի: Մի աղջկա՝ Ինայի համար էի պահում: Ես իրոք չէի ծխում, մեկմեկ փսացնում էի:

- Էլ ի՞նչ ունես աղջիկների համար,- հետաքրքրվեց նա:

Թեքվեցի եւ ուշադրությամբ տնտղեցի նրան հայացքով: Կարճ շրջազգեստը թողել էր վերեւ, բայց, համոզված էի, ոչ ցուցադրվում էր, ոչ էլ վուլգար էր, դա նրա համար բնական դիրք էր: Այդ շորը կարծես ավելորդ էր: Շեկ մազերը խառնիխուռն կախվել էին առողջ, արեւառ ուսերի վրա, ամբողջ մարմնից առողջություն էր բուրում, պինդ կոնքեր, մեջք, կո՞ւրծքը... ազատ-արձակ մեծացած:

- Դե,- հեգնեց նա խրախուսաբար,- ի՞նչ ես նայում:

- Դուք շատ գեղեցիկ եք եւ ցանկալի,- վերջին բառը շեշտեցի,- շնորհիվ, կարծում եմ, այստեղի հրաշալի բնության... Իզուր չէ, որ Ալթայում կառավարական առողջավայրեր կան: Միայն Ալթայի մաքուր օդն է մշտական թարմություն պահում...

Հրանտը խոսելիս բորբոքվում էր, ես հիվանդանում էի: Համոզված էի, որ լավ խաղ է ստացվելու, որովհետեւ կարողանում էի խոսել եւ միաժամանակ մտածել, օրինակ, Ինայի մասին:

Աղջիկն արդեն հոնքերը ձգելու տեղ չուներ, սկսեց բերանը ձգել:

Եթե Ինան այստեղ լիներ, կմտածեի, որ նա է ուղարկել այս աղջկան՝ ինձ փորձելու համար:

- Դու հիվա՞նդ ես,- վերջապես հասկացավ նա:

Ես գլխով հաստատեցի:

- Այդ դեպքում մի սիգարետ էլ տուր, գնամ:

- Խնդրեմ:

Նա երկուսը վերցրեց:

- Վերցրեք տուփը,- առաջարկեցի անկեղծ սրտով, Ինան այլեւս չէր գա:

- Ափսոս, գրպան չունեմ, տեղ չկա դնելու... տես, վերեւից գցեմ, ներքեւից կընկնի:

Նա հակվեց առաջ ցույց տալով, որ կրծկալ չունի, որպեսզի գոնե այդտեղ պարտակի տուփը: Ընտիր ստնտու կլիներ:

Աղջիկը սիգարետները հարմարեցրեց ականջների վերեւում, ինչպես Հրանտը մատիտն էր դնում:

- Համենայն դեպս հաճելի էր,- ասաց թեւակի շորորալով, որպեսզի շրջազգեստն ուղղվի կոնքերի վրա,- հանգիստ ծխեցի եւ այդ աղմուկից կտրվեցի...

- Խնդրեմ,- չմոռացա կանգնել հրաժեշտի պահին,- ինձ համար նույնպես շատ հաճելի էր Ձեր ընկերակցությունը:

Վերջին մղիչը չգործեց: Նա մտավ տաղավար, ես գնացի գետափ, որ այնտեղից Անտառային փողոցով վերադառնամ գյուղտեխնիկա:

Շարունակությունը՝ հունիսի 29-ին

ԱԶԳ

Միջազգային

Ըստ ամերիկյան սցենարի, PKK-ն ահաբեկչություն է կատարում Թուրքիայում

Իսկ թուրքական զինված ուժերն ի պատասխան ներխուժում են Հյուսիսային Իրաք

Անցյալ շաբաթ Վաշինգտոնի վերլուծական կենտրոններից «Հադսոն» ինստիտուտում հրավիրվել է դռնփակ համաժողով՝ նվիրված Թուրքիայի հնարավոր ներխուժմանը Հյուսիսային Իրաք: Համաժողովը կազմակերպել է իսրայելամետ այս ինստիտուտի Թուրքիայի գծով փորձագետը, ծագումով քուրդ Զեյնո Բարանը: Դրան ԱՄՆ պետքարտուղարության եւ Պենտագոնի ներկայացուցիչների հետ մասնակցել են նաեւ պաշտոնաթող դիվանագետներ, զինվորականներ եւ լրագրողներ Թուրքիայից: Սակայն թուրք մասնակիցներից հայտնի են միայն թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբի ռազմավարական հետազոտությունների եւ ուսումնասիրությունների վարչության պետ, գեներալ Սյուհա Թաներիի, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ում Թուրքիայի դեսպանության զինվորական կցորդ, գեներալ Բերքան Նագյլարօղլուի անունները: Մասնակիցների թվում է եղել Վաշինգտոնում Հյուսիսային Իրաքի քրդական վարչակարգի ներկայացուցիչ Կուբաթ Թալաբանին:

Համաժողովում քննարկման է դրվել երկու սցենար: Առաջինի համաձայն, որն անձամբ մասնակիցների ուշադրությանն է ներկայացրել Զեյնո Բարանը, Թուրքիայում ահաբեկչության զոհ է դառնում Սահմանադրական դատարանի արդեն պաշտոնաթող նախագահ Թյուլայ Թուղջուն, PKK-ն ահաբեկչական գործողություն է կատարում Ստամբուլի Բերա թաղամասում եւ սպանում 50 հոգու, որից հետո թուրքական զինված ուժերը 50 հազարանոց զորքով ներխուժում են Հյուսիսային Իրաք:

Ըստ երկրորդ սցենարի, ամերիկյան զորքերը ձերբակալում են Իրաքի հյուսիսում տեղաբաշխված PKK-ի ղեկավարներին եւ նրանց հանձնում են Թուրքիային: Մասնակիցները, սակայն, առարկել են, որ PKK-ականների հանձնման դեպքում ԱՄՆ-ն ակամա կհայտնվի խորհրդարանական վաղաժամկետ ընտրությունների շեմին՝ վարչապետ Էրդողանի իսլամամետ «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցությանն աջակցողի դերում:

Այս դերից բխող մտավախությունը, ինչպես «Ենի շաֆաքի» հունիսի 18-ի համարում նշում է Թահա Քըվանչը, ամբիոնից արած հայտարարությամբ հիմնավորել է համաժողովում թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբին ներկայացնող բարձրաստիճան անանուն զինվորականը: Նկատի ունենալով հիմնավորման պարագան, Քըվանչը գրում է. «Զեյնա Բարանն արդեն մերոնցից է, գիտի Թուրքիայից ում հրավիրի»: Միաժամանակ նա նշում է ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալի օգնական Մեթյու Բրայզայի հետ տկն Բարանի ջերմ մտերմության մասին:

Սցենարները մտահոգում են նաեւ «Ենի շաֆաքի» հեղինակին: Սակայն նրա մտավախության աղբյուր է դառնում «Իրաքում Թուրքիային ճահճի մեջ ներքաշելու «Նոր պահպանողականների» միտումները», եւ թուրքական զորքերի Հյուսիսային Իրաք ներխուժումից հետո Անկարայում իշխանության ղեկի լիիրավ հանձնումը բանակին, ինչն անխուսափելիորեն կհանգեցնի հուլիսի 22-ին նշանակված խորհրդարանական վաղաժամկետ ընտրությունների հետաձգմանը:

Ի դեպ, ըստ առաջին սցենարի, ահաբեկչության զոհ դարձող տկն Թուղջուն էր, որ իբրեւ Սահմանադրական դատարանի նախագահ նպաստել էր Թուրքիայում նախագահական ընտրությունների առաջին փուլի քվեարկության չեղյալ հայտարարմանը, զրկելով Էրդողանի կուսակցության թեկնածու Աբդուլլահ Գյուլին նախագահ ընտրվելու հնարավորությունից:

Թե ո՞ր մասնակցի պատճառով է կատարվել տեղեկատվության արտահոսքը «Հադսոն» ինստիտուտի դռնփակ համաժողովից, հայտնի չէ: Բայց եւ այնպես հունիսի 16-ին վարչապետ Էրդողանը, պատասխանելով CNN-Turk-ի հարցերին, դատապարտել է համաժողովում այս սցենարների քննարկումը:

Հունիսի 18-ին նույն հարցով Աբդուլլահ Գյուլին է դիմել «Հյուրիեթը», որն էլ նշել է. «Չպետք է լուրջ ընդունել դրանք, սակայն լսելով այդ ցնդաբանությունները, թուրքական զինված ուժերի ներկայացուցիչները հարկ եղած պատասխանը տալուց հետո պետք է լքեին համաժողովի դահլիճը: Հուսամ, որ լքած կլինեն: Հունիսի 15-ին ես հեռախոսազրույց եմ ունեցել ԱՄՆ պետքարտուղար Կոնդոլիզա Ռայսի հետ, ասել եմ այն, ինչ անհրաժեշտ էր (սցենարների առնչությամբ)»:

«Հադսոն» ինստիտուտի տնօրեն Քեն Վայնսթայնն էլ բուռն հակազդեցություն է ցուցաբերել դռնփակ համաժողովում առաջ քաշված սցենարների արծարծմանը մամուլում եւ ընդգծել. «Նրանք, ովքեր Թուրքիային առնչվող սցենարների վերաբերյալ տեղեկություններ են փոխանցել թերթերին, պետք է ամաչեն իրենց արարքի համար»: Այնուամենայնիվ, Վայնսթայնը միանգամայն արդյունավետ է համարել ինստիտուտի կազմակերպած դռնփակ համաժողովը:

Այս հոդվածը գրի էինք առել հունիսի 18-ին, հենվելով CNN-Turk-ի եւ թուրքական մամուլի ինտերնետային էջերում հրապարակված տվյալների վրա: Հաջորդ օրը դրանց հրապարակումը տպագիր տարբերակով պատճառ դարձավ, որ համաժողովին բարձրաստիճան թուրք սպաների սենսացիոն մասնակցությունը դառնա պաշտոնական Անկարայի օրակարգի առաջնահերթ խնդիրը: Դրա արձագանքները շարունակվում են: Թեեւ դա երկրում սրում է իսլամականների եւ աշխարհիկների պայքարը, սակայն նախադրյալներ է ստեղծում, որ հոգեբանական պատերազմում Էրդողանի «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցությունը առավելության հասնի թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբի նկատմամբ: Ինչո՞ւ: Մինչ հարցին պատասխանելն ասենք, որ Զեյնո Բարանը հրավիրելով համաժողովին գլխավոր շտաբի պատվիրակությանը, հրավիրատոմսում նշել է օրակարգում դրված վերոհիշյալ սցենարների եւ մասնակիցների կազմի մասին: Քանի որ վերջին մեկ ամսում PKK-ի հետ բախումների հետեւանքով Թուրքիայում սպանվել էր ավելի քան 40 զինծառայող, իսկ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ Բույուքանըթը պատասխանատվությունը բարդելով Հյուսիսային Իրաքի քրդերի վրա, դեռեւ մեկ շաբաթ առաջ հայտարարել էր քրդական վարչակարգի հետ քաղաքական ամեն մի հարաբերության բացառման մասին, եւ միաժամանակ «անհրաժեշտության դեպքում թեկուզ Մասուդ Բարզանիի հետ հանդիպելու» պատրաստակամության համար դատապարտել վարչապետ Էրդողանին, ուստի պատվիրակություն գործուղելով համաժողովին, գլխավոր շտաբը հայտնվել է անհարմար վիճակում:

Ավելին, գլխավոր շտաբը նախապես իմանալով սցենարների մասին, ոչ միայն չի մերժել հրավերն ու դրանք քննարկել է նաեւ Վաշինգտոնում Հյուսիսային Իրաքի քրդական վարչակարգի պաշտոնական ներկայացուցչի հետ, այլեւ իր ներկայացուցչի միջոցով ամբիոնից հակադրվելով PKK-ի ղեկավարների հանձնմանը Թուրքիային, փաստորեն նախապատվությունը տվել է զինծառայողների սպանությանը, քան Էրդողանի «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության դիրքերի հետագա ամրապնդմանը: Մեջլիսի պատգամավոր Էգեմեն Բաղըշը, որը Վաշինգտոնում էր, բարձրաստիճան թուրք զինվորականի այս արարքը համաժողովում որակել է «դավաճանություն»: Հարցը, սակայն, որակումը չէ, ոչ էլ Թուրքիայում գլխավոր շտաբի ներկայացուցչին դավաճանության մեջ մեղադրելու աննախադեպությունը, այլ Էրդողանի կուսակցության վերելքը կանխելու համար PKK-ի հետ մարտերում զինծառայողների սպանությունը հանդուրժելու գլխավոր շտաբի պատրաստակամության անհամատեղելիությունն ինչպես աշխարհիկ-հանրապետական կարգերի, այնպես էլ երկրի միասնականության ու տարածքային ամբողջականության երաշխավորի այն դերի հետ, որը Թուրքիայում վերապահված է բանակին:

Հ. ՉԱՔՐՅԱՆ

«Մամուլի ազատության մրցանակը» հետմահու շնորհվեց Աննա Պոլիտկովսկայային

Վաշինգտոնում գործող Մամուլի ազգային ակումբի ամենամյա մրցանակին Աննա Պոլիտկովսկայան հետմահու արժանացել է «Չեչնիայում ռուսաստանցի զինվորականների վարքագծին վերաբերող համարձակ ռեպորտաժների» համար, նշվում է ակումբի հայտարարության մեջ:

«Աննա Պոլիտկովսկայան արժանի է, որ իրեն հիշեն եւ հարգեն իր արիության եւ լրագրությանը նվիրված լինելու համար», հայտարարել է ակումբի նախագահ Ջերի Զրեմսկին:

BBC-ն հաղորդում է, որ մրցանակը ստանված լրագրողուհու ներկայացուցիչներին է հանձնվելու հուլիսի 16-ին Վաշինգտոնում կայանալիք հատուկ արարողության ժամանակ:

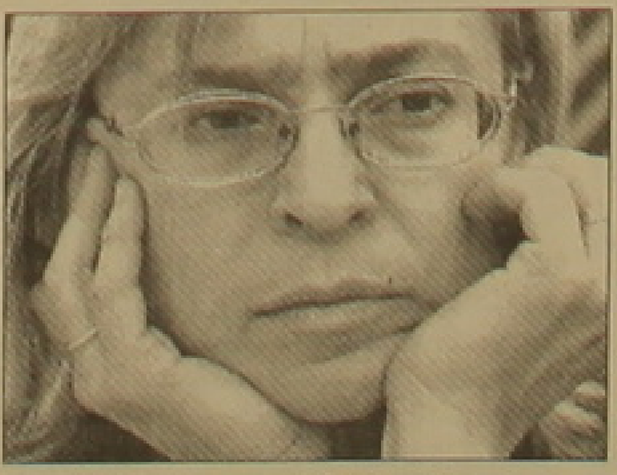

Մամուլի ազգային ակումբը գոյություն ունի 100 տարուց ավելի: 1921 թվականից ԱՄՆ բոլոր նախագահներն անդամակցել են դրան: Այսօր Ամերիկայում եւ այլուր ակումբն ունի ավելի քան 3500 անդամ:

Մոսկովյան «Նովայա գազետա» թերթի մեկնաբան Աննա Պոլիտկովսկայան սպանվեց անցյալ տարվա հոկտեմբերի 7-ին, իր տան մուտքում: Քննության գլխավոր վարկածի համաձայն, սպանությունը կապված է նրա մասնագիտական գործունեության հետ: Հանցագործները մնում են չբացահայտված:

Անցյալ կիրակի Համբուրգում լրագրողների միջազգային խորհրդաժողովը ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինին հակամրցանակ շնորհեց «լրագրողների հանդեպ վատ վերաբերմունքի» համար: Պուտինի օրոք Ռուսաստանում սպանվել են իշխանություններին քննադատած 14 լրագրողներ:

Պ. Ք.

ՏԱՐԲԵՐ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐ

Ջիմի Քարտերն Արեւմուտքին մեղադրեց պաղեստինցիներին պառակտելու մեջ

Իսրայելի օդուժը հրթիռակոծել է Գազան

ԱՄՆ նախկին նախագահ Ջիմի Քարտերը իր երկրի վարչակազմին եւ Եվրամիության ղեկավարներին մեղադրել է Այսրհորդանանում Մահմուդ Աբբասի նոր կառավարությանն օգնելու եւ «Համասին» են-

թակա Գազայի հատվածը մեկուսացնելու միջոցով պաղեստինցիներին պառակտելու ձգտման մեջ:

Քարտերն այս հայտարարությունն արել է Իռլանդիայում՝ մարդու իրավունքների պաշտպանությանը նվիրված խորհրդաժողովում: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը մեջբերում է Քարտերի նաեւ այն խոսքերը, որ Սպիտակ տունը «հանցավոր կերպով» հրաժարվում է ճանաչել «Համաս» շարժման հաղթանակը Պաղեստինի 2006 թ. ընտրություններում:

Նախկին նախագահի կարծիքով, «Համասը» միանգամայն ժողովրդավարական հաղթանակ է տարել, ապացուցելով, որ քաղաքական եւ ռազմական առումներով շատ ավելի կազմակերպված է, քան նախագահ Մահմուդ Աբբասի «Ֆաթհ» շարժումը:

«Ֆաթհի» եւ «Համասի» հետեւորդների զինված բախումների պատճառով Աբբասը հունիսի 14-ին Պաղեստինում հայտարարեց արտակարգ դրություն, իսկ երբ «Համասը» գրավեց Գազայի հատվածը, Աբբասն Այսրհորդանանում կազմեց նոր կառավարություն՝ առանց «Համասի» ներկայացուցիչների մասնակցության:

Միաժամանակ հաղորդվում է, որ «Համասի» կողմից Գազայի հատվածի գրավումից հետո առաջին անգամ Իսրայելն այնտեղ ռազմական գործողություններ է սկսել: Չորեքշաբթի օրն իսրայելական օդուժը հրթիռակոծել է «Իսլամական ջիհադ» խմբավորման դիրքերը: Զոհվել է 4 պաղեստինցի: Նույն օրվա առավոտյան Գազայից երկու հրթիռ էր արձակվել Իսրայելի Սդերոտ քաղաքի վրա: Տվյալ դեպքում որեւէ մեկը չէր տուժել: Դրանից հետո իսրայելական 6 տանկ, 2 զրահամեքենա եւ 1 բուլդոզեր մտել էին Գազայի հատված:

Իսրայելական բանակի ղեկավարությունն իր գործողությունները համարում է պաղեստինցի գրոհայինների եւ զենքի մաքսանենգության դեմ ուղղված օրինական քայլեր:

Գազայի արեւմուտքից՝ Նեգեւ քաղաքից 5 հրթիռ է արձակվել իսրայելական տարածքի վրա: «Հաարեց» թերթի տվյալներով, հրթիռների պայթյուններից թեթեւակի վիրավորվել են 3 անձինք:

Բացի դրանից, Գազայի հատվածում իշխող «Համասը» երեկ հայտարարել է, որ պատրաստ է Իսրայելի հետ հրադադար կնքել, եթե իսրայելական բանակը դադարեցնի բոլոր գործողությունները Գազայում եւ Այսրհորդանանում:

Լոզանի վճռաբեկ դատարանը մերժել է Փերինչեքի բողոքը

Ինչպես հայտնի է, այս տարվա մարտին Շվեյցարիայի Լոզան քաղաքի դատարանը Հայոց ցեղասպանության փաստը հրապարակավ ուրանալու համար Բանվորական կուսակցության առաջնորդ Դողու Փերինչեքին դատապարտել էր 90 օրվա բանտարկության, որը վերածվել է 9000 շվեյցարական ֆրանկ տուգանքի: Միաժամանակ դատարանը վճռել էր, որ Փերինչեքը դատավարության ծախսերի համար 3000 ֆրանկ վճարի դատարանին, 1000 ֆրանկ՝ Շվեյցարիայի հայ համայնքին եւ 10 000 ֆրանկ՝ Սարգիս Շահինյանին, որը դատի էր տվել նրան:

Փերինչեքը, ինչպես երեկ նշել է CNN-Turk-ը, վճիռը բողոքարկելու համար շվեյցարացի դատապաշտպանի միջոցով դիմել է Լոզանի վճռաբեկ դատարան: Սակայն վճռաբեկ դատարանը մերժել է նրա դիմումը: Ենթադրվում է, որ Փերինչեքը բողոքի դիմում ներկայացնի Շվեյցարիայի դաշնային դատարան:

Ռուսաստանը «Միգ-31» ինքնաթիռներ է մատակարարում Սիրիային

Ռուսաստանը դեռեւս տարվա սկզբին Դամասկոսի հետ ստորագրված համաձայնագրի շրջանակներում սկսել է «Միգ-31» մակնիշի 5 ռազմական ինքնաթիռների մատակարարումը Սիրիային, որոնց ընդհանուր արժեքը կազմում է 1 միլիարդ դոլար: Այդ մասին վկայակոչելով «Կոմերսանտ» թերթը, տեղեկացրել է թուրքական «Ենի շաֆաքը»: Ըստ տեղեկության, Ռուսաստանը պատրաստվում է Սիրիային վաճառել նաեւ «Միգ-29» մակնիշի ինքնաթիռներ:

Հ. Չ.

Եվրոպացիներն ԱՄՆ-ը համարում են գլխավոր սպառնալիք

Եվրամիության երկրների բնակիչներն ԱՄՆ-ը համարում են աշխարհի կայունությանն սպառնացող գլխավոր վտանգ: Այդ են վկայում «Հարիս ինտերակտիվ» հետազոտական խմբի անցկացրած հարցման տվյալները:

Մասնավորապես իտալացիների 46 տոկոսը, գերմանացիների 32 տոկոսը, ֆրանսիացիների 31 տոկոսը, անգլիացիների 30 տոկոսը եւ իսպանացիների 21 տոկոսը համոզված են, որ աշխարհում անկայունության առաջին աղբյուրը հենց ԱՄՆ-ն է: Նույն կարծիքին է ամերիկացիների 11 տոկոսը:

Երկրորդ տեղում Չինաստանն է, որից վախենում է իսպանացիների՝ 26, ֆրանսիացիների՝ 22, ամերիկացիների՝ 20, գերմանացիների՝ 18, բրիտանացիների՝ 16 եւ իտալացիների 12 տոկոսը:

Երրորդ տեղում Իրանն է՝ իր միջուկային ծրագրի պատճառով: Այդ երկրից վախենում է ամերիկացիների 23 տոկոսը: Չորրորդ տեղն զբաղեցնում է Իրաքը. թե՛ Եվրոպայում եւ թե՛ ԱՄՆ-ում այդ երկիրը վտանգավոր է համարում բնակչության 10 տոկոսը:

Հինգերորդ տեղում ԿԺԴՀ-ն է, որի միջուկային ծրագիրն ուղղված է բացառապես ԱՄՆ-ի դեմ: Վեցերորդ տեղում հայտնվել է Ռուսաստանը, որից վախենում է գերմանացիների՝ 8, բրիտանացիների՝ 6, ֆրանսիացիների եւ իսպանացիների՝ 5, ամերիկացիների՝ 3, իտալացիների 2 տոկոսը: Ընդսմին Ռուսաստանի նկարագրի վրա բացասաբար են ազդել ԱԴԾ նախկին սպա Ալեքսանդր Լիտվինենկոյի սպանությունը եւ ռուս-ամերիկյան թեժ բանավեճերը:

Պ. Ք.

2007-ի ԹՄՄ «Վահան Թէքէեան» մրցանակաբաշխութիւնը

Արդէն աւանդոյթ դարձած ԹՄՄ «Վահան Թէքէեան» ամենամյա մրցանակաբաշխությունը դաստարում է մրցանակային արդարամտությանն ու չափանիշներին. այս տարագայում դրանք երկուսն են՝ ստեղծագործության գեղարվեստական արժեք եւ ազգային նշանակություն: «Վահան Թէքէեան» մրցանակի արժանացած արժանավոր տասնյակ անունների մեջ շատ են մեր մշակույթի ականավոր գործիչներ, անվանի արվեստագետներ (Օհան Դուրյան, Տիգրան Մանսուրյան, Սիլվա Կապուտիկյան, Արտո Չամամչյան, Գեւորգ Եղիազարյան, Ռուբեն Սահակյանց). սա որպես վերն ասվածի վկայություն:

«Ուրբաթ» ակումբում երեկ Հայաստանի Թէքէեան մշակութային միության նախագահ **Ռուբեն Միրզախանյանը** ներկայացրեց «Վահան Թէքէեան» մրցանակաբաշխության՝ ԹՄՄ կենտրոնական վարչության հայտարարությունը՝ 2007-ին սահմանված (գեղարվեստական գրականություն, երաժշտություն, գեղանկարչություն, ռադիո եւ հեռուստատեսություն, **«Ազգ»** օրաթերթում լավագույն հրապարակման համար («Յակոբ Վարդիվառեան» մրցանակ), դպրոցականների եւ մանուկների համար («Դաւիթի տարասիկեն» մրցանակ), խնդակագործություն («Անահիտ եւ Բաբկէն Մկրեաններ» մրցանակ) 8 անվանակարգերի վերաբերյալ: Առանց որեւէ (տարիքային, բնակչական, աշխարհագրական եւ այլն) սահմանափակումների գործող «Վահան Թէքէեան» մրցանակաբաշխությունը Հայաստանում մի քանի անվանակարգերի առաջին սահմանողն է եղել, ինչպես գեղ. լուսանկարչության, մանկական ստեղծագործության, սոցիալ-երգիծանքի եւ այլն: Սրանից զատ այս մրցանակաբաշխությանը մասնակցում են նաեւ սփյուռքի մեր հայրենակիցները՝ հիմնականում Լիբանանից, Սիրիայից, ԱՄՆ-ից տարեկան շուրջ 40-50 աշխատանք է ներկայացվում, որոնց մեջ կան մրցանակակիրներ (Սարգիս Վահագն, Բեյրութի «Վահրամ Փափազյան» թատերախումբ եւ այլն): Ռ. Միրզախանյանը նշեց, որ որոշումը կայացնում են տվյալ ասպարեզում ճանաչված գործիչներից կազմված մասնագիտացված ժյուրիները եւ նոր հաստատվում ԹՄՄ կենտրոնական վարչության կողմից: Ըստ որում, մինչ այսօր մրցանակի ճանաչված միայն մեկ գործ է, որ չի համապատասխանել հայտարարված նոմինացիային:

Իբրեւ մրցանակ, թէքէեանականները սահմանել են համապատասխան պատվոգիր եւ դրամական պարգեւ՝ (1000 ԱՄՆ դոլարի չափով): Մրցանակաբաշխության միակ սահմանափակումը ներկայացված գործի՝ նախորդ տարվա պատկանելությունն է: Մրցույթին կարող են մասնակցել ստեղծագործողներ Հայաստանից եւ սփյուռքից, ինչպես նաեւ ՀՀ նախարարությունները, ակադեմիան, ԲՈւՀ-երը, լրատվամիջոցները, հրատարակչությունները, հասարակական կազմակերպությունները: Մրցանակ շնորհող հանձնաժողովի անդամները մասնակցության իրավունք չունեն: Աշխատանքները կընդունվեն հուլիսի 1-ից մինչեւ դեկտեմբերի 1-ը՝ Թէքէեան մշակութային միությունում:

Ավելի ուշ կհայտարարվի ԹՄՄ «Յակոբեան Ուզունեան» երկամյա մրցանակաբաշխության մասին՝ գրականության եւ հայագիտության ոլորտներում:

Ռուբեն Միրզախանյանը միության ընթացիկ գործունեության մեջ առանձնացրեց աշնանը կայանալիք մի շարք ծրագրեր: ԹՄՄ «Թէքէեան» թատերախումբը կներկայացնի Պերճ Զեյթունցյանի «Մի նայիր հայելու մեջ» պիեսի բեմականացումը՝ Արտաշես Յովհաննիսյանի ղեկավարությամբ:

Առաջին անգամ Երեւան կժամանի Նյու Յորքում գործող ԹՄՄ «Մհեր Մկրտչյան» թատերախումբը եւ հանդես կգա երեք ներկայացումներով: ԹՄՄ Միացյալ Նահանգների եւ Կանադայի կենտրոնական վարչության նախաձեռնությամբ Երեւանում շուքով կնշվի սփյուռքի եւ հայաստանյան մշակութային կյանքում ազգաշահ գործունեություն ծավալած Թէքէեան մշակութային միության 60-ամյակը:

Իսկ մինչ այդ Կանադայից երիտասարդ թէքէեանցիների մի խումբ Երեւանում բարեսիրական աշխատանքներ կկատարի՝ ստանձնելով մայրաքաղաքի Թէքէեան կրթահամալիրի բարեկարգությունները:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

«Ոսկե ծիրան» կինոփառատոնը՝ հուլիսի 9-14-ը

Արդեն ավանդույթ դարձած երեւանյան «Ոսկե ծիրան» միջազգային կինոփառատոնը տեղի կունենա հուլիսի 9-14-ը: Նախորդ օրը «Ուրբաթ» ակումբում լրագրողների հետ հանդիպեց «Ոսկե ծիրան» փառատոնի հիմնադիր ու գլխ. տնօրեն, կինոռեժիսոր **Յարություն Խաչատրյանը** ու մանրամասն տեղեկություններ տվեց, թե երեւանյան 4-րդ միջազգային կինոփառատոնում ինչ նոր ծրագրեր կան ընդգրկված: «Միայն կինոփառատոն կազմակերպելը, իմ կարծիքով, իմաստազուրկ չէ,- ասաց պրն Խաչատրյանը եւ ավելացրեց,- փառատոնը շատ հզոր ու հարուստ երկրների համար շքեղություն է, եթե միայն զվարճանքի կամ ժամանակ անցկացնելու, շփվելու ցանկություն ունի: Փառատոնը, որն արդեն 4-րդ անգամ ենք անցկացնում, ոչ թե մեկ շաբաթվա, այլ մեկ ամբողջ տարվա ծրագիր ունի ու այն իրականացնում է արտաքին եւ ներքին մշակութային քաղաքականությունը»: «Ոսկե ծիրան»-ի ծրագրերից են՝ Հայաստան բերել այնպիսի ֆիլմեր աշխարհի տարբեր ծայրերից, որոնք երբեւէ մեր երկիր չեն մտնի կոմերցիոն ճանապարհով: «Բերել է պետք ֆիլմեր, որոնք աշխարհի արվեստի, մտքի, կինոլեզվի զարգացման գործեր են», շեշտեց պրն Խաչատրյանը եւ տեղեկացրեց, որ Կաննի փառատոնի 4-5 մրցութային ֆիլմերը կցուցադրվեն Երեւանում, որը շատ բարդ ու դժվար խնդիր է:

«Մեր հրավիրած հյուրերին, կինոաստղերին երբեք չենք վճարում, քանի որ մեր փառատոնը շոու-բիզնեսի կամ զգացմունքային ֆիլմերի փառատոն չէ, այլ ռեժիսորական փառատոն է՝ կինոլեզվի ու կինոմտածողության զարգացման»,-ասաց պրն Խաչատրյանը:

Փառատոնը ունի գեղեցիկ մի երազանք՝ աշխարհի տարբեր ծայրերից կինոաշխարհի հետ կապ ունեցողներին հավաքել Հայաստան աշխարհում, ցույց տալ մեր չքնաղ երկիրը, որով էլ ոգեշնչված ստեղծված ֆիլմերը կցուցադրվեն փառատոնի օրերին: Հայկական կինոարտադրությունը դրսում ցուցադրելու ու ճանաչում բերելու համար անցած չորս տարիներին բազմաթիվ աշխատանքներ են տարվել, որը լուրջ արտաքին մշակութային քաղաքականություն է, որի արդյունքում անցկացվում են հայկական մշակութային օրեր, հայկական կինոյի շաբաթներ, հայկական կինոյի տարի... սկսած Ճապոնիայից մինչեւ Արգենտինա, Հոլանդիա, Գերմանիա, Ֆրանսիա եւ անգամ Չիլի: Կինոն շատ ծախսատար արվեստ է եւ եթե ֆինանսներ չտրամադրվեն, ապա դժվար թե լուրջ ու կարեւոր ֆիլմեր ստեղծվեն: «Աշխարհում շատ փող կա կինոյի համար, կան շատ ֆոնդեր եւ դրանց հետ փառատոնի կազմակերպիչներս բազմաթիվ բանակցություններ ենք վարում: Հոլանդական «Հյուբերտ Բալս» ֆոնդից այս 3-4 տարիների ընթացքում հայկական ֆիլմերը ստացել են 100 հազար եվրոներ եւ օգոստոս ամսին Բեռլինում հատուկ հայկական կինոյին ֆինանսավորելու համար բացվում է համաշխարհային կինոյի ֆոնդ: Փառատոնի շրջանակներում մենք հրավիրել ենք ֆոնդի ղեկավարներին, որպեսզի Երեւանում ուսուցողական դասեր անցկացնեն, թե ինչպես կարելի է աշխարհից փող ստանալ ֆիլմ նկարելու համար: Կա նաեւ մեկ այլ ծրագիր՝ տարածաշրջանի պրոյեկտների ֆինանսավորում կամ մրցանակաբաշխություն»: Հայաստանը ուզում ենք դարձնել կինոկենտրոն եւ բոլորի ուշադրությունը ուղղել դեպի մեր երկիր»:

Արդեն ավանդաբար փառատոնի մրցութային ծրագրից դուրս «Ոսկե ծիրանի» շրջանակներում կանցկացվեն կինոյի մեծ վարպետների ֆիլմերի հետահայաց ցուցադրություններ, կիրականացվի «Ռեժիսորներ առանց սահմանների» ծրագիրը, կներկայացվի «Նոր հայկական կինո» նախագիծը: Ի դեպ, վերջինի համար հայ ներկայացրած 60 ֆիլմերից հատուկ կազմված ժյուրին ընտրել է 16 լավագույնները, որոնք կմասնակցեն փառատոնին:

Փառատոնի այս տարվա պատվավոր հյուրերի թվում են Բրունոս Դյումոնը, Լեոս Կարակսը, Լի Չանգ Դոն եւ Չեքի Կարիոն: Աշխարհի հայտնի պրոդյուսերները Երեւանում կանցկացնեն հատուկ պրոյեկտների պաշտպանություն, որից հետո 10-12-ը հատուկ ֆոնդերի կողմից կֆինանսավորվեն: Տարեցտարի «Ոսկե ծիրան» միջազգային կինոփառատոնը նոր թափ ու ճանաչում է ձեռք բերում ու Հայաստանը դառնում է պրոյեկտների կենտրոն: Փառատոնն արդեն ունի մասնաճյուղեր Գյումրիում, Շուշիում, եկող տարի կբացվի Ջավախքում, Լոս Անջելեսում:

Փառատոնի սկիզբը կազդարարվի «Մոսկվա» կինոթատրոնի տարածքում, Շառլ Ազնավուրի անվ. հրապարակում ծիրան-օրհնեքով, ծիրանի համտեսումով, եթե ճարվի...

Մ. ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Նվիրում՝ անվանի դերասանական զույգին

20-րդ դարի վաթսունական թվականներին թատրոն եկած սերնդի ներկայացուցիչներից մեկը՝ Ժենյա Ավետիսյանը, տասնամյակների ընթացքում հաստատապես տեղ գրավեց մեր բեմում իր հանգուցյալ ամուսնու՝ Յուրի Ամիրյանի հետ: Գաբրիել Սունդուկյանի անվան պետական ակադեմիական թատրոնում արվեստագետ ամուսինները մնացին Մայր թատրոնի գեղագիտական սկզբունքների կրողը, նրա ավանդույթների շարունակողը:

Չարենցի տուն-թանգարանում երեկ կայացավ Ժենյա Ավետիսյանի բեմական արվեստը ներկայացնող Սերգեյ Առաքելյանի «Ժենյա Ավետիսյան» ալբոմ-ժողովածուի եւ Լեւոն Մութաֆյանի «Ժենյա Ավետիսյան» մենագրության շնորհանդեսը: Միել որ խաղա՝ իր համար քիչ է, ինչ խաղա՝ կրկին քիչ է, իսկ ինչպես խաղալ՝ դա կարեւոր է եւ տրված չէ ամենքին»: Ժենյա Ավետիսյանը կարողացել է իր ժամանակի մեծերից դասեր քաղել ու հմայել իր հանդիսատեսին:

Թատերագետ եւ «Ժենյա Ավետիսյան» մենագրության հեղինակ Լեւոն Մութաֆյանը կարողացել է ՀՀ ժողովրդական արտիստուհու ստեղծած մի քանի տասնյակ բեմապատկերները, ֆիլմում նկարահանված դերերը, հեռուստաներկայացումներում կերտած կերպարները, եւ համակողմանի գործունեությունը զետեղել գրքում, բազմաթիվ լուսանկարներում: Իսկ Սերգեյ Առաքելյանի կազմած «Ժենյա Ավետիսյան» ալբոմ-ժողովածուում մի առանձնահատուկ

ջոցառումը բացեց եւ չարենցյան տողերով օրվա հերոսին մեծարեց թանգարանի տնօրինուհի Լիլիթ Հակոբյանը:

Շնորհանդեսին ջերմ ու երախտագիտության խոսքեր ու Ժենյա Ավետիսյանի բարձրարժեք դերասանական խաղի մասին խոսեցին ԳԱ նախագահ Լեւոն Անանյանը, ՀԹԳՄ նախագահ Երվանդ Ղազանչյանը, Ավիկ Իսահակյանը, Ազատ Գասպարյանը, Թովմաս Պողոսյանը, առաջին տիկին Բելա Քոչարյանը եւ ուրիշներ: Սունդուկյան թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Վահե Շահվերդյանը բարձր գնահատելով դերասանուհու նվիրվածությունը թատրոնին, նշեց. «Մեր Ժենյան «անկուշ» դերասանուհի է, ինչքան հանրագիտարանային արժեք ունի: «Հայ մշակույթի մեծերը» մատենաշարի հեղինակ Ս. Առաքելյանը ընթերցողների դատին է ներկայացնում սիրված դերասանուհու բեմական գործունեության հարուստ արխիվը՝ լուսանկարներ, գրախոսականներ, վավերագրեր, ընծայագրեր, նամակներ, բանաստեղծություններ եւ այլն: Գրքում մի մաս էլ հատկացվել է Յուրի Ամիրյանի գործունեությանը:

Շնորհանդեսի ավարտին իր շնորհակալական ջերմ խոսքը հղեց Ժենյա Ավետիսյանը բոլոր նրանց, ովքեր նախաձեռնել ու քրտնաջան աշխատել են երկու գրքերի ստեղծման վրա: Ժենյան հատուկ շնորհակալություն հայտնեց նաեւ իր հանդիսատեսին:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Երաժշտական տոն Հայաստանում

Երեկ, հունիսի 21-ին՝ ամառային գիշերահավասարի օրը, Հայաստանում առաջին անգամ Ֆրանսիայի դեսպանությունը, ՀՀ մշակույթի նախարարության, Երեւանի քաղաքապետարանի ու «Կենտրոն» թաղապետարանի հետ անց է կացվել «Երաժշտության տոն» միջոցառումների շարք: Այդ օրը Ֆրանսիայում Հայաստանի տարվա կապակցությամբ, երբ մեծ շուքով ամենուր ներկայացվել է հայկական երաժշտությունը, Երեւանը միանալով աշխարհի 100 երկրների շուրջ 340 քաղաքների՝ Փարիզ, Բեռլին, Լոնդոն, Մեդելին, Դուբայ, Սիդնեյ, Սան Պաուլո, Աթենք, Սարաեւո, Հռոմ, Ժնեւ, Հոնկոնգ, Սան Ֆրանցիսկո, Օսակա... իր փողոցներում անվճար հնչեցրեց ամենատարբեր ոճերի եւ ուղղությունների (դասական, ժամանակակից, ջազ, ռոկ, փոփ, ֆոլկ...) երաժշտություն՝ կենդանի կատարումներով:

Երաժշտության տոնը բացօթյա համերգաշարով մեկնարկեց ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը «Սերենադ» համույթի հետ Ազատության հրապարակում ժամը 19-ին, ապա համերգ հնչեց Շառլ Ազնավուր հրապարակում, երիտասարդ երաժիշտների համերգներ՝ Մոսկովյան պուրակում: Իսկ ժամը 21-ին կոնսերվատորիային հարող պուրակում երիտասարդական սիմֆոնիկ նվագախումբը հանդես եկավ համերգային նոր ծրագրով: Եվ այսպես, մինչեւ կեսգիշեր:

Մ. Մ.

Լեւոն Արոնյանը պատրաստ է գրոհելու շախմատային օլիմպոսը

Էլիստայում շախմատի աշխարհի առաջնության հավակնորդների մրցաշարում հասած հաջողությունը մի նոր էջ էր Լեւոն Արոնյանի շախմատային փառահեղ կենսագրությունում: Հաջողաբար հաղթելով նորվեգացի Մագնուս Կառլսենին (7-5) եւ Իսպանիան ներկայացնող Ալեքսեյ Շիրովին (3,5-2,5), Լեւոն Արոնյանն իրավունք ստացավ սեպտեմբերին Մեքսիկայում անցկացվելիք մրցաշարում վիճարկելու աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը: Ծանոթ լինելով Արոնյանի շախմատային ներուժին, հաշվի առնելով նրա նախորդ փառահեղ նվաճումները, հայ շախմատասերները Լեւոնից հաջող մրցելույթներ էին ակնկալում նաեւ Էլիստայում: Եվ Արոնյանն արդարացրեց սպասելիքները:

Հատկանշական է, որ Արոնյանի հաղթանակի օրինաչափությունն ընդունել է Ալեքսեյ Շիրովը. «Լեւոնն արժանի էր հաղթանակի, քանի որ բացի առաջին պարտիայից, նա պարտավոր էր շահել նաեւ երրորդ պարտիան: Իսկ ես ամեն ինչ փչացրեցի առաջին պարտիայում, որում կարելի էր բավական հեշտությամբ ոչ-ոքի արդյունքի հասնել: Չորրորդ պարտիայում հաղթելու լավ հնարավորություններ ունեի, բայց Լեւոնը շատ հստակ խաղաց ու պաշտպանվեց եւ պարտիան ավարտեց ոչ-ոքի: Նրա հաջողությունն օրինաչափ էր»: Իսկ ահա Արոնյանը բավական խիստ ու ինքնաքննադատաբար է արտահայտվել Շիրովի հետ մրցամարտի մասին. «Մրցախաղը բավական ծանր ու նյարդային ստացվեց: Չեմ ասի, թե գոհ եմ խաղացածս պարտիաների որակից, քանի որ երկուսս էլ շատ էինք սխալվում: Կարեւորը եղավ այն, որ կարողացա փրկել չորրորդ պարտիան, որում վատ էի խաղում: Ինձ հաջողվեց շահել մրցախաղը եւ Մեքսիկայի ուղեգիր նվաճել»:

24-ամյա հայ գրոսմայստերը շախմատային փառահեղ ուղի է անցել եւ հույս ունենք, որ նրա նվաճումների գագաթնակետը կլինի աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսին արժանանալը: Մասնագետներից շատերը շախմատային թագը նվաճելու Արոնյանի հնարավորությունները բարձր են գնահատում՝ գտնելով, որ հայ գրոսմայստերն արդեն պատրաստ է գրոհելու շախմատային օլիմպոսը: Այդ են վկայում վերջին տարիների նրա կայուն ելույթները եւ նվաճումները միջազգային ամենահեղինակավոր մրցաշարերում:

Եկեք վերհիշենք Լեւոնի հաղթական նվաճումները: 2005 թ. Խանտի Մանսիյսկում Լեւոնը դարձավ աշխարհի անդրանիկ գավաթակիրը: Հաջորդ տարի առաջին անգամ մասնակցելով Լինարեսի գերմրցաշարին, Արոնյանը հաղթող ճանաչվեց աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստների մրցավեճում: Այնուհետեւ Թուրինում գլխավորելով Հայաստանի հավաքականը, իր թիմակիցների հետ փառահեղ նվաճման հասավ շախմատային օլիմպիադայում՝ մեծապես նպաստելով օլիմպիական չեմպիոնի ոսկե մեդալների նվաճմանը: Մայնցում 5-3 հաշվով հաղթելով ռուսաստանցի Պյոտր Սվիդլերին, հայ շախմատիստը նվաճեց Ֆիշերի շախմատի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը, տարեվերջին էլ Մոսկվայում առաջին տեղը գրավեց Միխայիլ Տալի հուշամրցաշարում: Արոնյանը հաղթանակով սկսեց նաեւ մրցաշրջան-2007-ը: Հունվարին հոլանդական Վեյք Ան Զեե քաղաքում անցկացված ավանդական մրցաշարում Արոնյանը Թոփալովի եւ Ռաջաբովի հետ բաժանեց 1-3-րդ տեղերը՝ վաստակելով 8,5 միավոր: Ընդ որում այդ մրցաշարում Լեւոնն անպարտելի էր: Նա մեծ վերելքով անցկացրեց նաեւ մայիսին Երեւանում աշխարհի ներկայիս չեմպիոն Վլադիմիր Կրամնիկի հետ կայացած արագ շախմատի մրցախաղը: Առաջին պարտիայում անհաջողության մատնվելուց հետո հայ շախմատիստն այնուհետեւ 3 անընդմեջ հաղթանակ տարավ եւ մրցախաղը շահեց 4-2 հաշվով:

Դեռեւս պատանեկան տարիներից Լեւոն Արոնյանը նշանակալի հաջողությունների է հասել միջազգային ասպարեզում: 1994 թ. նա նվաճել է մինչեւ 12 տարեկանների աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը, 1994 եւ 1996 թթ. դարձել է արագ շախմատի աշխարհի պատանիների չեմպիոն, 1998 թ. Հայաստանի պատանեկան հավաքականի կազմում դարձել է համաշխարհային օլիմպիադայի հաղթող, իսկ 2002 թ. նվաճել է մինչեւ 20 տարեկանների աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը: 1999 թ. նա Հայաստանի հավաքականի կազմում հռչակվել է Եվրոպայի չեմպիոն: Մի շարք միջազգային այլ մրցաշարերի հաղթող է:

Եվ ահա շախմատային նման հարուստ կենսագրություն ունեցող Լեւոն Արոնյանը շուտով փորձելու է գրոհել շախմատային օլիմպոսը: Ինչ խոսք, սեպտեմբերին Մեքսիկայում հայ գրոսմայստերին չափազանց լուրջ փորձություն է սպասում: Մրցակիցներն իրոք որ ուժեղ եւ բազմափորձ շախմատիստներ են: Աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստի տիտղոսի համար Արոնյանին հարկ կլինի մրցավեճի բռնվել ներկայիս չեմպիոն Վլադիմիր Կրամնիկի, Վիշվանաթան Անանդի, Պյոտր Սվիդլերի, Ալեքսանդր Մորոզեւիչի, Բորիս Գելֆանդի, Պետեր Լեկոյի եւ Ալեքսանդր Գրիշչուկի հետ: Նշենք, որ բացի Գրիշչուկից, մյուսների հետ Արոնյանն այս տարվա խոշորագույն մրցաշարերում արդեն մրցել է եւ հասել հուսադրող արդյունքների:

Դիմենք վիճակագրությանը: Աշխարհի չեմպիոն Կրամնիկի հետ Վեյք Ան Զեեում գրանցվել է ոչ-ոքի: Մոնակոյի մրցաշարում Արոնյանը «կույր» շախմատում զիջել է մրցակցին, արագ շախմատի պարտիան ավարտել ոչ-ոքի: Հաշվի առնելով նաեւ Երեւանյան մրցախաղը (4-2), աշխարհի չեմպիոնի հետ մրցավեճում հաշիվը 5-4 է՝ հօգուտ Արոնյանի:

Լեւոնը դրական արդյունքի է հասել նաեւ հնդիկ գրոսմայստեր Վիշվանաթան Անանդի հետ մրցավեճում (3-2): Վեյք Ան Զեեում գրանցվել է ոչ-ոքի, Լինարեսում առաջին շրջանում հաղթել է, երկրորդում՝ պարտիան ավարտել ոչ-ոքի, Մոնակոյում մրցակիցները մեկական հաղթանակ են տարել:

Ալեքսանդր Մորոզեւիչի հետ պայքարում Լեւոնն առայժմ զիջում է 1,5-2,5 հաշվով: Լինարեսում երկու պարտիաներն էլ ավարտվել են ոչ-ոքի, իսկ Մոնակոյում Արոնյանը մրցակցին զիջել է «կույր» պարտիայում, արագ շախմատի պարտիան ավարտելով ոչ-ոքի:

Պյոտր Սվիդլերի հետ Վեյք Ան Զեեում, Լինարեսում եւ Մոնակոյում անցկացրած բոլոր հինգ պարտիաներում էլ մրցակիցները խաղաղ դաշն են կնքել: Իսկ ահա Լեկոյի նկատմամբ Արոնյանը մեկ միավորի առավելություն ունի (2,5-1,5) շնորհիվ Մոնակոյում արագ շախմատի պարտիայում տարած հաղթանակի: «Կույր» պարտիայում գրանցվել է ոչ-ոքի, նույնպիսի ավարտ են ունեցել նաեւ Լինարեսում կայացած երկու պարտիաները: Բորիս Գելֆանդի հետ Արոնյանն այս տարի հանդիպել է Մոնակոյի մրցաշարում: Մրցակիցները մեկական հաղթանակ են տոնել:

ԻՆՏԵՐՏՈՏՈՋԻ ԳԱՎԱԹ

«Արարատը» մեկնեց Սոլիգորսկ

Ինչպես հայտնի է, հունիսի 23-ին Ինտերտոտոյի գավաթի խաղարկության առաջին փուլում Երեւանի «Արարատը» Սոլիգորսկում կմրցի տեղի «Շախտյորի» հետ: Երեկ «Արարատը» մեկնեց Սոլիգորսկ: «Արարատի» գլխավոր մարզիչ **Վարուժան Սուքիասյանը** մեր հետ զրույցում նշեց, որ արարատցիները լրջորեն են նախապատրաստվել այդ հանդիպմանը եւ կներդնեն ողջ ուժերը հաջող հանդես գալու համար: Արարատցիներն այդ մրցաշարում ապավինելու են սեփական ուժերին: Նախատեսվում էր, որ թիմի կազմում հանդես գա Համլետ Մխիթարյանը, սակայն չստացվեց: «Արարատի» գլխավոր մարզիչը հնարավորություն է ունեցել դիտելու մրցակցի խաղի տեսաժապավենը: Ըստ նրա, «Շախտյորը» ալեեփիկ ֆուտբոլի կողմնակից է. ֆուտբոլիստներն աչքի են ընկնում ֆիզիկական լավ տվյալներով, բարձրահասակ են: Արարատցիներն էլ մրցակցին պետք է հակադրեն իրենց տեխնիկական վարպետությունը: Այնպես որ, բավական հետաքրքրական մրցավեճ է սպասվում:

Արարատցիներին հաջողություն մաղթելով առաջիկա խաղում, ֆուտբոլասերներին տեղեկացնենք, որ շուտով հայտնի կդառնան նաեւ մեր հանրապետության մյուս թիմերի մրցակիցները եվրոգավաթներում: Հիշեցնենք, որ «Փյունիկը» հանդես է գալու Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարում, իսկ «Միկան» ու «Բանանցը» կմասնակցեն ՈւԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությանը: Հունիսի 29-ին Շվեյցարիայի Նիոն քաղաքում կայանալիք վիճակահանությունը կանվանի մեր հանրապետության թիմերի մրցակիցներին:

Վահանյանը գլխավորում է աղյուսակը

Երեւանցի գրոսմայստեր Ռաֆայել Վահանյանը հաջող է հանդես գալիս Ռումինիայի Բազնա քաղաքում ընթացող շախմատի միջազգային մրցաշարում: 5 տուրից հետո հայ գրոսմայստերը Ալեքսանդր Խալիֆմանի հետ 3,5 միավորով գլխավորում է մրցաշարային աղյուսակը: Ճիշտ է, Խալիֆմանը մեկ պարտիա քիչ է անցկացրել: Մրցաշարն անցկացվում է շրջանաձեւ մրցակարգով: Մասնակցում են 11 շախմատիստներ, ուստի յուրաքանչյուր տուրում նրանցից մեկն ազատ է խաղից:

Վիճակահանությամբ Ռաֆայել Վահանյանին բաժին է հասել 5-րդ համարը, իսկ մասնակիցների ցանկը գլխավորում է վրաց շախմատիստուհի Մայա Չիբուրդանիձեն, որը միակ կինն է: Վահանյանը բրազիլացի Էնրիկո Մեկինգի եւ հոլանդացի Յան Թիմանի նկատմամբ տարած հաղթանակներով սկսեց մրցաշարը եւ արդեն մեկնարկից գլխավորեց աղյուսակը: 3-րդ տուրում նա ոչ-ոքի խաղաց հունգարացի Զոլթան Ռիբլիի հետ, այնուհետեւ հաշտություն կնքեց ռումինացի Միհայ Շուբայի եւ Մայա Չիբուրդանիձեի հետ անցկացրած պարտիաներում:

Վահանյանն ու Խալիֆմանը բավական առաջ են անցել հետապնդողներից: Նշենք, որ հաջորդ տեղերում ընթացող Ռիբլին, Բելյավսկին ու Պորշիը վաստակել են 2-ական միավոր: 5-րդ տուրում միակ հաղթանակն իր օգտին գրանցեց բազմափորձ Լայոշ Պորշիը՝ պարտության մատնելով Շուբային: Մեկինգ-Թիման, Բելյավսկի-Անդերսոն, Խալիֆման-Ռիբլի պարտիաներում մրցակիցները հաշտություն կնքեցին: 6-րդ տուրում Վահանյանը սեւերով կմրցի շվեդ գրոսմայստեր Ուլֆ Անդերսոնի հետ:

Հակոբյանն ու Սարգսյանն իտալական թիմում

Վլադիմիր Հակոբյանն ու Գաբրիել Սարգսյանն այս օրերին Իտալիայում մասնակցում են այդ երկրի ակումբային առաջնությանը: Նրանք հանդես են գալիս «Լինեխ Մեջիկ» թիմում, որտեղ ընդգրկված են եւս երկու օտարերկրացի շախմատիստներ՝ անգլիացի Մայքլ Ադամսը եւ ուկրաինացի Ռուսլան Պոնոմարյովը:

«Լինեխ Մեջիկը» շատ հաջող մեկնարկեց՝ առաջին տուրում 4,5-1,5 հաշվով պարտության մատնելով ՈւԳԱ թիմին: Հակոբյանը 3-րդ խաղատախտակի վրա ոչ-ոքի խաղաց Մանուել Լոտեսի հետ, իսկ 4-րդ խաղատախտակի վրա հանդես եկող Գաբրիել Սարգսյանը հաղթեց Ռուբեն Ֆելգայերին: Առաջնությանը մասնակցում է 6 թիմ: Առաջին տուրից հետո «Լինեխ Մեջիկը» գլխավորեց աղյուսակը:

Արգենտինացիների վեցերորդ բարձունքը

Արգենտինական «Բոկա Խունիորսն» իր պատմության մեջ 6-րդ անգամ նվաճեց Լիբերտադորեսի գավաթը: Բրազիլական «Գրեմիոյին» այդպես էլ չհաջողվեց գոնե ռեւանշի հասնել եզրափակիչ առաջին խաղում 0-3 հաշվով կրած պարտության դիմաց: Պատասխան խաղում էլ արգենտինացիները 2 անպատասխան գնդակ խփեցին մրցակցի դարպասը, որոնց հեղինակը Խուան Ռիկելմեն էր: Հաշիվը կարող էր խոշոր լինել, եթե 85-րդ րոպեին արգենտինացիների ավագ Մարտին Պալերմոն իրացներ 11 մ հարվածը:

ՀՄԸՄ-ն Շվեդիայում

Շվեդիայի մայրաքաղաքում վերջերս բացվել է Հայ մարմնամարզական ընդհանուր միության Ստոկհոլմի մասնաճյուղի ակումբը, որը ծառայելու է հայկական ոգին վառ պահելու տեղի հայ համայնքի երիտասարդների շրջանում, տեղեկացնում է այդ առիթով խմբագրությանը հասցեագրված մամլո հաղորդագրությունը: 150 հյուրերի ներկայությամբ ակումբի բացման եւ ժապավենը կտրելու արարողությունը հանձնարարվել է ՀՄԸՄ-ի հավասարիմ անդամներից պրն Հրաչ Մարությանին: Ելույթ է ունեցել պրն Հակոբ Մարտիրոսյանը, որն իր խոսքում նշել է, որ ակումբը կրելու է Արցախյան պատերազմում զոհված Շահեն Մեղրյանի անունը:

Հ. Օ.

Այժմ էլ «Ինտերին» են մեղադրում

Իտալական ֆուտբոլում հնարավոր է նոր սկանդալ ծագի: Երկրի չեմպիոն «Ինտերը» մեղադրվում է ֆինանսական հաշվետվություններում խարդախություններ կատարելու մեջ: Պարզվում է, որ ֆուտբոլիստների տրանսֆերային արժեքներն արհեստականորեն մեծացրել են:

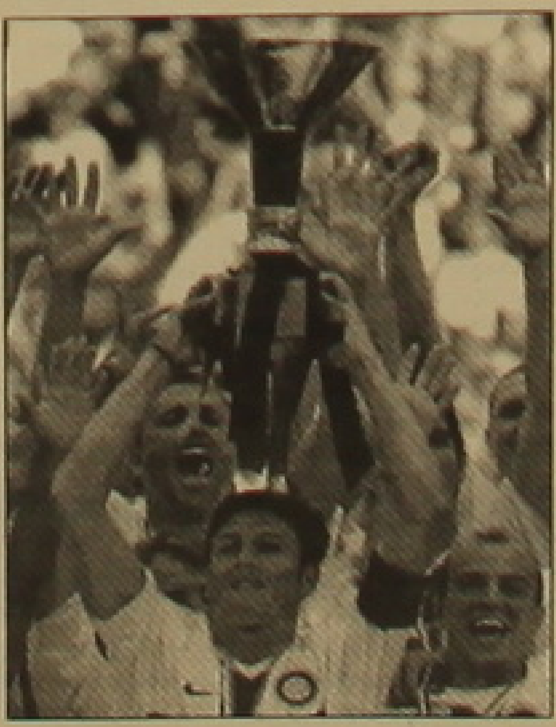

Առաջին հայացքից թվում է, թե ակումբին պարզապես դրամական տուգանք է սպառնում: Սակայն իրավաբան Մարիո Ստալյանոն գտնում է, որ եթե մեղադրանքն ապացուցվի, ապա հնարավոր է թիմից միավորներ հանվեն մինչեւ «B» սերիա տեղափոխելը: Ճիշտ է, նաեւ պետք է պարզվի, թե այդ խարդախությունները որքանով են ազդել թիմի մրցելույթների վրա: Ի դեպ, բացի «Ինտերից», նման կասկածանքներ կան նաեւ «Միլանի», «Ռեջինայի» եւ «Սամպդորիայի» նկատմամբ:

«Ինտերի» նախագահ Մասիմո Մորատին այսպես է արձագանքել մեղադրանքներին. «Մենք ուշադրություն չենք դարձնում մեր հասցեին հնչող մեղադրանքներին: Դրանք ինձ չեն հուզում: Պարզապես ցավալի է, որ այդ անհիմն մեղադրանքներն ազդում են ակումբի հեղինակության վրա: Բայց համոզված եմ, որ ամեն ինչ շուտափույթ կպարզվի: «Ինտերը» երբեք նման խարդախությունների չի դիմել»:

Հիշեցնենք, որ անցյալ տարի «Ինտերը» չեմպիոն հռչակվեց այն բանից հետո, երբ «Յուվենտուսին» զրկեցին այդ տիտղոսից եւ փոխադրեցին «B» սերիա: Վերջերս ավարտված առաջնությունում արդեն սեփական ուժերով «Ինտերը» նվաճեց ուժեղագույնի տիտղոսը, որից հնարավոր է զրկվի:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Ծանուցում

Վերանորոգման աշխատանքների իրականացման հետաքրքրության հայտ ներկայացնելու

ՀՐԱՎԵՐ

ԱՄՆ ՄԶԳ ֆինանսավորմամբ «Ինթրահելթ Ինթերնեյշնլ Ինք.» ընկերության կողմից իրականացվող ՆՕՎԱ ծրագիրը խորհրդատվական եւ տեխնիկական աջակցություն է տրամադրում ՀՀ կառավարությանը՝ վերարտադրողական առողջության ոլորտում բարեփոխումների իրականացման ուղղությամբ:

«Ինթրահելթ Ինթերնեյշնլ Ինք.» ընկերությունը հրավիրում է բոլոր հետաքրքրված եւ իրավասու շինարարական կազմակերպություններին ներկայացնել Թալինի Պոլիկլինիկայի առաջին հարկի մանկական կոնսուլտացիայի ութ սենյակներում վերանորոգման աշխատանքներ իրականացնելու հետաքրքրության հայտ:

Հայտատուները պետք է ներկայացնեն.

ա) նամակ՝ հետաքրքրության հայտ, որը պետք է ներառի աշխատանքի նկարագրում նշված յուրաքանչյուր աշխատանքի իրականացման արժեքը,

բ) քաղաքացիական ոլորտում կապիտալ շինարարության իրականացման լիցենզիայի պատճենը,

գ) ՀՀ պետռեգիստրում գրանցման վկայականի պատճենը,

դ) վերջին երեք տարիներին շինվերանորոգման աշխատանքների իրականացման փորձառության վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ ներառելով օբյեկտների եւ պատվիրատու կազմակերպությունների անվանումները, պայմանագրային արժեքները, աշխատանքների համառոտ նկարագիրը, պատասխանատու անձանց տվյալները,

ե) այլ տեղեկատվություն, որն անհրաժեշտ կհամարի Հայտատուն:

Մասնակցելու համար հարկավոր է գրավոր դիմել «Ինթրահելթ Ինթերնեյշնլ Ինք.» ընկերության ներկայացուցչություն՝ թերությունների ակտը ստանալու համար:

Պայմանագրի արժեքը լինելու է հաստատ սահմանված եւ աշխատանքը պետք է սկսվի հուլիս ամսին եւ ավարտվի մինչեւ 2007թ. հոկտեմբերի 30-ը:

Գնային առաջարկները գնահատվելու են հիմք ընդունելով հետեւյալ չափանիշները.

1. Գին.
2. Հայաստանի Հանրապետությունում շինարարության, ճարտարագիտության եւ ձեռներեցության ոլորտներում արտոնագրերի առկայություն.
3. Երաշխավորագրեր կամ աշխատանքների ընդունման-հանձնման ակտեր վերջին երեք պատվիրատուներից.
4. Միջազգային կազմակերպությունների եւ պետական կառավարման մարմինների հետ աշխատելու փորձ:

Բոլոր առաջարկները պետք է ներկայացվեն «Ինթրահելթ Ինթերնեյշնլ Ինք.» ընկերության հայաստանյան ներկայացուցչության գրասենյակ փակ ծրարով մինչեւ 2007թ. հուլիսի 16-ը, ժամը՝ 17:00:

Մանրամասների համար դիմել՝
Մարզային կոորդինատոր Արտակ Օրդյանին

էլ-փոստ՝ a-ordyan@nova.am, հեռ.՝ 27-70-65/69 (093) 426871
Երեւան, Այգեձոր 7, ԱՄՆ ՄԶԳ/ՆՕՎԱ ծրագիր

Գործատուներին, անհատ ձեռներեցներին

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2006 թ. սեպտեմբերի 7-ի «ՀՀ կառավարության 12.05.2005թ. թիվ 938-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» թիվ 1325-Ն որոշման, «Ապահովագրված անձանց՝ մինչեւ պարտադիր կենսաթոշակային սոցիալական ապահովագրության համակարգում հաշվառվելն ընկած ժամանակահատվածում ձեռք բերած ապահովագրական (աշխատանքային) ստաժի հաշվարկման» ձեւաթղթի (ձեւ 5) ներկայացման վերջնաժամկետը 2007թ. հուլիսի 1-ն է:

Ձեւաթուղթը պետք է ներկայացվի փաստաթղթային եւ էլեկտրոնային տարբերակներով: Էլեկտրոնային տարբերակի ձեւավորված ֆայլը կարող եք ստանալ ՀՀ սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամի տարածքային կենտրոններից:

Ձեւաթուղթը սահմանված ժամկետում չներկայացնելն առաջացնում է վարչական պատասխանատվություն: Մանրամասն տեղեկությունների համար կարող եք դիմել Հիմնադրամի «Թեժ գիծ ծառայություն»՝ 080-080-343 կամ 080-080-353 հեռախոսահամարներով կամ օգտվել ինտերնետային կայքից՝ www.sif.am:

ՀՀ սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ՀՀ կենտրոնական բանկը տեղեկացնում է, որ հունիսի 15-ին Հայաստանի ֆոնդային բորսայի կողմից ՀՀ կենտրոնական բանկի գրանցմանն են ներկայացվել «Կարգապահական տույժերի մասին կանոններ»-ում փոփոխությունները եւ լրացումները:

Վերոհիշյալ փաստաթղթերը տեղադրված են «www.cba.am/ Արժեթղթերի շուկա/ Կարգավորում/ ԻԿԿ փաստաթղթեր/ Գրանցման ներկայացված կանոններ/ Հայաստանի ֆոնդային բորսա» կայքում:

Շահագրգիռ անձինք կարող են վերոհիշյալ կանոնների վերաբերյալ իրենց գրավոր առաջարկությունները եւ դիտողությունները ներկայացնել ՀՀ կենտրոնական բանկ՝ մինչեւ 2007թ. հուլիսի 5-ը»:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

Հայտարարություն

UNDP

Միավորված ազգերի զարգացման ծրագրի հայաստանյան գրասենյակը հայտարարում է մրցույթ հետեւյալ պաշտոնի համար.

Պաշտոնի անվանումը. Տեղական փորձագետ 2902 շենքերի եւ կառույցների շինարարություն եւ շահագործում միջին մասնագիտական կրթական ոլորտի տեխնիկ-շինարար մասնագիտացման մոդուլային ծրագրերի մշակման համար

Ծրագիրը. Օժանդակություն նախնական եւ միջին մասնագիտական կրթության համակարգի բարեփոխումներին

Սկիզբը. 2007, հուլիս

Տեւողությունը. 4 ամիս

Վայրը. ՀՀ, Երեւան

Ծրագրի առաջնային նպատակն է 2902 շենքերի եւ կառույցների շինարարություն եւ շահագործում մասնագիտության որակավորման մասնագիտական չափորոշչի վրա հիմնված մոդուլային ծրագրեր մշակել տեխնիկ-շինարարի մասնագիտացման համար՝ միջին մասնագիտական կրթության մակարդակի համար:

Պարտականությունները

ՄԱԶԾ օժանդակություն նախնական եւ միջին մասնագիտական կրթության համակարգի բարեփոխումներին ծրագրի ուղղորդմամբ եւ համագործակցելով ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հետ՝ փորձագետները պետք է կատարեն հետեւյալը՝

1. ուսումնասիրեն նախնական եւ միջին մասնագիտական կրթության բնագավառի գիտելիքների ձեռքբերման միջազգային փորձը, ուսանողների գիտելիքների եւ ունակությունների զարգացման ուղիները եւ կիրառեն դրանք մոդուլային ծրագիրը մշակելիս,
2. կազմեն մոդուլային ծրագրեր՝ բաղկացած 22 մոդուլներից, որոնք ներառված են համապատասխան պետական որակավորման չափորոշչում: Տեխնիկ-շինարարի պետական չափորոշիչը նախապես կտրամադրվի փորձագետներին,
3. բարելավեն ուսանողների ուսման արդյունքները եւ բարձրացնեն դասախոսների եւ դպրոցների արդյունավետությունը նորաստեղծ ՄԾ-ների դասավանդման ընթացքում,
4. մշակեն տեխնիկ-շինարարի մասնագիտացում ձեռք բերելու համար անհրաժեշտ լաբորատոր սարքավորումներին ներկայացվող տեխնիկական պահանջները,
5. մասնակցեն աշխատանքային խմբի համար կազմակերպվող ուսումնական դասընթացներին, սեմինարներին եւ քննարկումներին շահագրգիռ կողմերի հետ, այդ թվում՝ գործատուների եւ հարակից մասնագիտությունների դասախոսների հետ,
6. ուսումնական պլանը կազմող մասնագետների հետ անցկացնեն քննարկումներ եւ խորհրդատվություններ եւ մասնակցեն մոդուլային դասընթացի նախագծի քննարկումներին:

Պահանջվող որակավորումներ:

Կրթությունը. բարձրագույն շինարարական կրթություն

Փորձ. առնվազն 5 տարվա աշխատանքային փորձ համապատասխան ոլորտում; մոդուլային դասընթացի մեթոդաբանության իմացություն; տեխնիկ-շինարարի որակավորման պետական չափորոշչում ընդգրկված վերոհիշյալ մոդուլների էության եւ հիմնական բաղադրիչների սահմանման ունակություն: Առաջնությունը կտրվի համապատասխան ոլորտում բարձր որակավորում ունեցող գիտական աստիճան կամ երկարատեւ մանկավարժական փորձ ունեցող թեկնածուներին:

Լեզվի իմացություն. պահանջվում է հայերենի եւ ռուսերենի ազատ տիրապետում: Անգլերենի իմացությունը ցանկալի է:

Համակարգչային հմտություններ. համակարգչի լավ տիրապետում (MS Office)

Հայտը կարելի է հանձնել ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակի պահակային ծառայությանը՝ Պ. Ադամյան 14 հասցեով, կամ տեղադրել http://oc.undp.am/?go=vacancies կայքում:

Հայտը պետք է ընդգրկի ուղեկցող նամակ, ինքնակենսագրություն (CV) եւ դիպլոմների/հավաստագրերի պատճեններ:

Դիմումների ներկայացման վերջին ժամկետը՝
2007, հուլիսի 6, 17:00.

Հարցազրույցի կհրավիրվեն միայն ընտրված թեկնածուները:
Կանանց մասնակցությունը խրախուսվում է:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-07/32» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **պատճենահանման սարքերի պահեստամասերի ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 700 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» «Բեջ-գալ» ՍՊԸ 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Վ. Հովհաննիսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ սույն հայտարարության հրապարակվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 10.00-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-07/33» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **«Հաշվարկային Կենտրոն» ՓԲԸ-ի կարիքների համար համակարգչային ծրագրային փաթեթի (օպերացիոն համակարգի) ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» «Բեջ-գալ» ՍՊԸ 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Վ. Հովհաննիսյան:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ սույն հայտարարության հրապարակվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 14.30-ը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/108» ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **«ԼՂՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի Մարտակերտի ստորաբաժանման վարչական շենքի վերանորոգման աշխատանքների» ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 800 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ», Էրեբունու մասնաճյուղ, «Բեջ-գալ» ՍՊԸ-ի N 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Գ. Մարտիրոսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 16.00-ն:

Դրամաշնորհային մրցույթի հրավեր

Հասարակական երկխոսության եւ զարգացումների կենտրոնը հայտարարում է դրամաշնորհների մրցույթ հասարակական կազմակերպությունների համար՝ հետեւյալ անվանակարգերով.

1. Առողջ ապրելակերպ.

- Բակերում, բուհերում, աշխատանքային հաստատություններում, տարբեր կոլեկտիվներում մարզական միջոցառումների կազմակերպում (այդ թվում՝ միջգերատեսչական, համահանրապետական մրցույթներ): Ցանկալի է համագործակցություն համապատասխան ֆեդերացիաների հետ (պարտադիր պայման՝ լուսաբանում ԶԼՄ-ներով):
- Աջակցություն մանկապատանեկան սպորտի զարգացմանը:

2. Քաղաքացիական հասարակություն

- Հայաստանը եվրոպական ինտեգրացիայի ճանապարհին:
- Կրթական համակարգում բարեփոխումների հանրային քննարկումների կազմակերպում:

3. Հասարակական կյանքի ակտիվացում

- Երիտասարդության ստեղծագործական գործունեության խրախուսում՝ ցուցահանդեսների, փառատոնների, համերգային միջոցառումների կազմակերպում (կխրախուսվի մարզերի ներգրավումը):
- Մարզերում հասարակական եւ մշակութային կյանքի ակտիվացում: Կխրախուսվեն տարբեր ոլորտներում աշխատող ՀԿ-ների համատեղ ծրագրերը:

Մրցույթին կարող են մասնակցել այն ՀԿ-ները, որոնք պետական գրանցում են ստացել մրցույթի անցկացման օրվանից առնվազն մեկ տարի առաջ:

Դրամաշնորհի առավելագույն չափն է 6 մլն դրամը, որը կտրվի միայն բացառիկ դեպքերում: Կխրախուսվեն փոքր բյուջե նախատեսող ծրագրերը:

Ծրագրերը պետք է նախատեսեն հնարավորինս մեծ թվով շահառուների ներգրավվածություն:

Հայտերը պետք է լինեն հայերեն, տպագիր 5 օրինակից, նաեւ էլեկտրոնային տարբերակով (դիսկետով):

Հայտերի ընդունման վերջնաժամկետն է՝ 13.07.2007թ. մինչեւ ժամը՝ 11-00:

Հայտի ձեւը, պահանջվող փաստաթղթերի ցանկը եւ այլ տեղեկություններ ստանալու համար կարող եք այցելել Վարդանանց փակուղի 8, սենյակ 313 («Կոմուննախագիծ» ՓԲԸ շենք), կամ այցելել **www.cpdd.am** կայք: Տեղեկատու հեռախոսահամար՝ 58 24 11: Ծրագրի համակարգող՝ Էլինար Վարդանյան:

Մրցույթն անցկացվում է համաձայն ՀՀ Նախագահի՝ «Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից հատկացված միջոցները հասարակական կազմակերպություններին որպես դրամաշնորհ հատկացնելու կարգը հաստատելու մասին» հրամանագրի:

www.azg.am

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա Ն 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Ավետիքյան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 21.06.2007, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: